

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A
SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
NA ROKY 2015 – 2021**

Horná Ves

Zadávatel': obec Horná Ves

Spolupráca: obecný úrad, občania, zástupcovia miestnych iniciatív a iní

Dokument vznikol za podpory:

obce Horná Ves

a podpory

Občianskeho združenia **KRTKo**

Za množstvo užitočných a vzácnych informácií, aktívnu spoluprácu pri analýzach, hodnotení súčasného stavu ako aj pri programovaní budúcnosti obce do roku 2021

d' a k u j e m e

p. starostke, pracovníkom obecnému úradu, aktívnym podnikateľom, zástupcom občianskych iniciatív, spolkov, klubov, partnerom a všetkým zúčastneným obyvateľom, ktorí prejavili záujem a spolupracovali na tomto dokumente.

SCHVÁLENÉ Dňa:	Číslo uznesenia
Pečiatka a podpis	

Programovacie obdobie: 2015 – 2021

OBSAH

ANALYTICKÁ ČASŤ

1.	Úvod	3
1.1	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce	3
1.2	Ciele a procesy programovania	5
1.3	Štruktúra programu	7
1.4	Úvodná charakteristika riešeného územia	8
1.5	Širšie územné väzby	9
2.	Analýza geografického a environmentálneho potenciálu	10
2.1	Prírodné pomery	10
2.1.1	Geologické pomery	10
2.1.2	Geomorfologické pomery	10
2.1.3	Klimatické pomery	11
2.1.4	Hydrologické pomery	11
2.1.5	Pôdne pomery	11
2.1.6	Rastlinstvo a živočíšstvo	12
2.1.7	Chránené územia	12
2.1.8	Environmentálne záťaž	15
2.2	Súčasná krajinná štruktúra	16
2.	Analýza hospodárskych, sociálnych a kultúrnych zdrojov	17
2.3	Urbanistická štruktúra sídla	17
2.4	Kultúrno – historický potenciál	18
2.5	Demografická situácia	20
2.6	Technická infraštruktúra	24
2.7	Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť a bývanie	27
2.8	Hospodárska základňa	31
2.9	Rekreácia a cestovný ruch	34
2.10	Trh práce	37
2.11	Ľudský potenciál	39
2.12	Rozvojové dokumenty (súladi s existujúcou dokumentáciou rozvoja)	40
2.13	Realizovaný rozvoj	47
2.14	Finančná analýza	49
3.	SWOT analýzy	51
3.1	Vnútorné SWOT analýzy	51
3.2	Vonkajšie SWOT analýzy	53
4.	Problémová analýza	55
5.	Hodnotenie	56
5.1	Hlavné smery rozvoja obce (v širších súvislostiach)	56
STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ		59
1.	Strategický cieľ	60
2.	Špecifický cieľ č. 1, opatrenia a aktivity	61
3.	Špecifický cieľ č. 2, opatrenia a aktivity	68
4.	Špecifický cieľ č. 3, opatrenia a aktivity	71
2.	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie programu	78
6.	Riadenie programu	78
7.	Hlavné zásady administratívy	79
3.	Finančné zabezpečenie a harmonogram	80
4.	Monitoring	81
4.1	Monitorovacie ukazovatele – príloha č. 2	81
4.2	Monitorovací orgán Programu rozvoja - PHSR	81
5	Časový harmonogram realizácie programu	81
5.1	Krátkodobé plánovanie do roku 2018	81
5.2	Plán investičných a neinvestičných zámerov – príloha č. 1	82
INFORMOVANOSŤ A PUBLICITA		83
Prílohy k dokumentu		84
Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu		84

ANALYTICKÁ ČASŤ

1. Úvod

1.1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len Program rozvoja) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade so **zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja a zákona č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja**. Program rozvoja obce je vypracovaný podľa metodiky spracovanej v rámci Programu obnovy dediny „Programovanie trvaloudržateľného rozvoja vidieckych mikroregiónov“ ako spracovať strategický dokument programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja združenia vidieckych obcí (autor: Ing.arch. Iveta Kavčáková a kol. - aktualizácia 2014).

Vypracovaním Programu rozvoja obce sa dosiahne zavedenie procesu strategického plánovania do života obce a zlepšenie zručností a schopností rozvojových aktivít, zvýši sa jej konkurencieschopnosť pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ, obzvlášť v rámci operačných programov zameraných na budovanie miestnej infraštruktúry.

Program sa spracováva s vnútornými aj vonkajšími rozvojovými aktérmi, ktorí sa môžu rovnocenne zapojiť do programovacieho procesu a priamo počas tvorby dokumentu definujú problémy a predpoklady rozvoja tak, že výsledkom je spoločná dohoda a spokojnosť. Výsledkom tohto má byť kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie Programu.

Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov
Zákon č. 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja §8 cit.

Citácia : §8 Program rozvoja obce

(1) (1) Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.⁶⁾

(2) Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z

a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a

e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

(4) Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(5) Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(6) Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,⁸⁾ je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

6) § 13 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

8) Zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

Pri programovaní hrá dôležitú rolu práve rozdiel medzi obcou s cca 100 obyvateľmi a menej a obcou s 2000 a viac obyvateľmi. Programovanie touto metódou zohľadňuje skutočnosť,

že ide o obec s počtom 707 obyvateľov (ŠÚSR 31.12.2013), ktorá nevyniká výrazným hospodárskym ani sociálnym rozvojom. Nie je možné programovať rozvoj takejto vidieckej obce rovnako ako na úrovni miest a väčších obcí. Sociálnymi a ekonomickými partnermi sú priamo obyvatelia obce výnimočne tí, ktorí na území obce podnikajú resp. tí, ktorých inštitúcie sa na území nachádzajú.

V prípade obce Horná Ves ide o tzv. "prejazdnu" obec s priaznivým dopravným prístupom vo vzťahu k lokalizácii významnejších ekonomických resp. sociálnych aktivít v tesnej blízkosti mesta Kremnica. Horná Ves má prioritne charakter obytnej obce. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

PHSR sa spracováva v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou a existujúcimi rozvojovými dokumentmi v zmysle platnej legislatívy. Ako východiská pre definovanie jednotlivých častí PHSR boli aj:

1. **Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja OBCE/OBCÍ/VÚC** (v zmysle novely zákona o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014)- **pracovná verzia (MDVaRR SR) – ako orientačný podklad**
2. **Koncepcia územného rozvoja Slovenska**
3. **Územný plán VÚC Banskobystrického kraja**
4. **PHSKR Banskobystrického kraja**
5. **Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Žiar nad Hronom**
6. **Vlastivedný slovník obcí na Slovensku**
7. **Fotodokumentácia má výlučne dokumentačný charakter a je prevzatá z dostupných zdrojov (web stránky a z obce).**

Pod Brezovým vrchom 664 mnm

1.2 Ciele a procesy programovania

Obec Horná Ves pristúpila k riešeniu Programu obce z dôvodu stanovenia hlavných rozvojových cieľov do budúceho obdobia do roku 2021. Programovacie obdobie je takmer zhodné s programovacím obdobím Národnej stratégie rozvoja SR vo väzbe na programovacie obdobie EÚ. Cieľom práce na programovaní stratégie rozvoja obce Horná Ves je stanovenie cieľového stavu obce v roku 2021 a programovanie krokov teda parciálnych cieľov, opatrení a aktivít na dosiahnutie tohto cieľa.

Programovanie prebiehalo na dvoch úrovniach.

1. **Zvnútra** – Plánovanie s verejnosťou v obci
Programovanie s Akčnou plánovacou skupinou
(zástupcovia partnerských a záujmových skupín a podnikateľskou sférou v obci)
2. **Zvonku** - Pohľad a hodnotenie odborníka na riešené územie
(na krajinu, ekológiu, architektúru, dopravu, a iné) z hľadiska existujúcich
a potenciálnych zdrojov (prírodné, fyzické, duchovné, ľudské, ekonomické a iné)
3. **Dohoda** - Výsledkom programovacieho procesu je dohoda záujmových strán na spoločnej vízii a stratégii rozvoja.

Plánovanie s verejnosťou

Príležitosť vstupu do programovacieho procesu dostali všetci obyvatelia obce vrátane užívateľov územia obce, ktorí boli obcou vyzvaní zúčastniť sa procesu programovania. Účasť bola dobrovoľná a proces transparentný.

Informácia o príprave prác na Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja bola zverejnená 05.09.2014 na informačnej tabuli obecného úradu a na web stránke obce www.hornaves.sk. V rámci získavania verejnej mienky boli verejnosti poskytnuté 2 možnosti participácie na programovaní: 1. Aktívne - zúčastniť sa na programovaní a osobne prispieť k tvorbe stratégie rozvoja obce alebo Pasívne – prostredníctvom ankety, ktorá bola rozoslaná v priebehu mesiaca október 2014 do všetkých domácností v obci Horná Ves. Uzávierka odosielania ankety bola do 30.11.2014. Účasť verejnosti bola umožnená aj priebežne počas procesu možnosťou doručenia podnetov, návrhov a riešení na uvedený kontakt. Miestni podnikatelia mali príležitosť reagovať prostredníctvom dotazníka, ktorý im bol zaslaný. Návratnosť možno vyhodnotiť ako uspokojivú, keďže z celkového počtu obyvateľov sa v ankete vyjadrili 40 respondenti odovzdali vytlačený dotazník a 12 respondenti vyplnili elektronický dotazník. Spolu sa za verejnosť vyjadrilo 52 respondentov a 4 podnikatelia reagovali na zaslaný dotazník. Účasť na prieskume verejnej mienky sa teda zúčastnilo 8 % z celkového počtu obyvateľstva mimo detí do 16 rokov.

Anketa pre občanov obsahovala 22 otázok a priestor na námety na zlepšenie života v obci. Z odpovedí vyplýva, že najdôležitejšie oblasti, ktorým treba venovať pozornosť sú: vzhľad obce a krajiny, nezamestnanosť a rozvoj bývania. Občania ohodnotili celkovú životnú úroveň v obci známku 2 (stupnica 1-5), pozitívne hodnotili prácu s ľuďmi. Z prieskumu vyplynula potreba zlepšenia fyzického stavu t.j. obnova dediny vrátane zlepšenia technickej infraštruktúry, potreba prípravy obce na rozvoj bývania a zlepšenie zamestnanosti. Ako potrebu riešení občania vidia aj prípravu stavebných pozemkov pre bývanie aj prácu, vzdelávanie a samozamestnateľnosť. Rezervy vidia v zlepšení stavu krajinného prostredia, zlepšení služieb obyvateľstvu hlavne v zlepšení podmienok pre rozvoj športu, detí a mládeže. Napriek tomu, že sú služby v Kremnici, občanom najviac chýba zdravotnícka služba a lekár.

Verejné stretnutia sa konali 13.10. a 26.11.2014 a miestni obyvatelia boli informovaní prostredníctvom verejného rozhlasu a úradnej tabule.

Na 1. verejnom stretnutí občania a miestni aktéri prišli a hovorili o tom, čo je v obci slabou stránkou a čo navrhujú zmeniť, zrušiť a riešiť ale aj o tom, čo je silnou stránkou a čo navrhujú ponechať, obnoviť a rozvíjať. Súčasne sa zaoberali zamyslením sa nad tým, v čom vidia nové možnosti rozvoja a v čom možné riziká. Takejto analýze problémov hovoríme aj **SWOT analýza** s verejnosťou. Stretnutie začalo želaniami občanov na otázku: „Aká by mala byť naša obec o 10-15 rokov?“. Želanie sa stalo dlhodobou víziou aj pre roky 2014 -2021. Cieľom stretnutia boli diskusie o možnostiach a predpokladoch rozvoja obce a toho, čo obyvateľ, užívateľ resp. návštevník od rozvoja očakáva.

Na 2. verejnom stretnutí občania a miestni aktéri programovali rozvoj obce do roku 2021. **Výsledkom práce s rozvojovými aktérmi a vyhodnotenia anketového prieskumu verejnej mienky boli priority rozvoja** obce podľa rozvoja oblastí ako: ľudia, bývanie, malé a stredné podnikanie, technická vybavenosť, sociálna starostlivosť, ŽP a iné.

Programovanie s Akčnou plánovacou skupinou

Z programovania sa na základe dobrovoľnosti a ochoty spolupracovať vytvorí skupina tzv. **aktívna verejnosť**, ktorá v obci definuje **víziu, SWOT analýzu** územia, jeho potenciál a predpoklady rozvoja, **plánuje a hodnotí priority rozvoja**.

Akčnú skupinu tvoria aktívni občania, predstavitelia obce, záujmových skupín, podnikateľov, štátnej správy a odborníkov, ktorých záujmy tvoria základ pre budúci rozvoj.

Súbežne s prácou s verejnosťou odborníci spracovali **Audit územia a zdrojov**, ktorý je zas akýmsi „**pohľadom zvonku**“. Ten hodnotí územie a existujúce zdroje (okrem územia sú to ľudia, príroda, stavby, história, a pod.) , porovnáva s vonkajším prostredím a zohľadňuje vyššie vstupy a požiadavky na územie obce.

Akčná skupina porovnáva obidva pohľady, výsledkom čoho má byť jasná a presvedčivá **spoločná rozvojová stratégia**, teda odpoveď na otázku „**Čo chceme v rozvoji obce dosiahnuť a akým spôsobom**“ za obdobie 7 rokov a čo povedie všetkých k oživeniu a posilneniu a čo zaručí trvalodržateľný rozvoj. Práca všetkých zainteresovaných má byť spoločnou dohodou na strategických krokoch smerovaných k spoločnému cieľu.

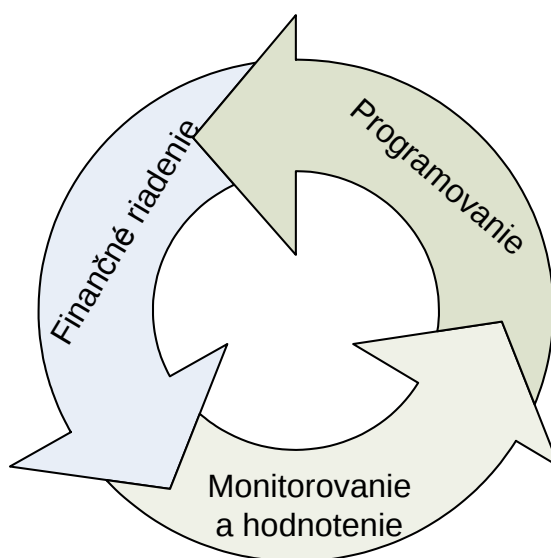

1.3 Štruktúra programu

Analytická časť		Popis a hodnotenie		
		SWOT analýza		
		Smery rozvoja		
		Ciele a priority		Strategická časť
		Stratégia soc. ekon. rozvoja		
		Programovanie		
		Finančné zabezpečenie		
Implementácia		Riadenie programu		
		Monitoring		
		Organizačné zabezpečenie		

Strategické plánovanie podpory regionálneho rozvoja pozostáva z týchto troch hlavných procesov:

- programovanie
- finančné zabezpečenie
- monitorovanie a hodnotenie

1.4 Úvodná charakteristika riešeného územia

Región: okres Žiar nad Hronom

Nadmorská výška: 300 m n.m. (stred obce, chotár 271 – 679 m n.m.)

Rozloha: 366 ha 3,66 km²

Počet obyvateľov: 707 (k 31.12.2013)

Hustota obyvateľstva: 192 obyvateľ(ov)/km²

Prvá písomná zmienka: 1429

Štatistická územná jednotka: 581747 PSČ: 967 01

Adresa obecného úradu: Horná Ves 17, 967 01 Kremnica

Webové sídlo: <http://www.obechornaves.sk>

Obec Horná Ves sa nachádza na strednom Slovensku, v severovýchodnej časti okresu Žiar nad Hronom, ktorý je súčasťou Banskobystrického kraja. Vznik a existencia obce vždy úzko súvisela s Kremnicou, ktorej časťou bola až do roku 1657. V rokoch 1957 – 1979 bola samostatnou obcou, v rokoch 1980 – 1996 miestnou časťou Kremnice. Od roku 1997 je opäť samostatnou obcou.

Riešené územie tvorí katastrálne územie veľkosti 366 ha. Obec Horná Ves leží v Kremnických vrchoch na sútoku Kremnického potoka s Lúčanským potokom. Vrchovinný, v horných častiach zarovnaný povrch chotára tvoria andezity. Smrekový porast je len na plošinách vrcholových častí. Prevládajú hnedé lesné pôdy. Nadmorská výška obce v jej strede je 455,5 m, v chotári je 435 - 747 m.

Počet obyvateľov je úradne zachytený od druhej polovice 19. storočia: v roku 1450 bol počet obyvateľov 160, v 1869 - 362, 1890 – 346, 1910 – 340, 1970 – 341. V súčasnosti má obec 707 obyvateľov.

Obec leží severovýchodne 15 km od okresného mesta Žiar nad Hronom asi 2 km južne od Kremnice a 47 km západne od krajského mesta Banská Bystrica. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1429.

Základná charakteristika obce Horná Ves

Tabuľka č. 1 a 2

Obec	id. číslo	okres	najnižšia nadm. výška	najvyššia nadm. výška
Horná Ves	31095933	Žiar nad Hronom	435	747

Zdroj: ŠÚSR k 31.12.2013

Obec	Kód ZUJ	Rozloha katastra v km ²	Počet obyvateľov v r. 2013	Hustota obyvateľstva v katastri: obyv./ km ²	Výročie prvej písomnej zmienky o obci v r. 2014
Horná Ves	581747	3,66	707	192	585

Zdroj: ŠÚSR k 31.12.2013

Poloha obce v rámci Slovenska

1.5 Širšie územné väzby

Obec Horná Ves sa nachádza v severovýchodnej časti okresu Žiar nad Hronom, ktorý je súčasťou Banskobystrického kraja. Údolnou nivou rieky Hron prechádza rýchlostná cesta R1, ktorá je súčasťou európskej cesty E58 a E571. Súbežne s R1 vedie štátna cesta I. triedy I/65 spájajúca okresné mestá Nitra a Martin cez Banskú Bystricu a železničná trať Nové Zámky – Zvolen, prepájajúca ŽSR s európskou železničnou sieťou. Zároveň je R1 možné spojenie okresu s letiskom Sliač.

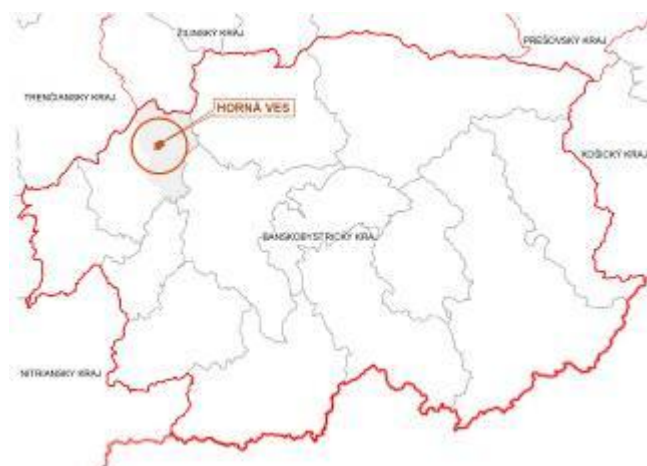
Okresné mesto Žiar nad Hronom je prirodzeným spádoviskom širšieho regiónu so sústredením pracovných príležitostí, s vyššou občianskou vybavenosťou a dopravným terminálom.

Chotár obce leží v Kremnických vrchoch na sútoku Kremnického potoka s Lúčanským potokom. Z juhu susedí s katastrálnym územím obce Dolná Ves, z východu s katastrálnym územím obce Kremnica. Zo severu obec susedí s katastrálnym územím obce Lúčky a zo západu s katastrálnymi územiami obce Kopernica.

Z územného hľadiska chotár obce patrí do regiónu **Pohronia**.

Obec patrí od roku 2000 do **mikroregiónu Kremnica a okolie**, ktorý zahŕňa katastrálne územia ďalších 15 obcí v okresoch Žiar nad Hronom (Bartošova Lehôtka, Dolná Ves, Hronská Dúbrava, Ihráč, Jastrabá, Kopernica, Krahule, Kremnica, Kremnické Bane, Kunešov, Lúčky, Nevoľné, Pitelová, Stará Kremnička a Trnavá Hora). Vznikol za účelom rozvoja obcí, regiónu a cestovného ruchu. Sídlo združenia je v Kremnici

Poloha obce v rámci kraja

Poloha obce v rámci Mikroregiónu Kremnica a okolie

Poloha obce v rámci okresu Žiar nad Hronom

2. ANALÝZA GEOGRAFICKÉHO A ENVIRONMENTÁLNEHO POTENCIÁLU POPIS SÚČASNEJ SITUÁCIE

2.1 Prírodné pomery (v širších súvislostiach)

Obec Horná Ves leží v Kremnických vrchoch na sútoku Kremnického a Lúčanského potoka. Väčšia časť katastra je zalesnená, poľnohospodársky sa využíva len časť krajiny prevažne v kontakte so zastavaným územím. Väčšinu poľnohospodársky využívanéj pôdy tvoria lúky a pasienky, orná pôda sa nachádza len v strede katastrálneho územia, severne od zastavanej časti obce, v malej miere aj v južnej časti zastavaného územia. Vrchovinný, v horných častiach zarovnaný povrch chotára tvoria andezity. Smrekový porast je len na plošinách vrcholových častí. Prevládajú hnedé lesné pôdy.

2.1.1. Geologické pomery

Geologická stavba územia určila jeho výzor i ďalší vývoj. Kremnické vrchy sú typickým pohorím stredoslovenských neovulkanitov. Horná Ves je situovaná v území budovanom horninami formácie Zlatej studne, konkrétne jej propilitizovaným komplexom amfibolicko – pyroxénických andezitových intruzív a efuzív. Hrúbka formácie dosahuje až 1000 m. V tomto komplexe bola vrtní overená aj prítomnosť porfýrov, dioritov a gabrodioritov. Komplex je tektonicky ohraničený voči amfibolicko - pyroxénickým andezitom formácie Kremnického štítu a bazaltickým andezitom turčeckej formácie. Povrchová zóna andezitových komplexov je silne zvetraná až do podoby piesčito - ílovitých materiálov. Kvartérny pokryv je predstavovaný evluviálno - deluviálnymi sedimentmi charakteru ílovito - piesčitých hĺn s úlomkami andezitov a silne hlinitých drobnoulomkovitých sutí.

	Neogénne vulkanity	Báden	Lávové prúdy a efuzívne komplexy stratovulkánov
	Neogénne vulkanity	Sarmat – panón	Extruzívne dómy a dómatické prúdy
	Zistený zlom		

Zdroj: Atlas krajiny SR, enviroportal SAŽP 2014

Z hľadiska inžinierskogeologickej rajonizácie patrí územie do Rajónu predkvartérnych sedimentov a ich rajóna vulkanických hornín a rajóna efuzívnych hornín.

2.1.2. Geomorfologické pomery

Po geomorfologickej stránke patrí riešené územie Hornej Vsi do subprovincie vnútorných Západných Karpát, oblasti Slovenské stredohorie, celku Kremnické vrchy a časti Jastrabská vrchovina. Záujmové územie je súčasťou silne až veľmi silne členitých vrchovín a silne členitých nižších hornatín, padajúcich v smere na juh do údolnej nivy Hrona. Celá oblasť okolia Hornej Vsi sa vyznačuje prevládajúcimi pozitívnymi morfoštruktúrami hrastov a diferencovaných blokov, ktoré sú súčasťou vulkanickej blokovej štruktúry Slovenského stredohoria (Atlas krajiny SR, 2002). Nadmorská výška terénu v území Hornej Vsi sa pohybuje od 435,0 m.n.m. (Kremnický potok v južnej časti územia obce), až po 747,5 m.n.m. (Čertov vrch v západnej časti katastra). Nadmorská výška stredu obce je približne na úrovni 455,5 m.n.m.

Tab. č. 3: Geomorfologické začlenenie

	Katastrálne územia Horná Ves
Sústava	Alpsko-himalájska
Podsústava	Karpaty
Provincia	Západné Karpaty
Subprovincia	Vnútorne Západné Karpaty
Oblasť	Slovenské stredohorie
Celok	Kremnické vrchy
Podcelok	Jastrabská vrchovina

Zdroj: Atlas krajiny SR, enviroportal SAŽP 2014

Tabuľka č. 4

Obec	Najnižšia nadmorská výška	Najvyššia nadmorská výška
Horná Ves	435 m. n. m.	747,5 m. n. m.

Zdroj: obec 2014

2.1.3. Klimatické pomery

Riešené územie zasahuje do mierne teplej klimatickej oblasti, ktorá je charakterizovaná ako oblasť s priemerne menej ako 50 letných dní za rok, s denným maximom teploty vzduchu -25°C . Samotný okrsk M7, v ktorom sa nachádza, je charakteristický ako mierne vrchovinový, teplý a veľmi vlhký. Priemerná ročná teplota v záujmovom území je $4 - 6^{\circ}\text{C}$, priemerná teplota v januári je -4 až -5°C , priemerná teplota v júli je 16°C .

Tab. č. 5: Klimatické pomery

	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky
Horná Ves	Mierne teplý, vlhký, vrchovinový	január do -4 až -5°C , júl nad 16°C , letné dni do 50, Končekov index zavlaženia (Iz) = 60 až 120, prevažne 500 m n. m.

Zdroj: Atlas krajiny SR, enviroportal SAŽP 2014

2.1.4. Hydrologické pomery

Horná Ves so svojim okolím patrí do hydrogeologického rajónu V 082 Neovulkanity Kremnických vrchov. Z regionálneho hľadiska má najväčší význam oblasť poruchových zón, na ktoré sú viazané významné akumulácie podzemných vôd. Komplex propilitizovaných andezitov, je v Hydrogeologickej mape južnej časti neovulkanitov Kremnických vrchov charakterizovaný ako regionálny izolátor, v ktorom ako kolektor pôsobí iba povrchová zóna.

Kvantitatívne je komplex charakterizovaný veľmi nízkou priepustnosťou s koeficientom prietočnosti $5 \cdot 10^{-5} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$ a špecifickou výdatnosťou vrstev $0,05 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{m}^{-1}$. Obeh a režim podzemných vôd v celej záujmovej oblasti je ovplyvnený dlhodobou banskou činnosťou. Na odvodňovanie Kremnického rudného revíru slúžili šachty a štôlny. Prítoky do štôlní, nachádzajúce sa zväčša v katastroch Kremnice a Kremnických Baní, sú vo forme rozptýlených a sústredených výverov.

Územie je súčasťou povodia Hrona, do ktorého sú vody odvádzané Kremnickým potokom. Tento potok patrí do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov. Hustota riečnej siete je malá, menej ako 100 m/km^2 . Celé okolie Hornej Vsi patrí do vrchovinné-nížinnej oblasti s dažďovo – snehovým typom režimu odtoku, ktorý sa vyznačuje akumuláciou v decembri až februári, maximálnymi prietokmi v marci, minimálnymi v septembri. Vodné toky zamrzajú obvykle koncom decembra a odmrazujú koncom februára.

2.1.5. Pôdne pomery

Pôdny kryt je výrazne diferencovaný v závislosti od vlastností geologického podkladu, parametrov reliéfu a podnebných zmien. Na kryštalických horninách a na vulkanitoch Kremnických vrchov prevažujú nekarbonátové pôdy s menším obsahom vápnika. Patria sem napríklad horské hnedozeme v lesoch a na svahoch, ktoré s rastúcou nadmorskou výškou pozvoľna prechádzajú do podzolovaných hnedozemí.

Hlavný pôdny typ v riešenom území predstavujú kambizeme pseudoglejové kyslé, v najvyšších častiach pohoria andozeme modálne kyslé, kambizeme andozemné a kambizeme modálne kyslé, lokálne rankre, so zvetralín neovulkanitov a ich pyroklastík. Podľa zrnitostného zloženia prevažujú v riešenom území piesčito – hlinité pôdy, vlhkostný režim pôd je kategorizovaný ako vlhký. Pôdy sú zväčša plytké, silne skeletnaté, iba miestami sú vhodné na poľnohospodárske využívanie. Vzhľadom na reliéfové podmienky sú náchylné na pôdnu eróziu.

Poľnohospodárska pôda všeobecne je strednej až nízkej bonity a v kategorizácii produkčnosti dosahuje nízke až najnižšie hodnoty (7 až 9 ojedinele 6 v 10-stupňovej stupnici). Obsah humusu v hĺbke do 25 cm je vo väčšine územia nízky (< 1,8 %), v zastavanej časti a jej okolí stredne hlboký (18-24 cm) až hlboký (24 – 30 cm) .

2.1.6. Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Územie Kremnických vrchov patrí do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), do obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum). Kremnické vrchy sú súčasťou okresu Slovenské stredohorie. Najvýraznejšou krajinotvornou zložkou Kremnických vrchov sú lesy, ktoré pokrývajú takmer dve tretiny ich územia. Lesné spoločenstvá vytvárajú plynulý sled vegetačných stupňov, od dubovo – bukových v najnižších polohách cez bukový, jedľovo – bukový, smrekovo – bukov – jedľový až po smrekový, ojedinele sa vyskytujúci v najvyšších polohách. Celkové zastúpenie listnateľných drevín je 75% s podielom buka viac ako 46%. Z ihličnatých drevín je tu zastúpený predovšetkým vo vyšších polohách rastúci smrek, jedľa a smrekovec, na južných a suchých stanovištiach borovica.

Rastlinstvo Kremnických vrchov je neobyčajne pestré, zastúpené sú tu teplomilné, horské i vysokohorské druhy. Reliktný charakter majú vzácne rastlinné spoločenstvá skalných biotopov, ktoré pretrvali najmä na miestach, kde rozvoj lesa nebol a nie je možný, napríklad na strmých a kolmých skalných stenách, previsoch, hlbokých inverzných roklinách. Z chránených a ohrozených druhov rastlín tu rastú ľalia cibulkonosná, ľalia zlatohlavá, mečík strchovitý, rosička okrúhloolistá, žltohlav najvyšší, všivec močiarny, vstavačovec bazový, vstavačovec májový, päťprstnica obyčajná a niekoľko druhov ďalších vstavačovitých rastlín.

Z prioritných biotopov európskeho významu sa v Kremnických vrchoch vyskytujú nasledovné: Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte (6230*), z biotopov európskeho významu treba spomenúť Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou (8220), Prechodné rašilíniská a trasoviská (7140) ale tiež Lipovo - javorové sutinové lesy (9180), Bukové a jedľovo - bukové kvetnaté lesy (9130), Javorevo - bukové horské lesy (9140) či Kyslomilné bukové lesy (9110). Z biotopov národného významu sú to Mezofilné pasienky a spásané lúk y (Lk3), či Jedľové ; a jedľovo - smrekové lesy (Ls8) a Dubovo - hrabové lesy karpatské (Ls2.1)

Živočíšstvo

Živočíšna ríša je veľmi pestrá a druhovo rozmanitá. Rozľahlosť územia a dostatočne veľké lesné plochy tu zaručujú mnohým živočíchom veľmi dobré životné podmienky. Lesy sú prirodzeným domovom kvalitnej populácie jelenej a srnčej zveri. Zo vzácnejších živočíšnych druhov tu žije medveď hnedý, rys ostrovid, vlk dravý, vydra riečna, mačka divá. Rozmanité je aj spoločenstvo vtáčích druhov – hniezdi tu bocian čierny, orol krikľavý a skalný, jastrab lesný, jastrab krahulec, sova dlhochvostá, výr skalný, ďateľ veľký, ďateľ bielochvostý, tesár čierny, množstvo druhov sýkoriek, brhlík lesný...

Z hľadiska poľovníctva je tento región veľmi atraktívny. Vyskytuje sa tu jelenia i srnčia zver, sú tu aj diviaky. Trvalý výskyt medveďa hnedého je zaznamenaný v Kremnických vrchoch od roku 1996.

2.1.7. Chránené územia v katastrálnom území obce a jej okolí

Chránené územia – územná ochrana

Vo východnej časti do katastrálneho územia obce Horná Ves zasahuje ochranné pásmo (OP) vodných zdrojov 2°. V území obce sa t.č. nenachádza žiaden vodárensky využívaný zdroj pitnej vody. Vodné zdroje sa nevyužívajú – boli nahradené dodávkou pitnej vody zo skupinového vodovodu Turček – Kremnica – Žiar nad Hronom.

Z hľadiska územnej ochrany prírody vykonávanej v súlade so zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, nezasahuje do katastra obce žiadne územie európskeho významu ani územie zapísané do Zoznamu osobitne chránených častí prírody SR.

Chránené územia v širšom okolí:

Veľkoplošné chránené územia:

CHKO Štiavnické vrchy - vyhlásená v roku 1979 za účelom ochrany bývalej treťohornej vulkanickej činnosti s obrovskými prírodnými hodnotami, ktoré boli značne narušené tektonickými morfo-dynamickými a eróznymi pohybmi. Svojou výmerou 77 630 ha predstavuje najväčšiu CHKO na Slovensku. Územie má osobitné postavenie tak pre svoju kultúrno-historickú hodnotu, ako i preto, že je to najväčšie vulkanické pohorie na Slovensku. Biogeografická poloha územia na rozhraní dvoch rozdielných klimatických typov spôsobuje prelínanie panónskych prvkov flóry a fauny s karpatskými horskými prvkami. Ďalšou charakteristickou črtou je jeho bohatá banícka minulosť, dokumentovaná unikátnymi technickými pamiatkami a tiež osobitný krajinársky charakter. Výskytom a počtom minerálov nemá na Slovensku obdobu.

Tabuľka č. 6: Chránené krajinné oblasti

Názov CHÚ	Kategória	Rozloha (ha)	Rok vyhlásenia (novelizácie)	Dôvod ochrany
Štiavnické vrchy	CHKO	77 630	1979	rozlohou najväčšie vulkanické pohorie na Slovensku so zastúpením takmer všetkých fenoménov sopečného reliéfu, má významnú biogeografickú polohu na rozhraní teplomilných panónskych a chladnomilných karpatských horských druhov flóry a fauny, na území sa nachádza množstvo historických a technických pamiatok roztrúsených vo voľnej krajine, ale najmä koncentrovaných v centrálnej časti pohoria.

Zdroj: ŠOP SR, 2014

Maloplošné chránené územia:

Do katastra obce **nezasahuje** maloplošné chránené územie. Vokoli obce sa nachádzajú nasledovné MCHÚ:

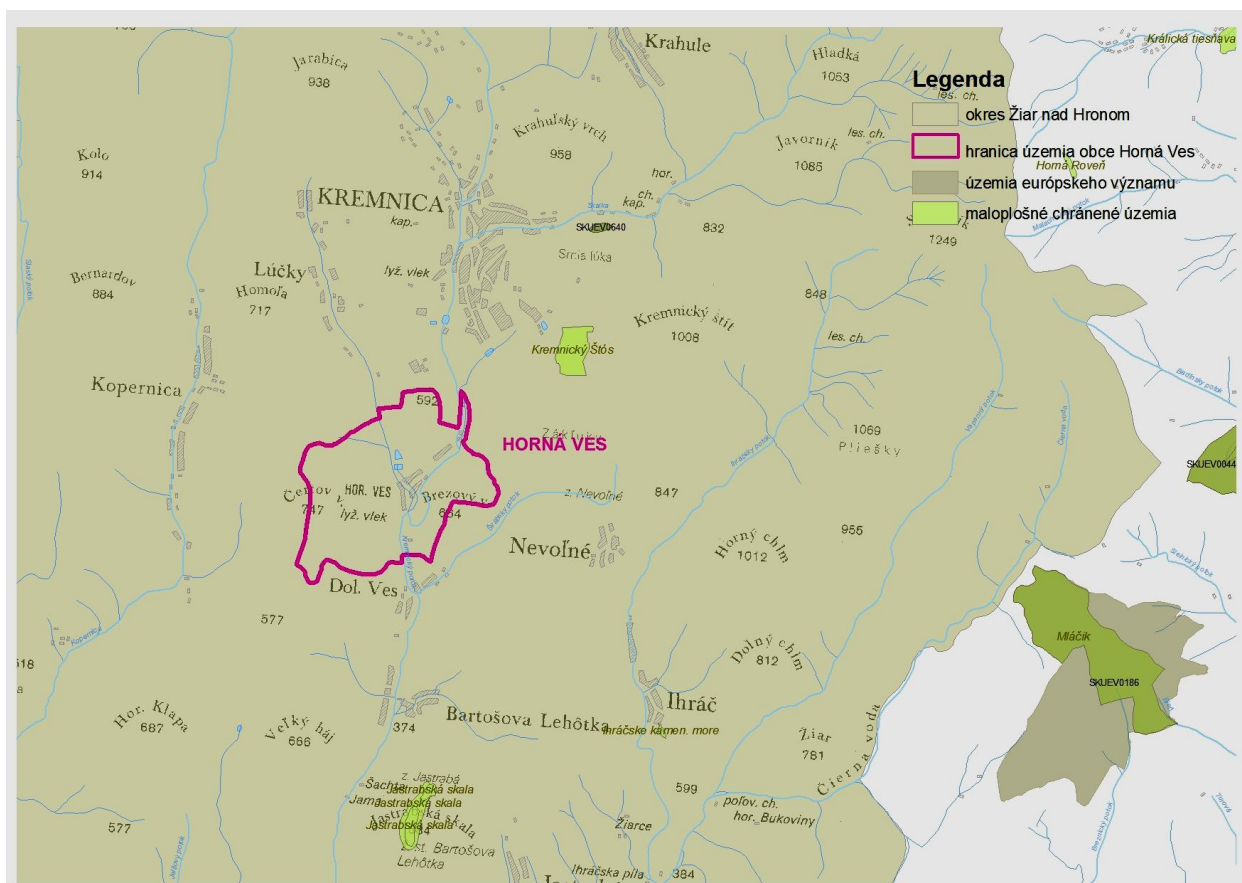
Tabuľka č. 7: Chránené územia prírody

Názov CHÚ	Kategória	Rozloha (ha)	Rok vyhlásenia (novelizácie)	Stupeň ochrany prírody	Dôvod ochrany
Zasahujúce do katastra obce					
-	-	-	-	-	-
V okolí obce					
Jastrabá skala	PP	8,46 (OP 12)	1975	4., 5.	Dominantný vrchol v J časti Kremnických vrchov s vysokou krajinnou estetickou, vedeckou a náučnou funkciou. Vulk. reliéf s množstvom javov dokumentujúcich sukcesiu tvorby vulkanických komplexov. Na vrchole sú významným prvkom staré zachovalé duby. http://uzemia.enviroportal.sk/main/detail/cislo/285
Kremnický štôp	PR	18,77	1953 (1993)	5.	Ochrana územia, slúžiaceho na štúdium štruktúr vulk.reliéfu a rozpadu sopeč.hornín. Možno tu sledovať osídľovanie sutín a skal.útvarov lišajníkmi a machmi, ako aj priebeh sukcesie. Územie je chránené na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. http://uzemia.enviroportal.sk/main/detail/cislo/322
Ihráčske kamenné more	PP	2,21	1993	4.	Územie predstavujú zoskupené balvany rozličných rozmerov, ktoré sú tvorené biotiticko-amfibolickými a amfibolicko-biotitickými andezitmi, medzi ktorými rastú liesky a iné kry. Je tu možno pozorovať rozpad lávového sopúcha v Kremnických vrchoch. http://uzemia.enviroportal.sk/main/detail/cislo/877

PP – prírodná rezervácia

PP – Prírodná pamiatka

Zdroj: ŠOP SR, 2014

Zdroj: Úrad geodézie a kartografie, ŠOP SR, 2014

Súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000 (v širších súvislostiach):

V katastri Kremnice sa nachádza:

- **územie európskeho významu Bujačia lúka (SKUEV0640)**, ktorého rozloha je 2,14 ha. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: nížinné a podhorské kosné lúky (6510) <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV0640>

Územný systém ekologickej stability

Podmienkou pre dosiahnutie a udržanie celoplošného územného systému ekologickej stability (ďalej len „ÚSES“) je zachrana, ochrana a obnova jeho kostry na všetkých úrovniach. Kostru ÚSES tvoria ekologicky významné segmenty krajiny, ktoré sa podľa funkčných kritérií delia na biocentrá, biokoridory a interakčné prvky. Uvedené prvky boli v dotknutom území vyčlenené na regionálnej úrovni v rámci RÚSES okresu Žiar nad Hronom (vypracovaný ešte v roku 1992) a následne po priemete reálne existujúcej kostry ekologickej stability bol spracovaný návrh miestneho územného systému ekologickej stability.

Podľa ÚPN VÚC BBSK z roku 1998, časť Krajinná štruktúra a územný systém ekologickej stability, kde je premietnutý tiež Generel nadregionálneho ÚSES SR, je celé územie Kremnických vrchov navrhované ako jadrové územie národného významu, ktorým je navrhovaný biokoridor nadregionálneho významu.

Základom územného systému ekologickej stability na nadregionálnej a regionálnej úrovni je jadrové územie národného významu, generelom ÚSES navrhované v ťažiskových priestoroch Kremnických vrchov, východne od hraníc územia obce, s najbližším reálnym regionálnym biocentrom, navrhovaným dokumentáciou R-ÚSES v priestoroch Kremnického štítu, na ktorý je potrebné naviazať štruktúru miestneho územného systému ekologickej stability navrhovaným potenciálnym terestrickým biokoridorom. Jediným reálnym hydrickým biokoridorom regionálneho významu v území obce, vymedzeným v štruktúre R – ÚSES je biokoridor Kremnického potoka. Naň v rámci navrhovaného lokálneho územného systému ekologickej stability bezprostredne viaže lokálny hydrický biokoridor, ktorý tvorí Lúčanský potok. Obidva vodné toky majú v území obce vhodné predpoklady väzieb na širšie prírodné prostredie (toky nie sú regulované, iba Lúčanský potok je v zastavanom území obce upravovaný), s vhodným prostredím pre život a migráciu bioty. V jadrových priestoroch dominujúcich

lesných celkov Čertov vrch a Brezový vrch sa vymedzujú lokálne terestrické biocentrá, s ich navrhovanou väzbou na regionálny biokoridor Kremnického potoka potenciálnymi lokálnymi biokoridormi v polohe južne od obce, nad jestvujúcim areálom ČOV.

Návrh ekostabilizačných opatrení.

Ekostabilizačné opatrenia predstavujú také opatrenia a také návrhy spôsobu využitia pôdy, ktoré priaznivo ovplyvňujú svoje bezprostredné okolie alebo zabraňujú potenciálnemu ohrozeniu krajinných prvkov. Ekostabilizačné opatrenia, ktoré sú navrhované v území obce, reflektujú najmä stresové javy, ale sú zamerané aj na udržanie ekostability a biodiverzity alebo na ich zvýšenie, a na revalorizačné úpravy charakteristickej montánnej, antropickou činnosťou poznamenatej krajiny v najbližšom okolí obce.

Krajinno - ekologickým plánom sa navrhujú tieto ekostabilizačné opatrenia:

- sanácia, rekultivácia a primerané výhľadové funkčné využitie priestorov jestvujúceho, dnes už pre jeho pôvodnú funkciu nevyužívaného banského odkaliska
- udržanie súčasného charakteru mozaikovej zelene v krajinnej štruktúre vizuálne exponovaného územia východne od trasy cesty I/65 v jej dotyku so zastavaným územím obce
- zachovanie charakteru súčasnej krajinnej štruktúry v antropogénne premennej krajine, v podobe jej pôvodnej, lúčno – pasienkovej mozaikovej štruktúry

Okrem toho je v celom území Hornej Vsi pri využívaní lesného fondu v súlade s požiadavkami R - ÚSES potrebné:

- voliť jemnejšie formy hospodárenia v lese
- pri hospodárení v lesoch dodržiavať súbor opatrení so zameraním na ochranu pôdneho fondu
- vylúčiť holorubnú a obmedziť odrubnú formu spôsobu ťažby
- voliť relatívne nízku intenzitu výchovných zásahov
- cieľové drevinové zloženie voliť v súlade s prirodzeným zastúpením drevín.
- Plochy trvalých trávnych porastov (lúk a pasienkov) na území antropogénne premenenej krajiny využívať ekologicky a ekonomicky prijateľným spôsobom tak, aby sa zamedzilo postupujúcej spontánnej sukcesii nelesnej drevinnej a krovinovej vegetácie. Prirodzenú sukcesiu sa navrhuje využívať len v priestoroch reálnych a potenciálnych biocentier a biokoridorov.

2.1.8. Životné prostredie

Ochrana ovzdušia

V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nenachádza. Medzi hlavné miestne zdroje znečistenia ovzdušia patria v riešenom území:

- lokálne vykurovanie,
- automobilová doprava,
- sekundárna prašnosť spôsobená poľnohospodárskou a stavebnou činnosťou a nedostatočným čistením komunikácií,
- diaľkový prenos

Územie Banskobystrického kraja patrí z hľadiska čistoty ovzdušia k menej znečisteným oblastiam a nevyžaduje v tomto smere osobitnú ochranu.

Pôda

Základnými zdrojmi znečistenia pôd v riešenom území sú:

- poľnohospodárstvo,
- veľkoplošné hospodárenie so sprievodnými javmi (ťažká mechanizácia, chemizácia, nafta, poľné hnojiská, meliorácie) spôsobuje zmeny štruktúry pôdy a jej biologickú degradáciu,
- vytváraním veľkých osevných plôch došlo k odstráneniu rozptýlenej krajinnej vegetácie, čím sa zvyšuje riziko vodnej aj veternej erózie,
- osídlenie so svojimi sprievodnými javmi,
- odpady,
- stavebná činnosť,
- odpadové vody,
- doprava,
- rekreácia,
- lesné hospodárstvo

Polnohospodárske pôdy

V zmysle platnej legislatívy je potrebné zabezpečiť ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek a obmedzovať jej neadekvátnemu úbytku na nepoľnohospodárske účely.

Polnohospodársku pôdu možno použiť na nepoľnohospodárske účely aj naďalej len na základe rozhodnutia príslušného obvodného pozemkového úradu o odňatí (ďalej len „rozhodnutie odňatí“).

Lesné pôdy

Na území prevládajú hnedé lesné pôdy.

Odpadové hospodárstvo

Obec má zabezpečený klasický zber komunálneho odpadu a zber separovaného odpadu. Vo svojom katastrálnom území nemá situovanú skládku odpadu a ani sa neuvažuje o jej zriadení. Obec má upravené nakladanie s komunálnym odpadom a drobnými stavebnými odpadmi a biologicky rozložiteľným odpadom vznikajúcim v obci cez VZN.

V súčasnosti sa odpad separuje nasledovne:

- papier a lepenka vrátane odpadov z obalov
- plasty vrátane odpadov z obalov
- sklo vrátane odpadov z obalov

Na zber objemného komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu má obec 2 kontajnery. Podľa potreby obec zabezpečuje tiež zber kovového šrotu.

2.2. Súčasná krajinná štruktúra (v širších súvislostiach)

Súčasnú krajinnú štruktúru riešeného územia determinuje súčasné využívanie územia obce.

Druhotnú krajinnú štruktúru predstavuje krajinná pokrývka. Keďže prevládajúcou formou využívania územia je lesné hospodárstvo, prevládajúcou krajinnou štruktúrou sú lesy – až 63,5 % územia. Najväčšiu časť tvoria zmiešané lesy s prevahou listnatých drevín (buk lesný, javor horský), porasty buka lesného, smrekovca opadavého, ďalej zmiešané lesy s prevahou ihličnatých drevín a porasty smreka obyčajného. V území sa ďalej nachádzajú poľnohospodársky využívané maloblokové polia, lúky a pasienky, súvislá sídelná zástavba a záhrady v intraviláne obce. Nelesná stromová a drevinová vegetácia sa vyskytuje najmä na miestach, kde došlo k opusteniu bežného obhospodarovania lúk a pasienkov a prebieha tam prirodzená sukcesia. Druhotnú krajinnú štruktúru riešeného územia dopĺňa cestná sieť a vodné toky a nádrže.

Tabuľka č. 8: Členenie pôdneho fondu v území (2010)

Obec	Polnohospodárska pôda/ha	Lesná pôda/ha	Vodné plochy/ha	Zastavané plochy/ha	Ostatné plochy/ha	Spolu/ha
Horná Ves	103,24	232,67	9,44	17,98	3,02	366,34
% vyjadrenie	28,18	63,51	2,58	4,91	0,82	100

Zdroj: ŠÚ SR 2014

Polnohospodárstvo

Polnohospodárska pôda spolu predstavuje 103,24 ha t.j. 28% z celkovej výmery územia obce. Prevažnú väčšinu poľnohospodárskej pôdy tvorí trvalo trávny porast. Záhrady sa viažu prevažne na sídelné útvary a ich rozsah je daný hustotou a charakterom sídelných štruktúr. Vinice, chmeľnice a ovocné sady sa v tomto území nenachádzajú alebo len veľmi málo. Dané územie nepredstavuje vhodné podmienky pre takýto druh pozemkov.

Polnohospodárstvo je zamerané predovšetkým na chov hovädzieho dobytku, oviec a kôz, čo vyplýva zo štruktúry poľnohospodárskej pôdy. Orná pôda je sústredená hlavne v okolí zastavaného územia a v severnej časti katastra. Potenciál územia je aj v pestovaní ovocných stromov.

Funkčný význam lesov

V záujmovom území k.ú. Horná Ves dosahuje lesnatosť takmer 63 %. V zmysle kategorizácie lesov prevažujú lesy hospodárske. Významný podiel tvoria lesy ochranné, vyhlásené podľa § 13 zákona

o lesoch, s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy na nepriaznivých stanovištiach (exponované svahy, suťoviská). Lesy osobitného určenia, vyhlásené podľa § 14 lesného zákona, sa v riešenom území nenachádzajú. V katastri obce sú prevažne urbárske lesy.

Tabuľka č. 9: Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

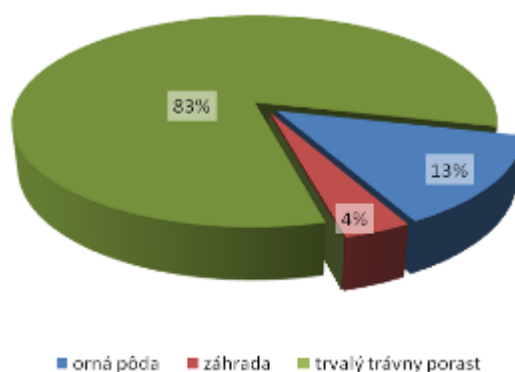
Názov KÚ	Orná pôda (ha)	Záhrada (ha)	Trvalý trávny porast (ha)	Sad (ha)	Poľnohospodárska pôda spolu (ha)
Horná Ves	14	3,89	85,35	0	103,24
% vyjadrenie	13,56	3,77	82,67	0	100

Zdroj: ŠÚ SR 2014

Členenie pôdneho fondu v území v %

Štruktúra poľnohospodárskej pôdy v %

Zdroj: webstránka obce

2. ANALÝZA HOSPODÁRSKYCH, SOCIÁLNYCH A KULTÚRNYCH ZDROJOV

2.3. Urbanistický vývoj sídla (v širších súvislostiach)

Poloha a význam obce v rámci osídlenia:

Obec Horná Ves leží južne od mesta Kremnica, v jeho tesnej blízkosti a je s ním **dopravne spojená**. Údolím Kremnického potoka a východným okrajom obce prechádza cesta I. triedy I/65 Šášovské Podhradie – Kremnica – Martin. Východne od katastrálneho územia obce vedie železničná trať z Hronskej Dúbravy do Vrútok. Najbližšie letisko je Letisko Sliač vzdialené od obce len 30 km.

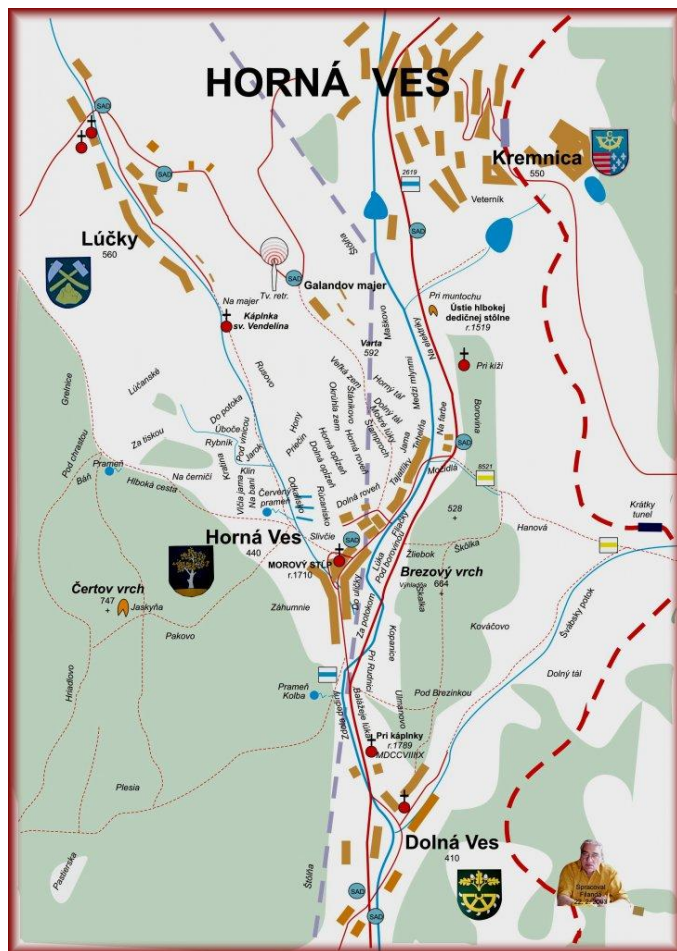
Riešeným územím vedie **skupinový vodovod** Turček – Kremnica – Žiar nad Hronom, elektrické vedenie VVN 110 kV ako aj rozvody **VTL plynovodu**. Žiarskou kotlinou vedie nadradená sieť **elektrického vedenia** ZVN 400kV.

Tabuľka č. 10: Prehľad vývoja osídlenia na území obce

Obec	Vznik obce	Výročie založenia obce v r. 2014
Horná Ves	1429	585

Obec sa postupne vyvíjala organickým rastom na voľnom, odlesnenom priestranstve pri sútoku Kremnického a Lúčanského potoka, pozdĺž historickej cesty z pohronia do Kremnice a Turca. Historická zástavba bola priestorovo zovretá, radová, cesta bola prevažujúco obojstranne zastavaná, s výnimkou úseku, ktorým súbežne s cestou preteká Kremnický potok. Neskôr sa súvislá obytná zástavba rozšírila aj pozdĺž Lúčanského potoka, popri ceste do Dolnej Vsi a do Lúčok. V roku 1835 na križovaní ciest do Kremnice a do Lúčok postavili najvýznamnejšiu stavbu v obci – jednotriednu rímsko – katolícku školu. V nej sa okrem detí z Hornej Vsi vyučovali aj deti zo susediaceho Švábu, dnešnej Dolnej Vsi. Na lokálne rozšírenom priestore v strede obce bol zriadený cintorín, neskôr aj futbalové ihrisko.

Do roku 1957 bola obec osadou Kremnice. Po roku 1957 sa osamostatnila pod názvom Horná Ves pri Kremnici. Jej stavebný rozvoj bol naďalej usmerňovaný popri ceste I/65 ako ku Kremnici, tak k Dolnej Vsi, čiastočne i v smere na Lúčky. Historická stavebná štruktúra obce sa vo vhodných polohách zahusťovala, a rozširovala aj do úpätia **Strážneho** kopca. Po roku 1975 sa postupne budovala preložka cesty I/65 do Kremnice v dnešnej trase,

vedúcej mimo intenzívne zastavané územie obce po jeho východnom okraji. Pri nej sa na hranici s Kremnickým katastrom lokalizovali menšie zariadenia výroby a výrobných služieb. Od roku 1980 sa Horná Ves opätovne stala administratívnou súčasťou Kremnice. Po roku 1985 sa na jej zastavanom území začala realizovať vysokopodlažná sídlisková bytová výstavba (KBV), ktorou sa o.i. rozsiahle porušila historická urbanistická štruktúra obce a v dôsledkoch zmenila (relatívne priaznivo) i jej sociálna štruktúra. Po roku 1990 zmenou politických a spoločensko – ekonomických pomerov však bola ďalšia plánovaná asanačná prestavba obce zastavená. Z plánovaného rozsiahleho obytného súboru KBV sa tak dokončil a zbytnil iba menší celok troch osempodlažných sekciových bytových domov so 168 bytmi, bez akejkoľvek občianskej vybavenosti, aj keď pôvodne bola jej výstavba plánovaná. Následne sa na voľných priestoroch vyanovanej časti obce formou novej parcelácie postavila skupina nových rodinných domov. Na hraniciach Kremnického katastra po roku 1990 zriadili novú čerpaciu stanicu pohonných hmôt, južne od obce bola vybudovaná ČOV, s jej proponovaným využitím aj pre čistenie odpadových vôd z Kremnice.

V zastavanom území obce prevláda obytná funkcia s hromadnou zástavbou. Prevládajúcou formou sú jedno až dvojpodlažné rodinné domy, ojedinele bytové domy. Obec v súčasnosti prakticky nemá „stred“ – ojedinelé zariadenia základnej občianskej vybavenosti sú v zásade bodovo rozmiestnené v obytnej zástavbe. Lokálne väčší rozsah majú plochy verejnej športovej vybavenosti, reprezentované futbalovým ihriskom a menším športovým areálom, určeným pre deti a mládež.

2.4. Kultúrno-historický potenciál

Horná Ves bola založená začiatkom 12. storočia (okolo roku 1328), v súvislosti s postupujúcou expanziou ťažby zlata v Kremnickom ťažobnom revíri. Pôvodne patrila Kráľovskej komore, a presný rok jej vzniku nie je historicky doložený. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1429, keď ju pod názvom Windischdorf, alias Villa Sclavorum (dedina Slovákov) dal kráľ Žigmund Luxemburský do zálohy mestu Kremnica. Obec bola od začiatku slovenská, a jej osudy boli vždy úzko spojené so susediacou Kremnicou, najmä ako významným zdrojom pracovných príležitostí pre jej obyvateľov. Časť obyvateľstva

obce obrábala chudobnú pôdu malého chotára. Dôkazom o banskej činnosti aj v katastri obce sú časté nálezy povrchových kutacích jám na Čertovom vrchu, ale aj priamo v obci a na svahoch nad obcou. S ťažobnou a úpravárenskou banskou činnosťou v Kremnici súvisí aj historická trasa banského kalovodu a odkalisko v katastri obce, ale aj vyústenie dedičnej štôlne na hraniciach s Kremnickým katastrom, a ďalšie s historickou úpravárenskou činnosťou súvisiace aktivity. S rozvojom Kremnice pribúdalo v Hornej Vsi aj pracovných príležitostí pre remeselníkov, krčmárov a povozníkov. V obci sa ťažila hlina, bola tu aj tehelná a kameňolom. V správe štátnych lesov bola horáreň, ktorá dávala možnosti hlavne sezónneho zamestnávania. V čase hospodárskej krízy v 30. rokoch minulého storočia veľa obyvateľov odchádzalo za prácou do cudziny. Zmena hospodárskych pomerov po druhej svetovej vojne poskytla možnosti zamestnania obyvateľstva obce v rozvíjajúcej sa priemyselnej výrobe a službách v Kremnici, neskôr aj v Žiari nad Hronom.

NEHNUTEĽNÉ KULTÚRNE PAMIATKY

V Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) sú z obce Horná Ves zapísané nasledovné kultúrne pamiatky (KP):

1. SÚSOŠIE (← unifikovaný názov kultúrnej pamiatky), zaužívaný názov kultúrnej pamiatky aj pamiatky: Morový stĺp, bližšie určenie: sv. Trojica, číslo KP v ÚZPF: 1228, vznik: roky 1707 – 1711 (pozn.: do Hornej Vsi bol prenesený z Kremnice v roku 1776), sloh: barok, druh: KP významná z výtvarného hľadiska, bližšie určenie miesta: pri požiarnej zbrojnici, parcelné číslo: 117, okresný kód: 613,

2. ŠTÔĽŇA (← unifikovaný názov kultúrnej pamiatky), zaužívaný názov kultúrnej pamiatky aj pamiatky: Dedičná štôľňa II., číslo KP v ÚZPF: 1310, vznik: roky 1510 - 1613, druh: KP významná z technického hľadiska, bližšie určenie miesta: za dedinou, parcelné číslo: 3373/1, okresný kód: 613.

Tabuľka č. 11: Zoznam nehnuteľných kultúrnych pamiatok v obci zapísaných v ÚZPF

č.ÚZPF	Orientáč. /súpis. číslo	Názov NKP	Názov pamiatkového o objektu	Bližšie určenie PO	Zaužívaný názov PO	Vznik	Stavebno-technický stav
1228/0		Súsošie	Súsošie	sv.Trojica	súsošie najsv.Trojice	1707-1711	vyhovujúci
1310		Štôľňa	Štôľňa		Dedičná štôľňa II.	1510-1613	narušený

Zdroj: PÚ SR

V území obce Horná Ves sa nenachádzajú pamiatkovo chránené územia.

PAMÄTIHODNOSTI OBCE

Obce môžu v zmysle zákona číslo 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu, § 14, ods. 4 rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce. Do evidencie pamätihodností obce možno zaradiť okrem hnutelných vecí a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce. V súčasnosti obec nemá schválené žiadne pamätihodnosti obce.

NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO:

Súčasťou kultúrneho dedičstva sú ľudové tradície, zvyky, pôvodné remeslá, etnografické prejavy (slovesná a hudobná kultúra, odev, nástroje, výrobky), folklórne slávnosti a expozície významných osobností.

Rodáci, významné osobnosti

Ľubomír Majer - majster sveta v parašutizme

Tabuľka č. 12: Vývoj názvu obce

1429	1442	1808	
Vindisdorf a. Villa Sclauorum	Windischdorf	Horniwes	po maďarsky Felsötóti, po nemecky Windischendorf

2.5. Demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov

Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov obce nie je hodnoverne dokumentovateľný, pretože prevažujúcu časť obdobia po roku 1984, odkedy sa na území Slovenska vykonávajú celoštátne cenzy, bola Horná Ves administratívnou súčasťou Kremnice.

Obec Horná Ves mala k 31.12.2013 celkovo 707 obyvateľov. Z tohto hľadiska patrí obec k stredne veľkým vidieckym obciam Slovenska. Z hľadiska demografickej regionalizácie obec patrila v rokoch 2001-2013 k regresívnemu až prechodnému typu obcí, podobne ako veľká časť obcí stredného Pohronia. Okres Žiar nad Hronom ako celok patrí k súboru okresov Slovenska, ktoré zaznamenávajú každoročne prirodzený úbytok, a teda počet zomretých je vyšší ako počet narodených, hoci prirodzený úbytok v okresoch na juhu Slovenska (ale aj Žarnovica a Banskej Štiavnice) je výraznejší. Z hľadiska migrácie patrí obec do migračného regiónu s nodálnym centrom Žiar nad Hronom. Samotný okres Žiar nad Hronom na prelome milénia zaznamenával úbytok sťahovaním, pričom najvýraznejší migračný tok smeroval do susedného okresu Zvolen, v posledných rokoch sú hodnoty kolísavé, ale vzhľadom na populačnú veľkosť okresu každopádne veľmi nízke (rádovo niekoľko desiatok osôb, ktoré okres získa resp. stratí). Migračné predpoklady sa odvíjajú aj od tejto širšej pozície v rámci okresu a Slovenska.

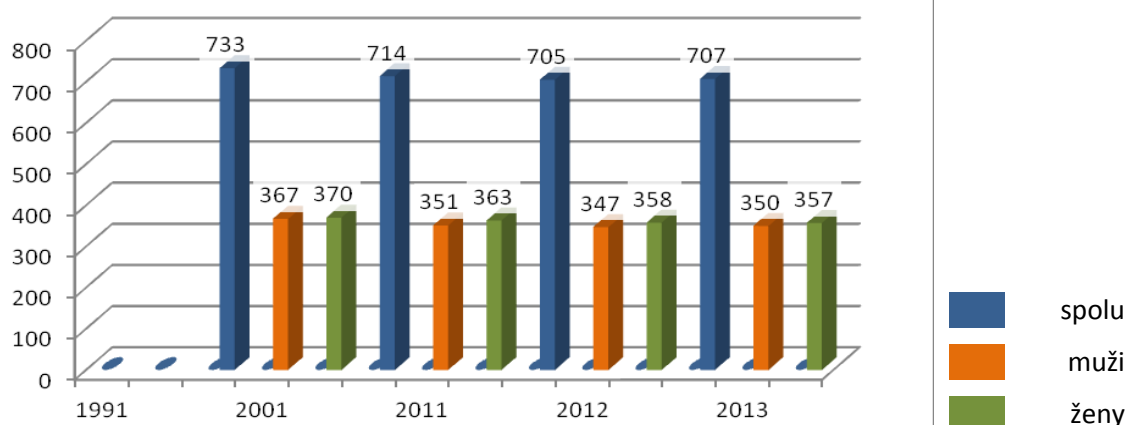
Tabuľka č. 13: Prehľad počtu obyvateľov v obci v rokoch 1991-2013 podľa pohlavia

Obec/rok		1991			2001			2011			2012			2013	
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
Horná Ves	239*	-	-	733	367	370	714	351	363	705	347	358	707	350	357

Zdroj: ŠÚSR 2013

* Údaj k SOBD 3.3.1991, v roku 1991 bola obec súčasťou obce Kremnica

Graf - Vývoj počtu obyvateľov

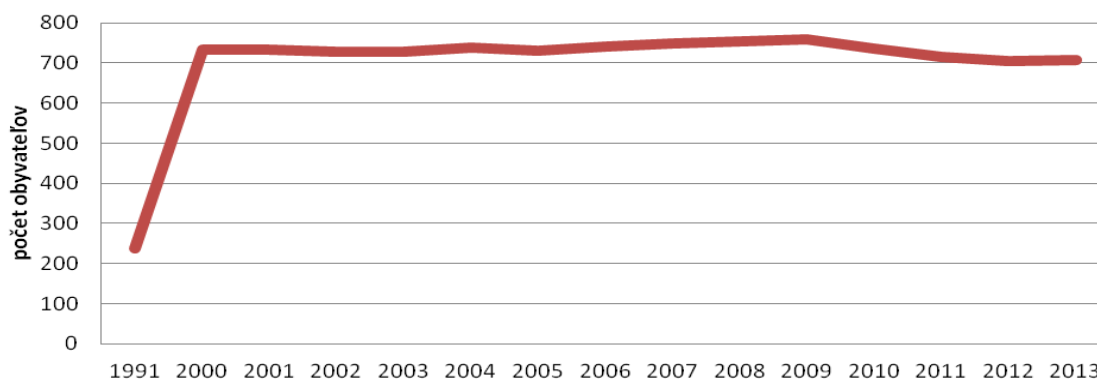

Tabuľka č. 14: Prehľad počtu obyvateľov v obci v rokoch 1991-2013

Obec/rok	1991	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Horná Ves	239*	733	733	728	727	739	731	742
Obec/rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Horná Ves	750	753	759	737	714	705	707	

Zdroj: ŠÚSR 2013

* Údaj k SOBD 3.3.1991, v roku 1991 bola obec súčasťou obce Kremnica

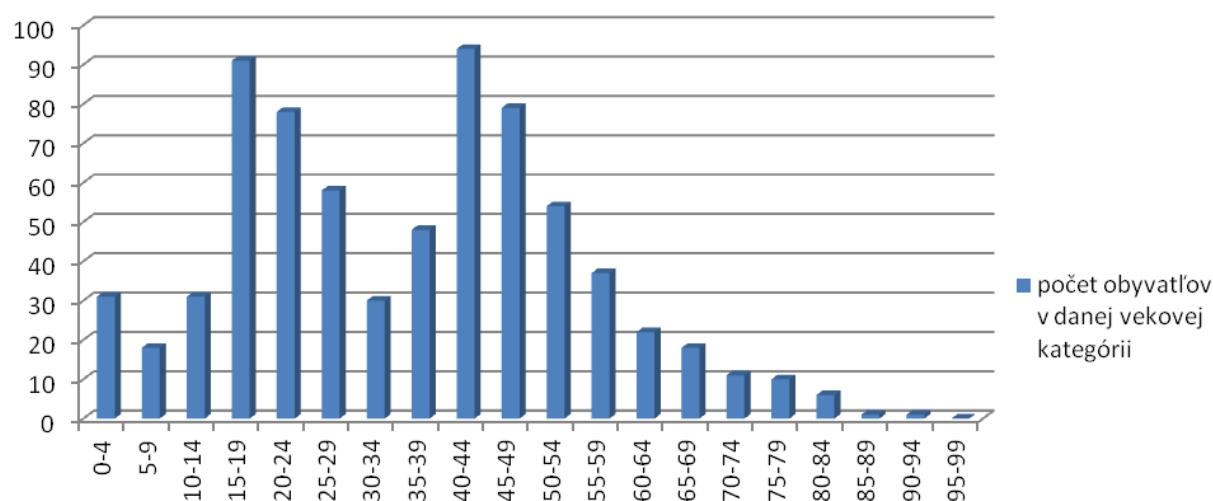

Tabuľka č. 15: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2012

Vek ,Veková skupina, ukazovateľ	Obec Horná Ves	Vek ,Veková skupina, ukazovateľ	Obec Horná Ves
0-4	28	50-54	53
5-9	26	55-59	43
10-14	25	60-64	21
15-19	66	65-69	21
20-24	79	70-74	15
25-29	63	75-79	7
30-34	41	80-84	8
35-39	40	85-89	1
40-44	72	90-94	1
45-49	96	95-99	0

Zdroj: SOBD 2012

Graf - Vekové zloženie obyvateľstva

Tabuľka č. 16: Pohyb obyvateľov 2002-2013

Obec	celkový prírastok/úbytok obyvateľstva											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Horná Ves	-5	-1	+12	-8	+11	+8	+3	+6	-22	-23	-9	+2

Zdroj: ŠÚ SR 2014

Ako prezentuje tabuľka, v niektorých rokoch dochádza k miernemu úbytku obyvateľstva v dôsledku skutočnosti, že napriek veľkému záujmu o bývanie v obci je značná časť obyvateľstva v prechodnom pobyte, čo sa neodráža v sledovaných ukazovateľoch o počte skutočne žijúcich obyvateľov v obci. Príčinou je prevažne ekonomická neschopnosť o kúpu bytu resp. výstavbu vlastného bývania. Väčšina je v podnájme, územie obce užíva a rovnako sa zúčastňuje aj na rozvoji a živote v obci.

Príčiny trendov v demografických pohyboch

V posledných rokoch zaznamenávajú obce v blízkosti Žiaru nad Hronom zvýšený záujem mladých ľudí o bývanie na vidieku. Do popredia sa dostáva zdravší a hlavne pokojnejší a bezpečnejší život na dedine. Stúpa záujem o výstavbu rodinných domov, resp. kúpa a rekonštrukcia existujúcich objektov. Preto aj územný plán obce Horná Ves počíta so zvýšením dopytu po nových bytoch, ktorého príčinou bude predovšetkým prílev obyvateľov z Kremnice a okresného mesta. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou závisí predovšetkým od rozvojovej politiky obce, udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb a ďalších faktorov.

Tabuľka č. 17: Priemerný vek, index starnutia* v roku 2013

Obec	Muži		Ženy		Spolu	
	Priemerný vek	Index starnutia	Priemerný vek	Index starnutia	Priemerný vek	Index starnutia
Horná Ves	35,99	51,16	39,10	91,43	37,56	69,23

Zdroj: ŠODB 2014

*Index starnutia: Počet osôb v poproduktívnom veku k osobám v predproduktívnom veku.

Index starnutia je nižší ako je piemer na Slovensku za rok 2011 (spolu 166,9%, muži 95,80%, ženy 175,30%). V obci Horná Ves teda na 100 detí do veku 14 rokov pripadá 70 osôb starších ako 65 rokov.

Z hľadiska vekovej štruktúry môžeme hodnotiť obec pozitívne. Počet obyvateľov v produktívnom veku je takmer 82% a dobré ukazovatele má obec aj pri pomere obyvateľov poproduktívneho veku k obyvateľom predproduktívneho veku kde percento obyvateľov v poproduktívnom veku necelých 8% je nižšie ako v predproduktívnom veku 11%. Na základe demografických odhadov a očakávaného nárastu obyvateľov produktívneho veku (mladých rodín) možno očakávať tento trend aj do budúcnosti.

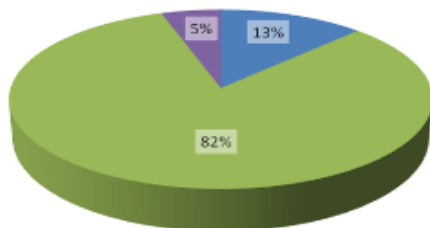
Tabuľka č. 18: Štruktúra populácie územia podľa produktivity k 31.12.2011

Obec	Predproduktívny vek		Produktívny vek		Poproduktívny vek		Počet obyvateľov	
	10,78		82,77		6,44		714	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Horná Ves	12,54	9,09	82,34	83,2	5,13	7,71	351	363

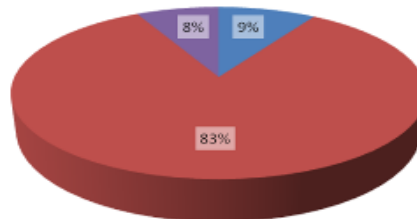
Vyjadrenie v %

Zdroj: ŠÚ SR 2014

Muži podľa produktivity v %

Ženy podľa produktivity v %

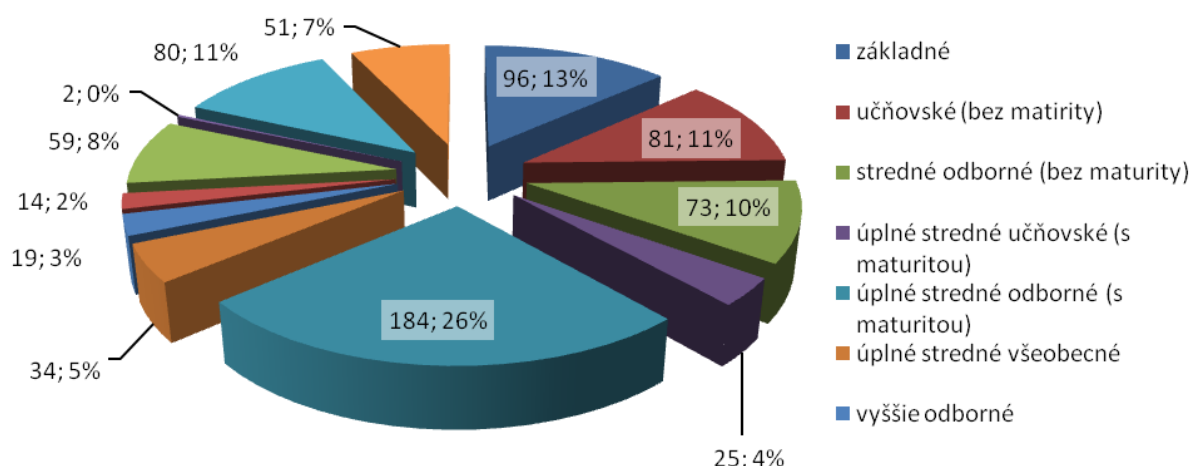
■ predproduktívny vek ■ produktívny vek ženy ■ produktívny vek muži ■ poproduktívny vek

Tabuľka č. 19: **Najvyššie skončený stupeň vzdelania obyvateľstva, rok 2011**

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Horná Ves				
Základné		40	56	96
Učňovské (bez maturity)		47	34	81
Stredné odborné (bez maturity)		42	31	73
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		19	6	25
Úplné stredné odborné (s maturitou)		88	96	184
Úplné stredné všeobecné		12	22	34
Vyššie odborné vzdelanie		4	15	19
Vysokoškolské bakalárske		6	8	14
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		21	38	59
Vysokoškolské doktorandské		0	2	2
Vysokoškolské spolu		27	48	75
Študijný odbor	prírodné vedy	2	1	3
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	7	3	10
	technické vedy a náuky II (textilná v.,sprac.kože,dreva, plastov, v.hud.nástrojov, archit., staveb.,dopr.,pošty,telekom.,automatiz., špec. odb.)	3	1	4
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	2	2	4
	zdravotníctvo	1	4	5
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof.,ekon.,polit. a práv.vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby,SŠ- OA, HA, praktická š.,učeb.odb.)	3	12	15
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor.,filolog.,pedag. a psych.vedy, publicistika a informácie, telových.,učiteľstvo, SŠ - gym.)	4	22	26
	vedy a náuky o kultúre a umení	2	1	3
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	3	1	4
	nezistený	0	1	1
Bez školského vzdelania		45	35	80
Nezistené		27	24	51
Úhrn		351	367	718

Zdroj: SOBD 2011

• **Najvyšší ukončený vstupeň vzdelania**

V obci Horná Ves je dobrá situácia, čo sa týka vzdelania. V porovnaní s inými obcami podobnej veľkosti má vysoký počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním.

Z celkového počtu 591 produktívnych obyvateľov v roku 2011 je takmer 17% občanov so základným vzdelaním a až 13 % občanov má skončené vysokoškolské vzdelanie min. bakalárskeho

stupňa. Ostávajúci 61 % občanov má stredné vzdelanie, prípadne úplné stredné všeobecné alebo úplné stredné odborné s maturitou. U 9% obyvateľov sa nepodarilo získať tento údaj.

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra výrazne negatívny pomer. Záujem o vyššie vzdelanie je silne demotivovaný skutočnosťou, že stagnuje trh práce a v obci a jej okolí nie sú pracovné príležitosti, ktoré by takéto vzdelanie vyžadovali. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci zvyšovať počet obyvateľov s úplným stredným vzdelaním, ako aj vytvárať pracovné príležitosti pre obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním.

Obyvateľstvo obce je takmer výlučne slovenskej národnosti. Z hľadiska vierovyznania je obec homogénna. Dominantná časť obyvateľov sa hlási ku rímskokatolíckemu vierovyznaniu (64%), 21% je bez vyznania a u 13% obyvateľov nebol tento údaj zistený.

Tabuľka č. 20: **Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva v obci**

Národnosť	slovenská	maďarská	rusínska	židovská	ukrajinská	rómska
Územie spolu:	652	3	0	0	0	0
Národnosť	poľská	nemecká	česká	ruská	ostatné, nezistené	
Územie spolu:	0	1	4	0	58	

Zdroj: SOBD 2011

Tabuľka č. 21: **Zloženie obyvateľstva – vierovyznanie v obci**

Rímsko-katolícka cirkev	Gréckokat. cirkev	Evanjelická cirkev augburs. vyznania	Evanjelická cirkev metodistická	Cirkev adventistov siedmeho dňa	Novoapoštolická cirkev
449	1	27	0	0	0
Českoslov. husitská	Bratská jednota baptistov	ostatné	Bez vyznania	Nezistené	
0	0	1	146	92	

Zdroj : SOBD 2011

2.6. Technická infraštruktúra

Údolím Kremnického potoka a východným okrajom obce prechádza cesta I. triedy Šášovské Podhradie – Kremnica – Martin. Nad obcou, už mimo jej územia, vedie železničná trať z Hronskej Dúbravy do Vrútok. Obec je elektrifikovaná, pitnou vodou je zásobovaná zo skupinového vodovodu Turček – Kremnica – Žiar nad Hronom, je odkanalizovaná a plynofikovaná. Signály T-mobile a Orange zabezpečujú základňové stanice umiestnené na Kalvárii v Kremnici.

Tabuľka č. 22: **Vybavenosť územia infraštruktúrou**

Obec	vodný zdroj	plyn	min. prameň	term. prameň	vodovod	Kanalizácia splašková	ČOV	televíz. signál	Digit. ústredňa	vykurovanie
Horná Ves	áno	áno	nie	nie	Áno 100%	áno	nie	áno	áno	Plyn a TP

Zdroj: Obecný úrad 2014

TP – tuhé palivo, EL – elektrické vykurovanie, VODOVOD – v stĺpci je udávané % napojenosti obyvateľov EO.

Zásobovanie pitnou vodou

Horná Ves je zásobovaná pitnou vodou zo skupinového vodovodu Turček – Kremnica – Žiar nad Hronom, vedeného cez územie obce. Napojenie obce je realizované z prerušovacej komory na trase skupinového vodovodu vo výške 585 m.n.m. potrubím DN 200 plniacim vodojemom, vybudovaným pre obec na severnom svahu nad obcou na kóte 515,0 m.n.m. s obsahom 400 m³. Vodovod bol budovaný v 50-tych rokoch minulého storočia zo zdroja – prameňa Hanová a vodojemu 50,0 m³, nachádzajúceho sa na východ od obce za štátnou cestou na svahu Brezovej Hory, ktorý sa už nevyužíva. Stav potrubovej rozvodnej siete je poruchový, najmä pre netesnosť hrdlových spojov, čo spôsobuje značné straty vody v pomere k vode spotrebovanej a vyrobenej.

Zdroje pitnej vody a ich ochrana

- Všeobecná ochrana podľa Vodného zákona (364/2004 Z. z.) platí pre celé územie.
- Vo východnej časti do katastrálneho územia obce Horná Ves zasahuje ochranné pásmo (OP) vodných zdrojov 2°. V území obce sa t.č. nenachádza žiaden vodárensky využívaný zdroj pitnej vody. Vodné zdroje sa nevyužívajú – boli nahradené dodávkou pitnej vody zo skupinového vodovodu Turček – Kremnica – Žiar nad Hronom

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Splaškovú kanalizáciu obce tvoria uličné zberače zaústené do obecnej kmeňovej stoky, prechádzajúcej cez obec od horného po dolný koniec obce. Stoka je vyústená do spoločnej čističky odpadových vôd ČOV Kremnica – Horná Ves, umiestnenej pod dolným koncom obce. Projekčne je pripravená rekonštrukcia ČOV na vyššiu kapacitu pre čistenie odpadových vôd z mesta Kremnica.

Minerálne vody

Na území katastra sa nenachádzajú minerálne pramene.

Zásobovanie elektrickou energiou

Územím Hornej Vsi prechádzajú nasledovné vysokonapäťové nadzemné vedenia:

- paralelné 2 x 110 kV vedenie č. 7201/7202 Handlová – Žiar nad Hronom – Kremnica
- 22 kV vedenie č. 437 Kremnica – Žiar nad Hronom
- 22 kV vedenie Kremnica – Nevoľné - Jastrabá
- 22 kV prípojky k trafostaniciam v obci

Obec je zásobovaná z 22 kV vedenia č. 437 napájaného z ES 110/22 kV Kremnica a v prípade potreby zo záskoku z ES Žiar nad Hronom. Distribúciu elektriny v riešenom území zabezpečujú 4 trafostanice, z ktorých 3 pracujú do obce a 1 pracuje pre čističku odpadových vôd (COV).

Technický stav rozvodov je v súčasnosti dobrý.

Zásobovanie teplom

V obci sa využíva:

- ústredné, etážové a kachľové vykurovanie na pevné palivá
- iné vykurovanie
- elektrické bojler a konvektory

Plynofikácia

Plynofikácia obce Horná Ves začala v roku 1991, kedy bol vybudovaný plynovod k centrálnej kotolni a prípojky do obytného súboru KBV 168 b.j. v strede obce. Plynofikácia ostatných domov a objektov v obci bola riešená od roku 1998 výstavbou uličných plynovodov. Zdrojom plynu je VTL plynovod DN 300 PN25 barov vedený západným okrajom obce, kde je umiestnená regulačná stanica plynu RS 1200 m3 /hod s výstupným tlakom 1 bar. Z regulačnej stanice je vyvedené zásobovacie potrubie DN 200 PN1 do centrálnej kotolne. Od zásobovacieho potrubia odbočujú plynovodné potrubia do bytoviek a do ulíc obce.

Verejné osvetlenie

Večerné a nočné osvetlenie obce je zabezpečené svietidlami výložníkového typu so sodíkovými výbojkami. Upevnenie svietidiel je na stĺpoch elektrickej rozvodnej siete, vrátane napájacieho vedenia. Počet svietidiel postačuje. Osvetlenie komunikácií a verejných priestranstiev bolo v roku 2004 rekonštruované. Neosvetlených kritických bodov, alebo miest v obci niet. Ovládanie osvetlenia je centrálné, časovým spínačom.

Miestny rozhlas

V obci funguje miestny rozhlas s ústredňou v budove Obecného úradu. Rozvody sú vedené do všetkých ulíc, avšak vyžadujú rekonštrukciu z dôvodu zastaranosti a poruchovosti vplyvom počasia. Vedenie je z vodičov FeZn na oceľových stĺpoch, na ktorých sú upevnené aj reproduktory. Rozmiestnenie reproduktorov je vyhovujúce, nie sú vzájomné zazneje. Počuteľnosť v každej ulici je dobrá.

Telekomunikácie

Obec Horná Ves je súčasťou Regionálneho technického centra Slovak Telecomu v primárnej oblasti Zvolen. Telefónni účastníci sú napojení na kioskovú, digitálnu automatickú ústredňu (DATÚ) spoločnú s obcou Nevoľné, umiestnenú v Hornej Vsi vedľa odbočky cesty do Nevoľného. So zmenou umiestnenia telefónnej ústredne sa neuvažuje. Digitálna ATÚ je dimenzovaná na zabezpečenie jednotlivých telekomunikačných služieb pre všetkých účastníkov v Hornej Vsi a v Nevoľnom.

Signál mobilných operátorov je dobrý, avšak T mobile má stále nedostatočný signál.

Doprava

Územím obce – východne od jej zastavaného územia, prechádza cesta I. triedy čí. 65 Nitra – Žiar nad Hronom – Kremnica – Turčianske Teplice – Martin. Cesta je v úseku Šášovské Podhradie – Martin spojnícou cesty I/50 (E 571) s cestou I/18 (E 50), výhľadovo bude prepájať rýchlostnú cestu R1 Trnava – Nitra – Zvolen – Banská Bystrica (tiež s R2), s diaľnicou D1 v úseku Žilina – Poprad – Prešov.

Podľa Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest v SR a v zmysle Konceptie urbanizácie Slovenska má výhľadovo (a alternatívne) údolím Kremnického potoka, čiastočne aj územím obce Horná Ves, viesť trasa rýchlostnej cesty R3 Šahy – Zvolen (variantne Levice) – Žiar nad Hronom (Šášovské Podhradie) – Turčianske Teplice – Martin, so západným obchvatom Kremnice.

V záujmovom území Hornej Vsi sú v súčasnosti všetky dopravné vzťahy riešené prostredníctvom cesty I/65 (spojenie s mestom Kremnica, a obcami Dolná Ves a Bartošova Lehôtka). Do obcí Lúčky a Nevoľné vedú z Hornej Vsi len účelové cestné komunikácie so spečeným povrchom, ktoré sú využívané najmä hospodársky.

Východne od katastrálneho územia obce prechádza jednokoľajná železničná trať Zvolen – Hronská Dúbrava – Diviaky – Vrútky, so železničnou stanicou v Kremnici. Výhľadovo sa pripravuje jej elektrifikácia.

Najbližšie pre civilnú leteckú dopravu používané letisko Sliač je od obce vzdialené cca 40 km, čo znamená dostupnosť automobilovou dopravou 40 – 45 minút.

Takéto dopravné vybavenie umožňuje občanom obce nielen pohodlne cestovať do okolitých okresných miest, či už za prácou, na úrady, alebo k lekárovi, ale aj podnikateľom a turistom dostať sa jednoducho do obce.

Tabuľka č. 23: Stav dopravnej infraštruktúry

Obec	MHD	Dĺžka miestnych komunikácií	Počet autobusových zastávok	Autobusové prístrešky	vlak	Benzínová pumpa	Dĺžka chodníkov v obci
Horná Ves	SAD	3,0 km	4	4	nie	áno	Veľmi málo

Zdroj: obec 2014

Súčasný stav komunikačnej siete.

V území obce základný komunikačný systém tvorí cesta I. triedy čí. 65 Žiar nad Hronom – Kremnica – Martin. Územím obce prechádza severo – južne, východným okrajom zastavaného územia obce, v zásade mimo zástavbu. Je vybudovaná v kategórii C 7,5/90, s krajinami a odvodňovacími rigolmi. Komunikačnú sieť v obci tvoria obslužné a prístupové komunikácie, v šírkovom usporiadaní funkčných tried C2 – C3. Celková dĺžka miestnych komunikácií je cca 3,0 km. Miestne komunikácie sú doplnené účelovými (poľnými a lesnými) cestami – z nich významnejšia je cesta, spájajúca Hornú Ves so susediacou obcou Lúčky. Všetky miestne komunikácie svojim šírkovým usporiadaním nespĺňajú technické podmienky minimálnych kategórií v zmysle STN. Vzhľadom na veľmi nízku intenzitu dopravy v okrajových polohách zastavanej časti obce súčasné šírky komunikácií vyhovujú.

Povrch vozoviek miestnych komunikácií v zastavanom území je v relatívne dobrom technickom stave. Vzhľadom na veľmi nízku intenzitu dopravy v okrajových polohách zastavanej časti obce súčasné šírky komunikácií vyhovujú. V súčasnosti su miestne komunikácie v dobrom stave.

Vplyv hluku z dopravy.

Intenzita dopravy na hlavnej obslužnej komunikácii v zastavanom území Horná Ves nebola zisťovaná. Premávka na ceste je pomerne nízka.

Železničná doprava

Pre väčšiu vzdialenosť železničnej stanice v Kremnici nie je železničná osobná doprava z hľadiska potrieb obyvateľov obce atraktívna. Nie je

Statická doprava

V územnom pláne sú navrhované verejné parkoviská pre odstavenie osobných áut v jednotlivých lokalitách:

- Obecny úrad 4 – 6 park. miest
- Kostol 20 park. miest rozšírením komunikácie

- Existujúci cintorín 12 – 16 park. miest rozšírením komunikácie
- Športový areál s navrhovaným rozšírením. 10 – 14 park. miest
- Nákupné stredisko + pohostinstvo. 5 park. Miest
- Navrhované verejné parkovisko (lokalita č.3) 32 park. miest

Hromadná doprava

Pre hromadnú osobnú dopravu sa využívajú pravidelné autobusové linky SAD Žiar nad Hronom. Obojstranná zastávka autobusov je v obci. Pre regionálnu a nadregionálnu dopravu sa využíva aj autobusová zastávka na ceste I/65, ktorá je umiestnená na severnom okraji obce. V priemernom dni v týždni obcou prechádza 37 autobusových spojov na trase Kremnica – Žiar nad Hronom.

V obci sú 2 autobusové zastávky (z toho 1 v jadrovej obci), ktoré sú z hľadiska dochádzkových vzdialeností vhodne rozmiestnené, nie je potrebné meniť ani dopĺňať ich lokalizáciu.

Vodná doprava

V riešenom území nie sú podmienky pre existenciu vodnej dopravy.

Letecká doprava

Najbližšie letisko je na Sliači vzdialené cca 40 km.

2.7. Sociálna infraštruktúra – Občianska vybavenosť a bývanie

V nasledujúcich tabuľkách je poskytnutý prehľad o existencii základných aj doplnkových zariadení občianskej vybavenosti v obci. Ide o vybavenosť v oblasti technickej infraštruktúry, služieb, sociálnych služieb, zdravotníctva, školstva a športového vyžitia. Text „áno“ znamená existenciu daného zariadenia v obci (vzhľadom na sústavne sa meniaci stav sa neudáva počet zariadení).

Vzhľadom k prímestskému charakteru Hornej Vsi, svojim zastavaným územím prakticky nadväzujúcej na zástavbu Kremnice, a s prihliadnutím ku skutočnosti, že obec bola dlhý čas jej miestnou časťou, je jej súčasná saturácia zariadeniami základnej občianskej vybavenosti, najmä však vybavenosti sociálneho charakteru, minimálna. Za väčšinou zariadení základnej občianskej vybavenosti a za všetkou vyššou špecifickou občianskou vybavenosťou obyvatelia obce dochádzajú – či už do Kremnice, alebo do Žiaru nad Hronom.

V obci sa nachádza obecný cintorín, 2 pohostinstvá, dve predajne potravín (s rozšírením sortimentom aj o predaj zmiešaného tovaru), z toho je jedna predajňa v účelovom objekte (pri futbalovom ihrisku) s pohostinstvom. Zo zariadení služieb obyvateľstvu je v obci aj masážny salón a záhradníctvo. Nové plochy občianskej vybavenosti komerčného charakteru sú navrhované medzi cestou I/65 a potokom.

Školopovinné deti dochádzajú do základných škôl v Kremnici. Do mesta sa dochádza aj za lekárskou starostlivosťou. Najbližšia nemocnica je v Žiari nad Hronom.

V pôvodnom (historickom) školskom objekte sa v súčasnosti nachádza kultúrny dom, ktorý je vybavený spoločenskou sálou s javiskom a hľadiskom pre 150 divákov, banketovou miestnosťou s 30-timi miestami pri stoloch a kasínom s 20-timi miestami. Okrem rôznych kultúrno – spoločenských podujatí sa priestory prenajímajú aj pre rôzne rodinné príležitosti. Obecná knižnica novozaložená vo februári 1999 z darov vydavateľstiev a občanov obce má takmer 7000 zväzkov.

V rámci návrhu územného plánu sú navrhované nové plochy sociálnej vybavenosti, ktoré vzniknú čiastočne prestavbou jestvujúceho územia v severnej časti obce v blízkosti cesty I/65, ktoré budú slúžiť najmä ako denný stacionár pre starších a zdravotne postihnutých občanov. Nové plochy občianskej vybavenosti komerčného charakteru sú navrhované medzi cestou I/65 a potokom.

Obec má kostol, ktorý môžu navštevovať veriaci z obce i okolia.

V obci nefunguje dobrovoľný hasičský zbor. Zanikol po odčlenení obce od Kremnice a už nevznikol nový.

Tabuľka č. 24: **Sociálna infraštruktúra v obci**

Obec	administratíva	pošta	obchod	espresso	pohostinstvo	kaderníctvo	kino
Horná Ves	Obecný úrad	nie	áno	nie	áno	áno	nie

Obec	lekár obvodný	lekár pediater	zubár	lekárneň	MŠ	ZŠ - 1. stupeň	ZŠ - 2. stupeň
Horná Ves	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie

Obec	kostol RKC	kaplnka modlitebňa	zvonica	kult. dom	knižnica	pamät. izba	rozhlás	dom smútku	cintorín
Horná Ves	áno	nie	áno	áno	áno	nie	áno	nie	áno

Obec	telocvičňa posilovňa	kúpalisko	lyžiarsky vlek	futbalové ihrisko	vol/tenis ihrisko	klzisko
Horná Ves	áno	nie	nie	áno	nie	áno

Obec	verejne prístupný internet, miesto	www stránky obce	propagačný materiál	noviny	informačné strediská
Horná Ves	nie	áno	áno	áno	nie

Zdroj: obec 2014

V obci nefunguje televízny informačný kanál – káblová TV. Príjem TV programov sa zabezpečuje individuálnymi anténami každého koncesionára. Pribúdajú antény digitálneho príjmu. Vyskytujú sa aj parabolické antény na príjem satelitných TV vysielateľov.

V dôsledku toho, že mladí ľudia za vzdelaním odchádzajú na stredné a vysoké školy trávajú svoj voľný čas mimo obec. V obci chýbajú ďalšie zariadenia pre trávenie voľného času mládeže preto, aby sa viacej zapájali do života obce. Cieľom by mala byť snaha o udržanie mladých a vzdelaných v obci za účelom zlepšenia demografickej a ekonomickej štruktúry obyvateľstva.

Tabuľka č. 25: **Vývoj počtu žiakov v základnej škole**

Názov obce /Rok sčítania	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Horná Ves	-	-	-	-

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 26: **Vývoj počtu detí v materskej škole**

Názov obce /Rok sčítania	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Horná Ves	-	-	-	-

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 27: **Náklady na prevádzku školských zariadení**

Ukazovateľ/Rok	2011	2012	2013
Výdavky v Euro	-	-	-

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 28: **Školstvo - stav objektov a rozvojové zámery**

Obec	Objekty s nevyhovujúcim stavebným – technickým stavom	Málo využívané objekty	Objekty s nepostačujúcou kapacitou	Vlastníctvo objektu/prevádzkovateľ zariadenia
Horná Ves	Obec nemá objekty školského charakteru	-	-	-

Zdroj: obec 2014

Základná umelecká škola s regionálnym významom je v Hliníku nad Hronom a v Žiari nad Hronom a stredné školstvo v okresnom meste.

Tabuľka č. 29: **Prehľad a popis inštitúcií pôsobiacich v území**

Obec	Miestna úroveň	Regionálna úroveň	Národná úroveň
Horná Ves	- Obecný úrad - Farský úrad RKC	-	-

Zdroj: Obec 2014

Tabuľka č. 30: **Spádovosť obce (31.12.2012)**

Inštitúcia	Miesto
Sídlo matričného úradu	Kremnica
Sídlo pracoviska daňového úradu	Žiar nad Hronom
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Kremnica
Sídlo Okresného súdu	Žiar nad Hronom
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Žiar nad Hronom
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Žiar nad Hronom
Sídlo Územnej vojenskej správy	Banská Bystrica
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Kremnica
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Žiar nad Hronom

Zdroj: Obec 2014

Tabuľka č. 31: **Verejné a iné služby -situácia**

Obec	Obchod a služby	Administratíva
Horná Ves	- predajňa potravín 2x - pohostinstvo 2x - služby miestnej pily	- Obecný úrad

Zdroj: ŠÚSR 2014

Tabuľka č. 32: **Stav objektov verejných budov**

Obec	Objekty s nevyhovujúcim stavebným – technickým stavom	Málo využívané objekty, služby	Objekty, služby s nepostačujúcou kapacitou	Vlastníctvo objektu/ prevádzkovateľ zariadenia
Horná Ves	-	-	Kultúrny dom	obec
	Tileschovský dom	-	-	
	Šatne TJ	-	-	

Zdroj: Obec 2014

Tabuľka č. 33 : **Známe rozvojové zámery v oblasti verejných a iných služieb**

Obec	Známe rozvojové zámery	Vlastníctvo objektu
Horná Ves	Výstavba zberného dvora	obec
	Rekonštrukcia Tieschovského domu	
	Oprava verejného osvetlenia	
	Výstavba multifunkčného ihriska	
	Výstavba Domova sociálnych služieb	
	Oprava oporného múra miestnej komunikácie	
	Rekonštrukcia objektu šatní TJ Inter	
	Výstavba prístrešku TJ	
	Oprava chodníkov v cintoríne	
	Obnova verejných priestorov	

Možno konštatovať, že obecné budovy a objekty je potrebné rekonštruovať a u niektorých navrhnuť zmenu využitia pre potreby obyvateľov obce. Stavebnotechnický stav je čiastočne vyhovujúci avšak chýba riešenie zníženia energetickej náročnosti budov zateplením, výmenou okien.

Nedobudované sú aj vnútorné priestory a chýba dostatočné vybavenie. Okrem rekonštrukcie a obnovy budov si investície vyžadujú aj verejné priestranstvá pri budovách aj mimo nich.

Tabuľka č. 34: Náklady na prevádzku verejných obecných zariadení

Ukazovateľ/Rok	2011	2012	2013
Výdavky v Euro	31632,83	34133,84	31543,42

Zdroj: Obec 2014

Tabuľka č. 35: Náklady na prevádzku školských zariadení

Ukazovateľ/Rok	2011	2012	2013
Výdavky v Euro	-	-	-

Zdroj: Obec 2014

Domový fond

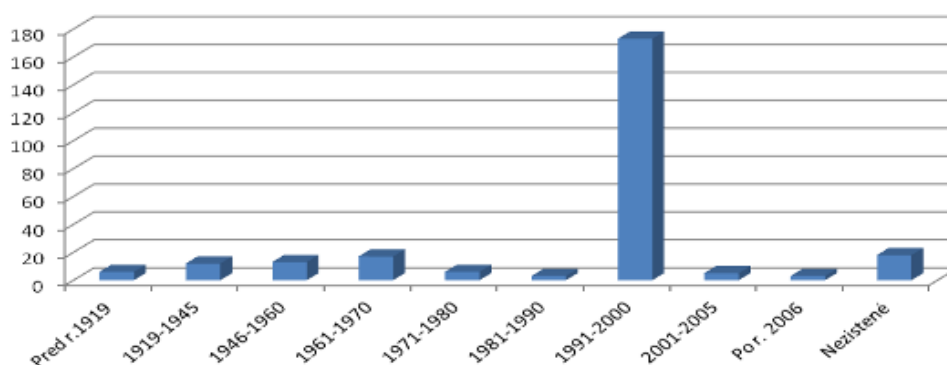
Obyvateľstvo obce na bývanie využívalo do roku 1991 predovšetkým rodinné domy alebo budovy s jedným bytom. Po roku 1985 sa v centrálnej časti obce začala realizovať vysokopodlažná sídlisková bytová výstavba (KBV). Po roku 1990 zmenou politických a spoločensko – ekonomických pomerov bola ďalšia plánovaná asanačná prestavba obce zastavená. Z plánovaného rozsiahleho obytného súboru KBV sa dokončil a zbytnil iba menší celok troch ošempodlažných sekciových bytových domov so 168 bytmi. Bytov spolu je 256, z toho je 68 bytov v budovách s jedným bytom, 20 bytov je v budovách s dvomi bytmi 0 168 bytov v budovách s tromi a viac bytmi. Celkový počet obývaných bytov v obci dosahuje 256, neobývaných bytov je 21. Žiadny byt sa nenachádza v nebytovej budove. Na sezónne alebo druhotné používanie nie je využívaný podľa štatistického úradu databázy datacube žiadny byt. Približne 5 starších objektov je využívaných ako rekreačné domy priamo v obci.

Tabuľka č. 36: Prehľad bytového fondu podľa obdobia výstavby

Byty spolu	Pred r.1919	1919-1945	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	Po r. 2006	Nezistené
256	6	12	13	17	6	3	173	5	3	18

Zdroj: SOBD 2011, HC53

• Prehľad bytového fondu podľa obdobia výstavby

Tabuľka č. 37: Prehľad bytového fondu - obývanosť

Obec	Bytov spolu	Trvale obývaných domov	Neobývané byty	Nezistené
Horná Ves	256	235	21	0

Zdroj: SOBD 2011

Tabuľka č. 38: Prehľad obývanosti bytov podľa typu budovy

Obec	Hustota obývanosti spolu	Byty v budovách			Byty v nebytových budovách
		s 1 bytom	s 2 bytmi	s 3 bytmi a viac	
Horná Ves	235	52	19	164	0

Zdroj: SOBD 2011

Urbanistický ukazovateľ priemernej obložnosti bytu (počet obyvateľov na jeden byt) je 3,29 (Slovenská republika 3,23). Stavebnotechnický stav budov je rozmanitý, prevažujú však objekty

vyhovujúce. Časť pôvodných domov bolo zrekonštruovaných na rekreačné chalupy. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.8. Hospodárska základňa

V obci žije cca 81% t.j. prevažná časť obyvateľov v produktívnom veku. Aktuálny výrobný potenciál obce však je veľmi nízky. Väčšina obyvateľov až 88% z ekonomicky aktívneho obyvateľstva dochádza za prácou, prevažne do blízkej Kremnice alebo Hliníka nad Hronom, Žiaru nad Hronom a Zvolena. Pracovné príležitosti nachádzajú obyvatelia mimo obce, čo spôsobuje odliv obyvateľov produktívneho veku na dlhší čas. Následkom je aj nedostatok tzv. samozamestnanosti obyvateľov v podnikaní a v zakladaní vlastnej živnosti. V menšej miere odchádzajú obyvatelia za prácou mimo región a do zahraničia.

Charakter územia a jeho poloha predurčujú spôsob využívania pôdneho fondu a možnosti celkového hospodárskeho využitia územia. Lesy pokrývajú približne 63% územia, poľnohospodársku pôdu v prevažnej miere tvoria trvalé trávne porasty.

Na severnom okraji obce sa nachádzajú menšie zariadenia výroby a výrobných služieb, väčšie výrobné zariadenia, ani poľnohospodárske, v obci nie sú.

Priemyselná výroba je v zásade lokalizovaná do sídla okresu, mesta Žiar nad Hronom, kde ju reprezentuje hlavne hutnícka výroba známou Hlinikárňou. Okrem toho tu pôsobia menšie výrobné prevádzky na báze živnostenského podnikania a remeselných činností, prípadne miestne filiálne prevádzky ďalších podnikov sídliačich mimo okresu, nepresahujúce lokálny, nanajvýš regionálny význam.

Potravinárska výroba

V obci zastúpená nie je.

Priemyselná výroba

Priemyselná výroba priamo v obci zastúpená nie, na území obce majú prevádzkarne najmä drobné spoločnosti s ručením obmedzeným.

Tabuľka č. 39: **Subjekty v priemyselnej výrobe**

Názov	Oblasť činnosti
AMI INOX DESIGN, s r.o.	Výroba kovových konštrukcií a ich častí
AMI DESIGN, spol. s r.o.	Kováčstvo, zámočníctvo, výroba nábytku

Zdroj: živnostenský a obchodný register SR, 2015

Strojársky priemysel

nemá zastúpenie v obci

Drevospracujúci priemysel

V obci sa nachádza súkromná pila. Drevospracujúci priemysel v obci zastupujú živnostníci.

Tabuľka č. 40: **Subjekty v drevospracujúcom priemysle**

Názov	Oblasť činnosti
Stanislav Brhlík	Píľovanie a hobľovanie dreva
Karol Bohuš	Píľovanie a hobľovanie dreva
Vladimír Havran	Stolárske práce
Tomáš Hirschner	Opracovanie drevnej hmoty a výroba komponentov z dreva

Zdroj: živnostenský register SR, 2015

Stavebný priemysel

Stavebný priemysel v obci zastupujú živnostníci:

Tabuľka č. 41: **Subjekty v stavebnom priemysle**

Názov	Oblasť činnosti
Ing. Peter Majer, SARMAT	Prevádzka štrkovísk a pieskovísk; ťažba ílu a kaolínu
Peter Frimí - FRIMČO	Maľovanie a zasklievanie
Róbert Roth	Záhradnícke služby – pozastavená činnosť do 30.4.2016
Michal Reiter	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce

Zdroj: živnostenský register SR, 2015

Iný priemysel

V obci zastúpený nie je.

Poľnohospodárstvo

V súčasnosti nie sú v Hornej Vsi žiadne zariadenia alebo areály pre poľnohospodárske alebo lesnícke výrobné aktivity.

V obci existuje včelárstvo a výroba medu.

Tabuľka č. 42: **Poľno. subjekty v provovýrobe, hospodárske dvory, súkr. hospodáriaci roľníci**

Lokalita	Subjekt	celková výmera PP	orná pôda	TTP	ošípané	hovädzí dobytok	ovce	počet zamest.
Horná Ves	žiadni							

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 43: **Poľnohospodárske a výrobné objekty**

Objekt	Podnikateľ, firma	Druh činnosti	Poznámka
žiadne	-	-	-

Zdroj: obec 2014

Poľovníctvo a rybárstvo

V katastri obce sa nachádza poľovný revír PR Jastrabá.

Na území pôsobí Poľovnícky spolok CHOM a Poľovnícka spoločnosť JÄGER - Kopernica.

Lesné hospodárstvo

Organizačne sú lesy zaradené do lesného hospodárskeho celku (LHC) Kremnica. Najväčším lesohospodárskym podnikom sú Lesy SR, štátny podnik – Odštepny lesný závod Žarnovica. Časť lesov vlastní cirkev.

Tabuľka č. 44: **Súkromne hospodáriace subjekty v lesníctve**

Meno	Sídlo	Založenie	Právna forma	Predmet podnikania	Vlastníctvo	Počet zamestnancov
SITTA WOOD, s.r.o.	Horná Ves 14	2007	Spoločnosť s ručením obmedzeným	Ostatné služby poskytované v lesníctve	Súkromné tuzemské	0-2
Peter Horvát	Horná Ves 3	2007	Podnikateľ-fyzická osoba-nezapísaný v OR	Ostatné služby poskytované v lesníctve	Súkromné tuzemské	0-2
Martin Mužík	Horná Ves 44	2014	Podnikateľ-fyzická osoba-nezapísaný v OR	Služby súvisiace s lesníctvom	Súkromné tuzemské	neszistené

Zdroj: živnostenský a obchodný register SR, 2015

Nerastné suroviny a prírodné zdroje

Už v minulosti, v 18.st boli v okolitých horách objavené ložiská zlata. Niekoľko rokov sa v okolitých katastroch ťažila strieborná, olovená a medená ruda, našli sa aj náleziská hnedého a čierneho uhlia. V súčasnosti do v katastra obce zasahuje niekoľko dobývacích území, prieskumných území a chránených ložiskových území.

Takmer celé územie katastra obce Horná Ves je súčasťou prieskumného územia P25/12 Lutíla II. a P11/11 Horná Ves. Práce v týchto oblastiach sú zamerané na objavovanie a skúmanie možného výskytu nerastných surovín.

Tabuľka č. 45: Prehľad o prieskumných územiach

Názov PÚ	Druh nerastu	Držiteľ prieskumného územia	Rozloha v km ²	Platnosť do
P11/11 Horná Ves (ID 23)	bentonit, kaolín, keramické íly a zeolit	CONCEPT MINERALS, s. r. o., Kopernica	6,27	24.6.2015
P25/12 Lutíla II. (ID 49)	Au, Ag, Cu, Zn, Pb, Sb, Hg rudy	Kremnica GOLD, s.r.o., Banská Bystrica	64,8	26.9.2016

Zdroj: MŽP SR 2014

V území je zaevidované zosuvné územie a sú zaevidované staré banské diela a dve odvezené skládky odpadov.

Tabuľka č. 46: Nerastné bohatstvo a ťažba

Lokalita	Druh nerastu	Druh ložiska	Názov ložiska	Ťažba
Horná Ves	Bentonit	výhradné ložisko OVL (ID 852)	Bartošova Lehôtka Okolo Salaša	Ložiská s rozvinutou ťažbou
	Kremenec	výhradné ložisko OVL (ID 141)	Stará Kremnička	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe
	Keramické íly	výhradné ložisko OVL a CHLÚ (ID 399)	Bartošova Lehôtka - Dolná Ves - sever	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe
	Keramické íly	výhradné ložisko OVL a CHLÚ (ID 398)	Bartošova Lehôtka - Dolná Ves	Ložiská s rozvinutou ťažbou
	Bentonit	výhradné ložisko OVL (ID 742)	Bartošova Lehôtka – Veľký Háj	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe
	Keramické íly	výhradné ložisko OVL a CHLÚ (ID 400)	Bartošova Lehôtka - Veľký Háj	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe
	Bentonit	výhradné ložisko OVL (ID 774)	Lutíla I.	Ložiská s rozvinutou ťažbou
	Bentonit	výhradné ložisko OVL (ID 348)	Stará Kremnička – Jelšovský Potok - sever	Ložiská so zastavenou ťažbou
	Bentonit	výhradné ložisko OVL (ID 347)	Stará Kremnička – Jelšovský Potok II.	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe
	Bentonit	výhradné ložisko OVL (ID 346)	Stará Kremnička – Jelšovský Potok I.	Ložiská s rozvinutou ťažbou
	Bentonit	výhradné ložisko OVL (ID 95)	Stará Kremnička – Kotlište	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe
	Kremenec	výhradné ložisko OVL (ID 144)	Stará Kremnička – Kotlište	Ložiská s rozvinutou ťažbou
	Kremenec	výhradné ložisko OVL (ID 143)	Stará Kremnička – Jelšovský Potok II.	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe
	Kremenec	výhradné ložisko OVL (ID 142)	Stará Kremnička – Jelšovský Potok I.	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe
	Bentonit	výhradné ložisko OVL a CHLÚ (ID 848)	Stará Kremnička I.	Ložiská vo výstavbe
	Bentonit	výhradné ložisko CHLÚ (ID 852)	Bartošova Lehôtka Okolo Salaša	Ložiská s rozvinutou ťažbou
	Keramické íly	výhradné ložisko CHLÚ (ID 401)	Kopernica – Čertov vrch	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe
	Bentonit	výhradné ložisko DP (ID 742)	Bartošova Lehôtka – Veľký Háj	Neťažené ložiská - neuvažuje sa o ťažbe

Zdroj: MŽP SR 2014

CHLÚ – chránené ložiskové územie
DP – dobývací priestor
OVL – osvedčenie o výhradnom ložisku

Významným prírodným zdrojom je drevo. Jeho zhodnocovanie v miestnej výrobe nie je dostatočné. Ťažbu dreva uskutočňujú Lesy SR.

Ďalším prírodným zdrojom je pitná voda a minerálne pramene v regióne.

2.9 Rekreačia a cestovný ruch

Obec je súčasťou mikroregiónu Kremnica a okolie, ktoré zasahuje do Natura 2000 – SKUEV a maloplošných chránených území. Okolité lesy sú poľovníckymi revírmi.

Prírodné danosti a poloha obce Horná Ves v blízkosti historického banského mesta Kremnica, v údolí pod Kremnickými vrchmi a v blízkosti Štiavnických vrchov vytvárajú dobré podmienky pre rozvoj športových aktivít, ako je turistika, cykloturistika a rozvoj poznávacieho turizmu.

V jadrovom území obce je vybudovaná viacúčelová športová plocha (v zime ako klzisko, v lete loptové hry) a detské ihrisko. Starý nevyhovujúci lyžiarsky vleč už doslúžil. Na území obce je zriadená prevádzka obecnej posilňovne. V okolí sú dobré podmienky na turistiku.

V návrhu územného plánu je v návrhovom období (do roku 2025) riešená najmä rekreačná vybavenosť pre obyvateľov sídla a to realizácia novej záhradkárskej osady.

Obec Horná Ves má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj vidieckej turistiky vrátane agrotistiky (ktorá je forma vidieckej turistiky poskytovaná podnikateľmi v poľnohospodárskej výrobe a slúži im ako dodatočný alebo ďalší finančný zdroj k udržaniu alebo rozšíreniu hlavného podnikateľského programu). Tieto aktivity sú bezprostredne späté s prírodou, krajinou a vidieckym prostredím, prispievajú k celkovému rozvoju obce najmä tým, že umožňujú zhodnotiť danosti vidieckeho prostredia a to i pri pomerne nízkej finančnej náročnosti, vytvoria nové pracovné príležitosti a napomáhajú obnove a rozvoju obce. Za týmto účelom je nutné uchovanie ucelených skupín domov vrátane hospodárskych stavieb a rozšírenie turistického vybavenia.

Obec je atraktívna predovšetkým pre jej:

- prírodný potenciál a krajinu
- priaznivé podmienky pre cykloturistiku a turistiku
- možnosti chatárenia a chalupárenia
- potenciál poznávacieho turizmu – blízkosť banského mesta Kremnice

Možnosti ubytovania:

Priamo v obci sa nenachádza žiadne ubytovacie zariadenie. Najbližšie sú v meste Kremnica, Na Skalke, v obci Lúčky. Mimo obce sa v blízkosti nachádza penzión s kapacitou cca 20 lôžok, ktorý je v Dolnej Vsi.

Kultúrne podujatia sú organizované v kultúrnom dome.

Obec ponúka oddych, turistiku a cykloturistiku, zber lesných plodov.

Športový areál pozostáva z viacúčelovej športovej plochy so šatňami, futbalového ihriska a viacúčelovej športovej plochy.

Tabuľka č. 47: **Prehľad športových zariadení – letné športy**

Obec	Športové zariadenie	Počet	Vlastník	Poznámka/stav
Horná Ves	Futbalové ihrisko	1	obec	Tráva / potrebná rekonštrukcia šatní
	Ihrisko pre deti a mládež	1	obec	Novovybudovaný medzi bytovkami
	Posilňovňa	1	obec	Novozriadená vyhovujúca
	Ihrisko "V kúte hier a oddychu"	1	obec	Pre deti a mládež s potrebou rekonštrukcie

zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 48: **Prehľad športových zariadení – zimné športy**

Obec	Športové zariadenie	Počet	Vlastník	Poznámka
Horná Ves	Športová plocha – klzisko na voľnom priestore	1	obec	-

Zdroj: obec 2014

Lyžovanie

Lyžovanie je možné v priľahlých lyžiarskych strediskách:

- Lyžiarske stredisko Skalka arena
- Lyžiarske stredisko Ski Krahule
- Salamandra Ski resort, Banská Štiavnica

Náučné chodníky a turistické trasy

Cez riešené územie prechádzajú dve turistické trasy – žltá Horná Ves - Kremnica a modrá Sedlo Tri kríže – Tri chotáre.

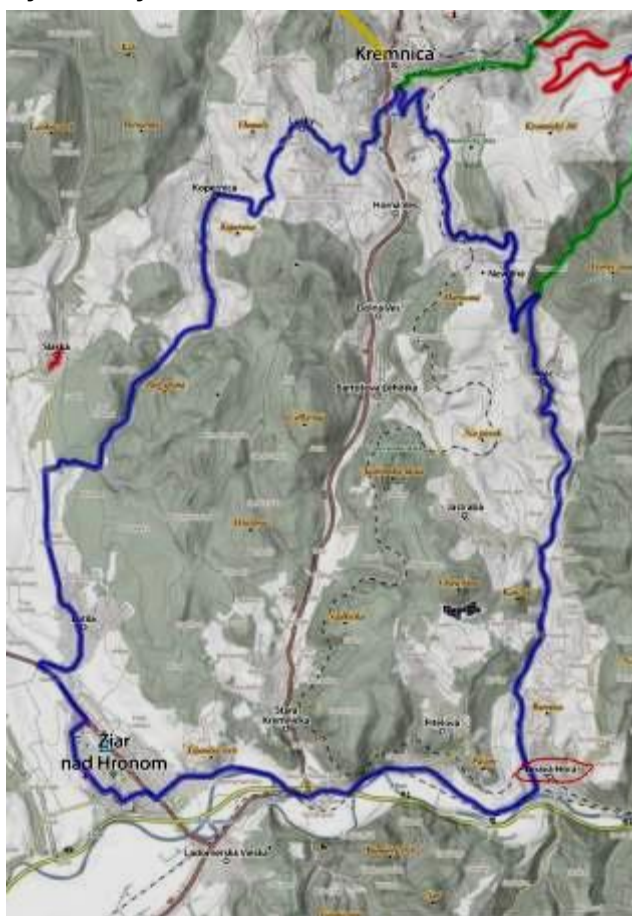
Cykloturistika:

Územím obce neprechádza žiadna cyklotrasa, v blízkom okolí je trasa modrej cyklotrasy (Lutila, Žiar nad Hronom, Kremnica, Kopernica, Pitelová, Ihráč, Nevoľné, Lúčky, Jastrabá, Trnavá Hora, Šášovské Podhradie)

Turistické trasy v okolí obce

Cyklo trasy v okolí obce

Tabuľka č. 49: Vyznačené turistické trasy v obci a okolí

Číslo	trasa	Prírodné úkazy popri ceste	Typ cesty	Dĺžka km	Správca
8521	Horná Ves - Kremnica	Prameň Murovaná, Kremnický štít, Studený prameň, prameň Prebité, prameň Veterníček, Prameň Peňažná, Kremnický štós, Galov hrb, prameň Bralo, Prameň Kalvária, Labušen, Zolov prameň, Smrečník, prameň Grantík, Kalvária, prameň Zígalky, Murovaná, Horný chom, prameň Polom, prameň Cyklo	nespevnený chodník: 7,9 km (48.6 %), nespevnená cesta: 7,2 km (44.2 %), cesta III. triedy: 0,72 km (4.4 %), prístupová komunikácia: 269 m (1.7 %), chodník: 153 m (0.9 %), cesta II. triedy: 28 m (0.2 %)	16	KST

2619b	Sedlo Tri križe – Tri chotáre	prameň Grantík, prameň Tri chotáre, Veľestúr, Smrečník, Veľká Kršľa, Prameň Kalvária, Zolov prameň, Kremnický štít, Veľká Homôľka, prameň Cyklo, Kalvária, Labušen, Rozsypaná, Zlatá studňa, Chlmok	nespevnená cesta: 11,6 km (40,6 %), cesta III. triedy: 7,3 km (25,5 %), nespevnený chodník: 3,4 km (11,8 %), ulica: 2,2 km (7,8%), cesta I. triedy: 1,95 km (6,8%), cesta II. triedy: 0,97 km (3,4%), obytná zóna: 133 m (0,5%)	29	KST
	Po stopách banskej činnosti	vyhládka, Kalvária, Prameň Kalvária, prameň Veterníček, Jarabica	nespevnený chodník: 2,6 km (43,3 %), ulica: 1,97 km (32,6 %), nespevnená cesta: 0,99 km (16,3 %), cesta II. triedy: 216 m (3,6 %), cesta I. triedy: 199 m (3,3 %), prístupová komunikácia: 61 m (1 %)	6,1	

Zdroj: turistika.oma.sk

V blízkom okolí obce sa nachádza starobylé banské mesto Kremnica s historickou 600- ročnou mincovňou, planetárium, bowling, squash, zámok.

V širšom okolí sa nachádza historické mesto Banská Štiavnica, lyžiarske strediská Krahule a Skalka, Salamandra Resort v oblasti Hodruše, lyžiarske vleky v Ostrom Grúni, Klaku a na Kollárovej, kde je zabezpečené aj umelé zasneženie svahu. Možnosti skalolezectva ponúkajú Štiavnické vrchy a tiež skalné útvary pod Sitnom, Rabenstein medzi Červenou Skalou a Hodrušou.

Ďalej sa v širšom okolí nachádza barokový kaštieľ vo Svätom Antone pri Banskej Štiavnici, ryolitové Kamenné more v obci Vyhne, a iné atrakcie v Žiari nad Hronom, majestátny Zvolenský zámok zo 14. storočia v centre mesta Zvolen, Arborétum borová hora, zrúcanina Šášovského hradu, krajské mesto Banská Bystrica s bohatými možnosťami kultúrneho a športového vyžitia, hrad Revište ako aj množstvo termálnych i netermálnych kúpalísk a vodných nádrží. Pre obdivovateľov techniky sa v blízkom okolí nachádza niekoľko unikátov, ako napr. štiavnické tajchy, banské múzeum.

Zdroj: <http://www.cestovnyatlas.szm.com/tekov1.jpg>

2.10. Trh práce

Zamestnanosť

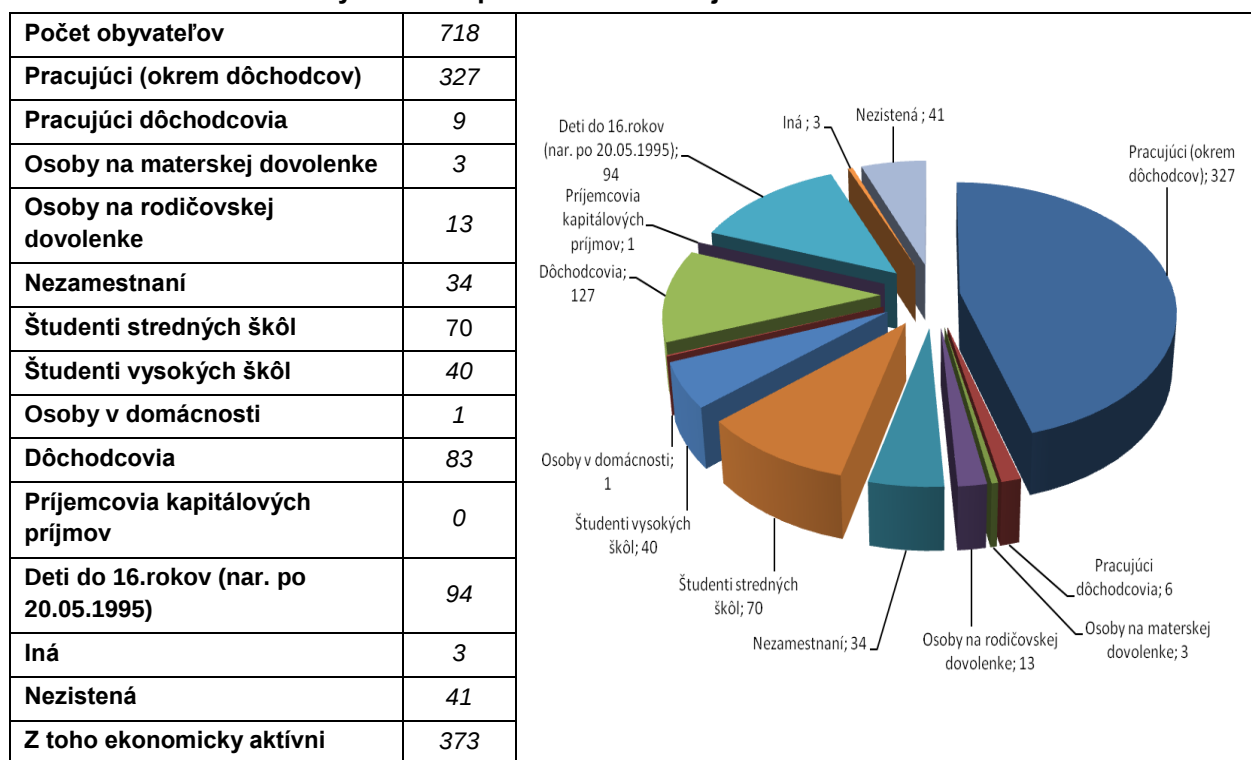
V oblasti zamestnanosti je v obci neuspokojivá situácia, ktorá nastala vďaka privatizácii Závodu SNP v Žiari nad Hronom, Preglejky v Žarnovici, Strojární v Hliníku nad Hronom. Obec na to doplatila zvýšenou mierou nezamestnanosti a nutnosťou cestovať za prácou.

Obyvatelia pracujú prevažne v podnikoch v Hliníku nad Hronom, Žiari nad Hronom a Zvolene. Za prácou dochádzajú vlakom, autobusom a osobnými vozidlami.

Najväčšími zamestnávateľmi v obci sú:

- Obec Horná Ves - 3 zamestnancov
- Obchod – 1 zamestnanec
- Obchod 2 – 1 zamestnanec
- AMI DESIGN, spol. s r.o.a AMI INOX DESIGN, s r.o. – 20 zamestnancov

Tabuľka č. 50: Členenie obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity

Zdroj: SOBD 2011

Z celkového počtu 714 obyvateľov obce bolo v roku 2011 (SOBD2011) ekonomicky aktívnych 373, čo činí takmer 52%.

V roku 2011 bolo v obci evidovaných cca 34 nezamestnaných, čo je takmer 6% produktívneho obyvateľstva.

V roku 2013 bolo v obci evidovaných cca 45 nezamestnaných, čo je takmer 8% produktívneho obyvateľstva. Obec zamestnáva v súčasnosti 3 aktívnych pracovníkov a 3 vlastných zamestnancov.

Podnikateľské aktivity, pracovné príležitosti

Až 328 z 373 ekonomicky aktívnych občanov čo je 88 % dochádzajú za prácou do okolitých obcí a najviac do miest Kremnica, Hliník nad Hronom, Žiar nad Hronom, Žarnovica a Zvolen. Najviac ich pracuje vo výrobe elektrických zariadení, vo výrobe a spracovaní kovov, inej výrobe, veľkoobchode a verejnej správe.

Tabuľka č. 51: **Podnikateľské subjekty zapísané v ORSR so sídlom v obci Horná Ves**

Podnikateľ.subjekt	Vznik	Oblasť činnosti
BB TEL s.r.o.	2012	Obchodná činnosť
Detské Ihriská SK s.r.o.	2014	Ostatné obchodné činnosti i. n.
EKOS, s.r.o.	1997	Veľkoobchod s odpadom a šrotom
GRINDER s.r.o.	2005	Ostatné obchodné činnosti i. n.
Net PRO.sk s.r.o.	2011	Ostatný maloobchod mimo predajní
NetPro 11 s.r.o.	2012	Prenájom kancelárskych strojov a zariadení vrátane počítačov
pc3100Plus, s.r.o.	2010	Spracovanie dát, poskytovanie serverového priestoru na internete a súvisiace služby
R E K O V , s.r.o.	1996	Veľkoobchod s kovmi a kovovými rudami
SITTA WOOD, s.r.o.	2007	Služby v rámci lesníctva a ťažby dreva
SPRINKLER SYSTÉM s.r.o.	2008	Pátracie a bezpečnostné služby

Zdroj: www.orsr.sk r.2015, obec 2015

Na území obce majú k 27.09.2015 vedené miesto podnikania alebo adresu prevádzky nasledovné podnikateľské subjekty zapísané v živnostenskom registri SR.

Tabuľka č.52: **Podnikateľské subjekty zapísané v ŽRSR s miestom podnikania alebo so sídlom prevádzkarne v obci Horná Ves**

Názov podnikateľského subjektu	Hlavné zameranie činnosti
LESY Slovenskej republiky, š. p.	Lesné hospodárstvo a ostatné služby v lesníctve
JBury, s.r.o.	Sprostredkovanie obchodu s ostatným tovarom
Valéria Rothová - Záhradníctvo Alpinum	Služby spojené s pestovaním plodín; krajinné záhradníctvo Činnosť pozastavená od 1.10.2014 do 1.4.2015.
Peter Korsch	Potraviny, reštaurácie
Ing. Ján Dobias - HAMMER	Obchodná činnosť, inžinierske siete, zemné práce
R E K O V , s.r.o.	Veľkoobchod s kovmi a kovovými rudami
AMI DESIGN spol.s r.o.	Návrh a výroba ostatného nábytku do kancelárií a obchodov, kováčstvo, vykonávanie zväracích prác
AMI INOX DESIGN, s.r.o.	Všeobecné strojárstvo, kováčstvo a zámočníctvo
PROMONT ZH, s.r.o.	Výstavba obytných a neobytných budov, rýchle občerstvenie
Oľga Chmurová - Pod Brezovým vrchom	Maloobchod s mäsom a mäsovými výrobkami v špecializovaných predajniach
FIDENZA, spol. s r.o.	Reštaurácie
Róbert Roth	Záhradnícke služby, zemné práce – pozastavení činnosť do 30.4.2016
Lenka Beňová	Reštaurácie
STAVI TRANS s.r.o.	Obchod a služby (prevádzka čerpacia stanica)
Vladimír Urík	Drobné stavebné práce
Denisa Kriegerová	Ubytovacie služby
Michal Reiter	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce
Slavomír Barát	Elektroinštalačné práce
Peter Horvát	Služby poskytované v lesníctve
SITTA WOOD, s.r.o.	Služby v rámci lesníctva a ťažby dreva
SPRINKLER SYSTÉM s.r.o.	Pátracie a bezpečnostné služby
Karol Bohuš	Spracovanie dreva
Rudolf Dobrota	Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom
NetPro 11 s.r.o.	Prenájom kancelárskych strojov a zariadení vrátane počítačov
Net PRO.sk s.r.o.	Ostatný maloobchod mimo predajní
Xénia Brhlíková - SITTA	Účtovnícke a audítorské činnosti, daňové poradenstvo
KATT s.r.o.	Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov

Lenka Kňazková	Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov
BB TEL s.r.o.	Obchodná činnosť
Adam Pajunk	Ostatná stavebná inštalácia
Romana Rückschlossová	Kadernícke a kozmetické služby
Anton Ihring	Jedálne
Detské Ihriská SK s.r.o.	Ostatné obchodné činnosti i. n.
PaedDr. Zuzana Hufková Bódiová	Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom
Roman Škamla	Zemné práce
Jana Mičincová - Kozmetické štúdio	Kadernícke a kozmetické služby
Tomáš Hirschner	Pilovanie a hobľovanie dreva
Ing. Jozef Havran	Inžinierske činnosti a poradenstvo

Zdroj: www.zrsr.sk r.2015

Tabuľka č. 53: **Prehľad o poľnohospodárskych subjektoch obhospodarujúcich najväčšiu výmeru poľnohosp. pôdy**

Podnikateľské subjekty	Výmera obhospodarovanej pôdy v ha	Súkromne hospodáriaci roľníci (s výmerou nad 20 ha)	Výmera obhospodarovanej pôdy v ha	Počet ks HD	Počet ks oviec
Jason s.r.o. Veľké Pole	896 544 m2	-	-	0	0

zdroj: obec 2014

2.11 Ľudský potenciál (spolky, združenia, kluby)

Kluby, spolky a združené spoločenské aktivity

V oblasti záujmovej a spolkovéj činnosti existuje viac možností trávenia voľného času v spolkoch – Hornoveský občan, Klub stolného tenisu Kremnica, OZ Rodina obci, obec rodine, TJ Inter Horná Ves ... Obec Horná Ves má bohatú históriu v oblasti kultúry a divadelníctva, v obci funguje folklórny súbor Lipka a ochotnícke divadlo. Spoločenský život je bohatý. Každoročne sa tu uskutočňujú podujatia lokálneho významu.

Tabuľka č. 54: **Zručnosti obyvateľstva**

Obec	Databáza zručných ľudí v území
Horná Ves	Krajčírka – Bieliková I. Masér – Baláž T. Mecelová , Medovníkárka - Frindtová Maliar - Brtko Historik –Považan J. Včelár – A. Baláž Mäsiar – Peter Zaťko Cukrárka - Helena Horváthová Záhradník – Róbert Roth Aktívna dôchodkyňa – Mgr. Valéria Salayová

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 55: **Prehľad kultúrnych a historických zdrojov – nehmotné zdroje, ľudský potenciál**

Obec	Kluby, spolky, združenia	Kultúrne podujatia
Horná Ves	Registrované občianske združenia: • Hornoveský občan • Klub stolného tenisu Kremnica • Rodina obci, obec rodine • TJ Inter Horná Ves • Žiarska kotlina	Mikuláš kultúrne podujatie „HV leto, alebo Koniec prázdnin“ MDD Deň matiek Jubilanti, Mesiac úcty k starším

	- Svetová Spolupráca - World Corporation Neregistrované: - Detský folklórny súbor Lipka - Folklórna skupina Vrštek - ochotnícke divadlo - Divadelný súbor HáVeĎ - hokejbalový klub Shark - klub dôchodcov Horničan	Detský fašiangový karneval Fašiangovanie obcou a zábava Velkonočná zábava Kaniža – príchod jari Hornoveské hody Večera pod Vianočným stromčekom pre dôchodcov Človeče nezlobse
--	--	---

Zdroj: obec 2014, Register Občianskych združení SR

Práca s verejnosťou

V roku 2013 sa robil dotazníkový prieskum verejnej mienky. Bol zameraný na rozvoj obce.

Spolupráca

- Obec je členom občianskeho združenia Mikroregión Kremnica a okolie
- Obec je členom Občianskeho združenia Žiarska kotlina
- Spolupráca s obcou Horná Ves v okrese Prievidza

2.12 Rozvojové dokumenty (súladi s existujúcou dokumentáciou rozvoja)

Na riešené územie je spracovaných viacero dokumentácií, ktoré sa zaoberajú jeho trvalo udržateľným rozvojom:

Koncepcia územného rozvoja Slovenska ako územnoplánovacia dokumentácia celoštátneho významu rieši nadradené rozvojové osi, hierarchiu sídiel, životné prostredie, nadradené systémy sociálnej a technickej infraštruktúry. Riešené územie sa nachádza v blízkosti nitriansko-pohronskej rozvojovej osi prvého stupňa Trnava – Nitra – Žiar nad Hronom – Zvolen.

ÚPN VÚC Banskobystrického kraja schváleného vládou SR uznesením č.394 z 9.6.1998 a jeho zmeny a doplnky riešia rozvoj územia podrobnejšie.

Zhodnotenie a požiadavky záväznej časti nadradenej ÚPD - Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj (ÚPN VÚC) / výber častí vo vzťahu ku územiu obce Horná Ves.

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

1.6. Podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizácie sídelnej štruktúry

1.6.3. podporovať ako rozvojové osi tretieho stupňa:

- Kremnicko-turčiansku rozvojovú os: Žiar nad Hronom – Kremnica – Turčianske Teplice

1.7. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom

1.7.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a prírodných kultúro-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov,

1.7.2. zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,

1.7.3. pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, alebo obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru.

1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráм podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,

2. V oblasti hospodárstva

2.1. vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj,

2.1.2. podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií, šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať,

2.2. Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou

2.2.2. v chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) v zmysle platnej legislatívy,

2.2.4. rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,

2.2.5. v chránených územiach uplatňovať ekologické princípy hospodárenia

2.2.6. zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd v kraji a ochranu viníc Stredoslovenskej vinohradníckej oblasti pred ich zástavbou,

2.2.7. vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd,

2.2.9. vytvárať podmienky a podporovať rozvoj priemyselných parkov, technologických parkov obchodných, skladovacích priestorov mimo poľnohospodárskych pôd chránených zákonom a na nepoľnohospodárskych pôdach (brownfields),

2.3. Priemysel, ťažba a stavebníctvo

2.3.1. pri rozvoji priemyslu podporovať a uprednostňovať princíp rekonštrukcie, sanácie a intenzifikácie využívania existujúcich priemyselných zón, areálov a plôch, prípadne aj objektov,

2.3.4. ťažbu nerastov realizovať pri zohľadnení zdôvodnených potrieb v takom rozsahu, takým spôsobom a na takých miestach, aby nedochádzalo k negatívnym vplyvom na životné prostredie, režim podzemných vôd a aby tým neboli ohrozené záujmy ochrany prírody (predmet ochrany v danom území),

2.3.5. rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská vyhradených nerastov a určené dobývacie priestory na území Banskobystrického samosprávneho kraja, s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby.

2.4. Regionálny rozvoj

2.4.5. podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov,

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

3.1. Usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhnutú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky

3.1.6. pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:

- **turistické centrá** – Banská Bystrica, Zvolen, Banská Štiavnica, Lučenec, Rimavská Sobota, Revúca, Brezno, Kremnica

3.2. Udržiavať a skvalitňovať podmienky a vybavenosť pre krátkodobú vnútromestskú a prímestskú rekreáciu:

3.2.1. zabezpečiť ochranu plošného rozsahu existujúcej verejnej zelene a parkov v sídlach a budovaním nových plôch zelene zabezpečiť zvyšovanie jej podielu na jedného obyvateľa a kvality životného prostredia,

3.4. Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu

3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,

3.4.2. nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít,

3.4.3. priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,

3.5. Zvyšovať kvalitu vybavenosti jestvujúcich stredísk cestovného ruchu na území národných parkov a veľkoplošných chránených území prírody len v súlade s ekologickou únosnosťou dotknutých a nadväzujúcich lokalít

3.5.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia,

3.5.2. návštevnosť, kapacity vybavenosti a využitie voľnej krajiny v ich okolí zosúlaďovať s požiadavkami štátnej ochrany prírody.

3.6. Rozvoj vybavenosti pre rekreáciu a turizmus v nových, doteraz neurbanizovaných lokalitách a v strediskách cestovného ruchu umožniť len v súlade so schváleným programom, alebo plánom rozvoja obce, mesta, alebo regiónu a len na základe schválenej územnoplánovacej dokumentácie. Na územiach s 3. až 5. stupňom ochrany a v územiach európskeho významu podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, nezakladať nové lokality a strediská rekreácie, športu a turizmu.

3.8. Viazť lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.

3.15. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.16. Využiť bohatý kultúrno-poznávací potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.

3.17. Zabezpečiť podmienky pre vytvorenie komplexného informačného systému regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.18. Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

4.1. Rešpektovať územné vymedzenie a podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a ich ochranných pásiem, chránené vtáčie územie, územie európskeho významu, navrhované územie európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov.

4.3. Rešpektovať návrhy na začlenenie územia Krupinskej planiny, Poiplia, Kremnických vrchov, Balockých vrchov a Drienčanskeho krasu do kategórie chránená krajinná oblasť a maloplošných chránených území v kategóriách národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok.

4.4. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území chránených podľa zákona o ochrane prírody a krajiny diferencovaný spôsob hospodárenia a uprednostňovať biologické a integrované metódy ochrany územia,

4.4.1. rešpektovať prioritnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov nachádzajúcich sa vo vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórie národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka a prírodná pamiatka,

4.4.2. rešpektovať hlavnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov s druhoradým, alebo podradným drevoprodukčným významom, ktoré sú v kategóriách ochranné lesy, lesy osobitného určenia mimo časti lesov pod vplyvom imisií zaradených do pásiem ohrozenia a lesy vo všetkých vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórií chránený areál, národný park a v územiach vymedzených biocentier,

4.5. rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability.

4.6. Rešpektovať, pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny.

4.7. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:

4.10. Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).

4.11. Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej.

4.12. Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržiavania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov.

4.14. Podporovať dobývanie nerastov len v území, na ktorom v súvislosti s dobývaním nedôjde k negatívnym sociálnym dopadom. V rámci využitia ložísk nerastov nepripustiť na území Banskobystrického kraja použitie technológie kyanidového lúhovania pri ich spracovaní, úprave a zušľachtňovaní.

4.15. Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

4.16. Riešiť ochranu nerastného bohatstva a jeho racionálne využívanie v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a s organizáciou priestorového usporiadania a funkčného využívania územia a s požiadavkami na ochranu prírody a krajiny, zachovania terénneho reliéfu, kultúrneho dedičstva a súčasnej krajinnej štruktúry.

4.17. Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržiavaniu významných alebo charakteristických čŕt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

5.1. Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, pamiatkových objektov a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

5.4. Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,

5.4.5 podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.

5.8. Podporovať ochranu

- hodnotných objektov a zachovaných urbanistických štruktúr miest a obcí z obdobia 19. a 20. storočia,

5.12. Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, v súlade so súčasnou krajinou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.

5.13. Uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského, malomestského a rôznych foriem vidieckeho osídlenia vrátane typického rozptýleného osídlenia strednej a južnej časti územia kraja.

5.16. V súlade s platnou legislatívou požadovať v podrobnejších dokumentáciách miest a obcí na území Banskobystrického kraja rešpektovanie zásad ochrany pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a areálov národných kultúrnych pamiatok a ich ochranných pásiem, na zachovanie údržbu a regeneráciu:

- historického pôdorysu a parcelácie,
- objektovej skladby,
- výškového a priestorového usporiadania objektov,
- charakteristických pohľadov, siluety a panorámy,
- archeologických nálezísk a ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

6.1. V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry

6.1.2.1. vybudovať novú trasu rýchlostnej cesty R3 v úseku hranica so Žilinským samosprávnym krajom – Kremnica – Šášovské Podhradie – Zvolen – Krupina – Šahy.

6.1.34. pri riešení trasovania a realizácii súbežných trás rýchlostných ciest (R1, R2, R3, R7), využívať predovšetkým formu rekonštrukcií a smerových úprav existujúcich trás ciest I., II. a III. triedy,

6.1.47. zabezpečiť pre cesty I., II. a III. triedy územnú rezervu pre ich výhľadové šírkové usporiadanie.

6.9. V oblasti rozvoja infraštruktúry cyklistickej dopravy

6.9.1. podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy,

6.9.4. podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás.

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

7.1. Vodné hospodárstvo

7.1.10. zabezpečiť vypúšťanie komunálnych odpadových vôd výstavbou verejnej kanalizácie s ČOV (prípadne iné vhodné spôsoby odvádzania komunálnych odpadových vôd)) v aglomeráciách nad 10.000 ekvivalentných obyvateľov do 31.12.2010 a v aglomeráciách od 2.000 - 10.000 ekvivalentných obyvateľov, ktoré nemajú vybudovanú verejnú kanalizáciu, a v aglomeráciách menších ako 2.000 EO, v ktorých je vybudovaná verejná kanalizácia bez primeraného čistenia do 31.12.2015 v súlade s platnou legislatívou, ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd,

7.1.13. v zmysle platnej legislatívy zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami,

7.1.14. akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, pásma ochrany vodárenských zdrojov v

súlade s vodným zákonom, ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov v súlade so zákonom o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o regulácii v sieťových odvetviach,

7.3. Zásobovanie plynom a teplom

7.3.1. prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia,

7.3.2. ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje energie,

7.3.5. podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom,

7.4. Pošta a telekomunikácie

7.4.3. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných telekomunikačných vedení v zmysle platnej legislatívy.

7.6. Odpadové hospodárstvo

7.6.2. v podrobnejších dokumentáciách, resp. v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,

8.3. Sociálna pomoc

8.3.3. podporovať vybrané zariadenia sociálnej starostlivosti na regionálnej úrovni.

8.3.4. podporovať vytvorenie siete domácej ošetrovateľskej starostlivosti a starostlivosti o dlhodobo chorých a zdravotne ťažko postihnutých.

9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

9.3. Ochranu vôd realizovať v zmysle platnej legislatívy ako:

9.3.3. ochranu vodárenských zdrojov,

9.3.4. ochranu prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd,

9.3.8. zabezpečiť minimálne dvojstupňové čistenie komunálnych odpadových organicky znečistených priemyselných odpadových vôd vypúšťaných do povrchových tokov v súlade s kvalitatívnymi cieľmi povrchových vôd a limitnými hodnotami ukazovateľov znečistenia v zmysle platnej legislatívy,

II. Verejnoprospešné stavby

1. Cestná infraštruktúra

1.2.3. rýchlostná cesta R3 v úseku križovatka s R1 Žiar nad Hronom/Šášovské Podhradie – hranica so Žilinským samosprávnym krajom

1.23. cesta I/65 v úseku Žiar nad Hronom, Šášovské Podhradie (I/65xR1) – Kremnica – s obchvatom obce Kremnické Bane - hranica Žilinského kraja; rekonštrukcia cesty,

6. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

6.3. Kremnica kanalizácia a ČOV,

9. Zásobovanie plynom

9.13. plynifikácia obcí na území Banskobystrického samosprávneho kraja na základe rozhodnutia miestnej samosprávy, po preukázaní ekonomickej efektívnosti investičného zámeru v jednotlivých obciach,

- **Regionálny systém ekologickej stability** okresu Žiar nad Hronom hodnotí ekologickú stabilitu územia a navrhujú ekostabilizačné prvky a systém hospodárenia na lesnom a poľnohospodárskom pôdnom fonde s cieľom zlepšenia súčasného stavu

- **Územný plán obce** bol vypracovaný v roku 2012. V roku 2014 boli k nemu spracované zmeny a doplnky č. 1. Komplexne rieši funkčné využívanie a priestorové usporiadanie územia obce, koncepciu verejnej dopravy, technickej infraštruktúry vrátane problematiky životného prostredia, ochrany prírody a krajiny a ekologickej stability územia obce.
- Stav vysporiadania vlastníckych vzťahov (situáciou v ROEP a pozemkových úpravách):
ROEP – ukončený v roku 2005

Tabuľka č. 56: **Situácia v Programoch hospodárskeho a sociálneho rozvoja**

Obec	Názov PHSR	Spracovateľ	Programovacie obdobie
Horná Ves	Program ekonomického, sociálneho a kultúrneho rozvoja obce Horná Ves	Obec Horná Ves	2004-2017

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 57: **Územné plány obce**

Názov	Spracovateľ	Rok spracovania
Územný plán obce HORNÁ VES	Ing. arch. Jozef Žiaran, akad. arch.	2012
Územný plán obce HORNÁ VES zmeny a doplnky č. 1	Ing. arch. Vladimír Paško	2014

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 58: **Situácia v ďalších rozvojových dokumentáciách**

Obec	Názov a druh dokumentácie	Spracovateľ	Programovacie obdobie alebo rok spracovania
Horná Ves	Program odpadového hospodárstva	Via s.r.o. Lutila	2014
	Územný plán obce Horná Ves	Arka Košice	2012
	Doplnok k ÚPN č. 1	R stav s.r.o.B. Bystrica	2015

Zdroj: obec 2014

Majetok obce a investičné aktivity obce v posledných 5 rokoch, plánované investičné aktivity

Tabuľka č. 59: **Majetok obce**

Obec	Celková nadobúdacia hodnota majetku obce v EUR	Celková posledná účtovná hodnota majetku v EUR k 31.12.2014
Horná Ves	1.051.658,80	580.566,75

Zdroj: obec 2014

Hodnotenie doterajšieho rozvoja hlavne zo zameraním na integrovaný prístup, vrátane popisu využitia vonkajších zdrojov, napr. EU fondov, štátneho rozpočtu, súkromné zdroje a ďalších nástrojov

Obec realizovala viacero investičných aj neinvestičných projektov rozvoja. Štruktúra projektov je rôznorodá.

Využitie EÚ zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie štátnych zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie iných zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie regionálnych zdrojov (BBSK a pod.): výborné, priemerné, slabé, žiadne

2.13. Realizovaný rozvoj

Realizované investície, projekty, aktivity hlavne zo zameraním na integrovaný prístup (posledných 5 rokov).

Tabuľka č. 55: Realizované projekty v obci za posledných 5 rokov

Projekt:	Ukážme sa
Podporil:	VÚC
Rok:	2013
Rozpočet:	3700 €
Projekt:	Zdravý pohyb pre všetkých
Podporil:	VÚC
Rok:	2012
Rozpočet:	3000 €
Projekt:	Hokejbal je náš šport
Podporil:	VÚC
Rok:	2012
Rozpočet:	1020 €
Projekt:	Podpora športu
Podporil:	Úrad vlády SR
Rok:	2014
Rozpočet:	10 846 €
Projekt:	Oprava fasády Kultúrneho domu
Podporil:	Úrad vlády SR
Rok:	2014
Rozpočet:	10 000 €
Projekt:	Oprava oporného múra miestna komunikácie
Podporil:	Úrad vlády
Rok:	2011

Rozpočet:	15 000 €
Projekt:	Oprava budvy TJ Inter
Podporil:	MF SR
Rok:	2014
Rozpočet:	1 700 €
Projekt:	Oprava obecnej komunikácie
Podporil:	MP SR – PRV 2007 - 2013
Rok:	2010
Rozpočet:	181 514, 63 €
Projekt:	Zateplenie obecných budov
Podporil:	MP SR – PRV 2007 - 2013
Rok:	2010
Rozpočet:	29 662,14 €
Projekt:	Kto číta, ten vie
Podporil:	MKP SR
Rok:	2014
Rozpočet:	1 000 €
Projekt:	Posilňovňa - zariadenie
Podporil:	Kremnica GOLD
Rok:	2011
Rozpočet:	3 500 €

zdroj: obec 2014

2.12 Finančná analýza

DOMÁCE ZDROJE (V EURO)		
Názov obce		Horná Ves
Zdroje	Rok	Štátne zdroje (z Ministerstva financií)
Podielové dane z daní právnických osôb	2012	90 293,65
	2013	89 006,98
	2014	94 264,56
Podielové dane z daní fyzických osôb	2012	-
	2013	-
	2014	-
Cestná daň	2012	0
	2013	0
	2014	0
Dotácia na samosprávne funkcie obcí	2012	1230,55
	2013	1930,79
	2014	1012,56
Iné štátne zdroje (Štátne fondy, Pro Slovakia, POD...)	2012	115 710,40
	2013	1 503,99
	2014	3 485,68
Štátne zdroje spolu:	2012	207 234,60
	2013	92 441,76
	2014	98 762,80
Zdroje	Rok	
Daň z nehnuteľností fyzických osôb	2012	1 977,40
	2013	3 551,37
	2014	4 194,02
Daň z nehnuteľností právnických osôb	2012	4 737,82
	2013	4 737,82
	2014	4 737,82
Miestne poplatky	2012	17 509,96
	2013	18 731,99
	2014	17 275,93
Správne poplatky	2012	800
	2013	900
	2014	1 000
Zdroje z predaja a prenájmu	2012	4 843,25
	2013	4 813,15
	2014	3 678,81
Zdroje z podnikateľskej činnosti obce	2012	
	2013	
	2014	
Obecné zdroje spolu:	2012	29 868,48
	2013	32 734,33
	2014	30 886,58
Zdroje	Rok	
Dary a sponzorstvá	2012	100
	2013	6 410
	2014	2 000
DOMÁCE ZDROJE SPOLU:	2012	237 103,08
	2013	125 176,09
	2014	129 649,38

Zdroj: Obec 2014

ZAHRANIČNÉ ZDROJE (v Euro)	
Obec	Horná Ves
Rok	<i>Tendre a výzvy</i>
2012	-
2013	-
2014	-
Rok	<i>Fondy EÚ</i>
2012	-
2013	-
2014	-
Rok	<i>Bilaterálna spolupráca</i>
2012	-
2013	-
2014	-
Rok	<i>Iné zahraničné zdroje</i>
2012	-
2013	-
2014	-
ZAHRANIČNÉ ZDROJE SPOLU:	
2012	-
2013	-
2014	-

ZDROJE POUŽITÉ NA ROZVOJ / z domácich a zahraničných zdrojov spolu / :	
2012	237 103,08
2013	125 176,09
2014	129 649,38

Zdroj: Obec 2014

3. SWOT ANALÝZY

3.1. VNÚTORNÁ SWOT ANALÝZA obec

Horná Ves

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- Množstvo kultúrnych aktivít – takmer každý víkend - Atraktívne prírodné prostredie - Dobrá dopravná dostupnosť – napojenie na rýchlostné cesty - Blízkosť miest – Kremnica a Žiar nad Hronom - 2 krčmy, 2 potravín - Futbalový aj hokejový areál - Dobré dopravné spojenie - Nízky priemerný vek obyvateľov - Klub dôchodcov – aktívna predsedníčka - Folklórny súbor - TJ Inter Horná Ves – futbal - Kultúrny dom, knižnica - Dostupné kúpalisko v Kremnici - Podmienky pre lyžovanie - Beh na lyžiach / junióri / majstri - Obec žije pokojný život - Súkromná pila - Záhradníctvo - Obecná hymna, ľudová hudba Vrštek - Udržiavané ľudové tradície - Včelári, predaj medu - Krajčírka - Masér - Medovníkárka - SHR - Maliar p. Brtko - Divadelný súbor Háved' - Nové autobusové zastávky - Internet v obci - Potenciál voľných plôch / pozemkov - Kultúrna pamiatka – Morový stĺp - Vybudovaná kanalizácia / napojenosť všetkých obcí - Rozvoj IBV, inžinierske siete - V blízkej dobe vznik záhradkárskej oblasti - Obec má ÚPN, Program odpadového hospodárstva - Plynofikácia v obci - Aktívna Kultúrna komisia - Časopis / občasník Čertovinky - Futbal – mladí a malí - Posilňovňa v obci - Družobná spolupráca s obcou Horná Ves v okrese Prievidza - Rast počtu obyvateľov - Výstavba aj rekonštrukcie domov - Dobrá informovanosť občanov (obecný rozhlas, obecné tabule) - Dobré medziludské vzťahy, dobrí ľudia	- Chýbajú turistické chodníky - Chýbajú chodníky v obci - Chýba „zrkadlo“ pri výjazde z obce - Nízka angažovanosť mladých / záujem o veci verejné - Chýbajú odstavné parkoviská - Chýba osvetlenie a ozvučenie javiska pre divadelníkov - Chýbajú zberné nádoby na BRO - Zanedbaný priestor obecného dvora - Motorkári v prírode - Slabá / žiadna starostlivosť o pozemky v extraviláne obce - Chýba obecný byt - Málo pracovných príležitostí - Odchod mladých do miest - Hustota autobusových zastávok (aj diaľkových autobusov) - Chýba rozvoz stravy a domov sociálnych služieb (stacionár) - Chýba prepojenie s mestom peším chodníkom - Chýba nákupné centrum v Kremnici - Slabá kúpyschopnosť ľudí - Zanedbaný chotár - Zastaralé verejné osvetlenie - Zastaralé kúpalisko v Kremnici - Nedostatok veľkokapacitných kontajnerov - Takmer žiadne služby v obci (lekár, lekáreň, pošta) - Väčšia časť roka je chladno - dlho treba kúriť. - V obci chýbajú štartovacie malometrážne byty.

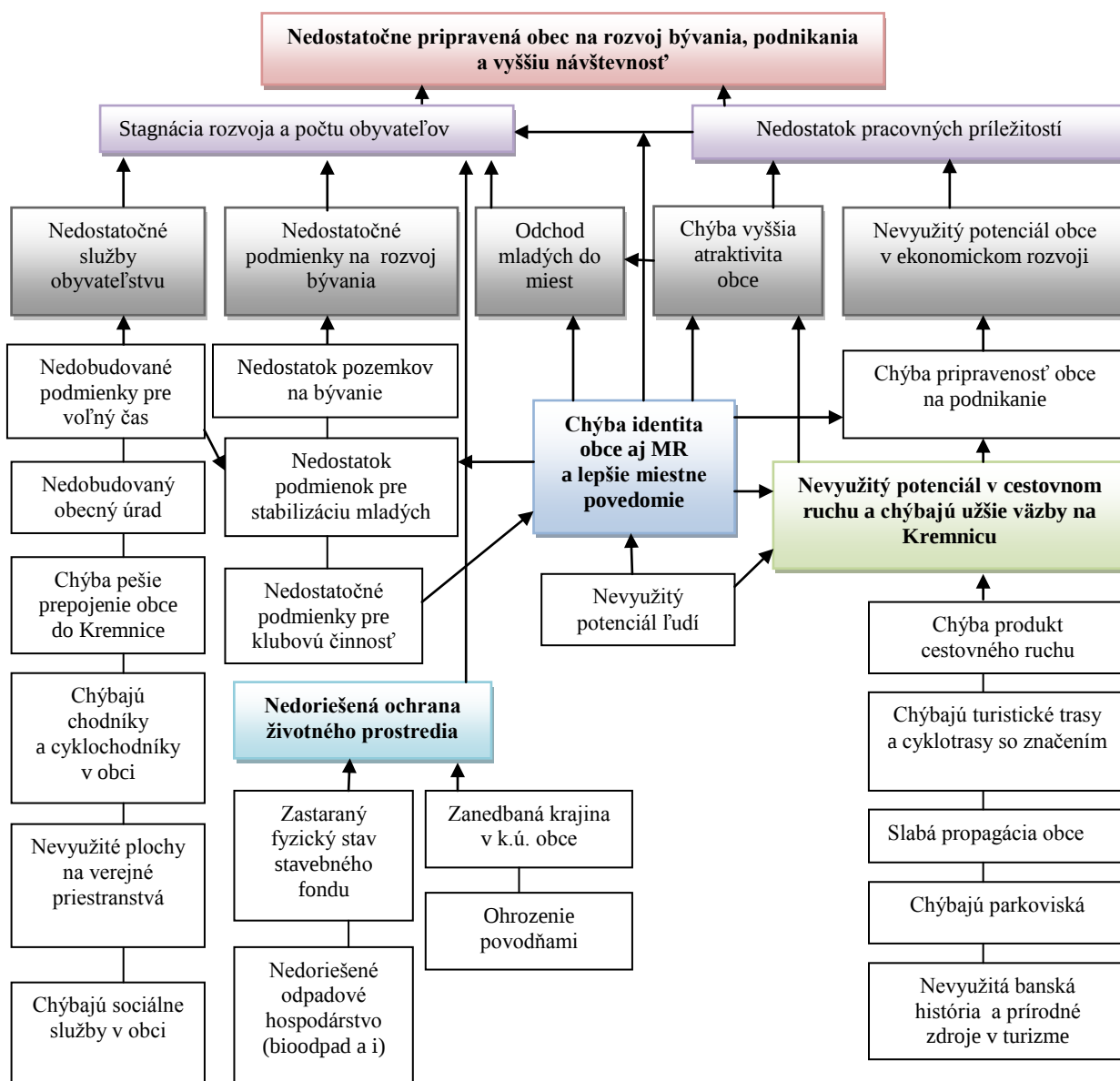
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
- Rozvoj cestovného ruchu - Poľnohospodárstvo citlivé k životnému prostrediu - Vytvoriť cyklotrasy, turistické chodníky, turistické rozhľadne - Penzión, rozhľadne - Vybudovať námestie / oddychovú zónu / nábrežie, ktoré bude súčasne slúžiť ako protipovodňová ochrana - Využiť nevyužitý starší Tieleschovský dom na služby, administratívu príp. obecný byt (napr. pre seniorov na stretávanie) - Zriadiť obecnú prevádzku – drobná ekologická výroba - Zvýšenie počtu podnikateľov / podpora podnikateľských aktivít - Regulácia potoka - Novinový stánok, rozličný tovar - Vybudovať spojovací chodník smerom do Kremnice - Ubytovanie v súkromí - Zriadiť internetovú miestnosť	- Povodne - Ťažba – geologické ohrozenie, ak by to bolo kyanidovým spôsobom a vo veľkom - Zosuvy - Environmentálne záťaže – odkalisko - Vízia: Modernejšia obec a aktivitami pre mládež, so športovými aktivitami, krajšia – s vydláždenými chodníkmi a verejným priestorom pre stretávanie sa a oddych, bezpečnejšia, bez ohrozenia povodňami. Čistá, väčšia, dobre dostupná, bezpečná obec, spokojní a hrdí ľudia.

3.2. VONKAJŠIA SWOT ANALÝZA (obec a mikroregión)

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• zachované prírodné prostredie • čistá a zdravá krajina (čistý vzduch, voda, pôda) • bohatá fauna a flóra • vysoká lesnatosť územia, dostatok drevnej suroviny- bohatstvo lovej zveri • výdatné vodné zdroje • dramatický a zaujímavý terén s množstvom vyhladok na krajinu • existencia prírodných zdrojov • história ťažby • potenciál prímestskej rekreácie pre mestá Kremnica a Žiar nad Hronom • potenciál miestnych zdrojov – prírodných, ľudských aj fyzických • existencia plôch a pozemkov na dobudovanie verejných priestranstiev • existencia dopravného spojenia obce verejnou hromadnou (autobusovou) dopravou • existencia terénnych predpokladov pre rozvoj turistických trás, cyklotrás a lyžiarskych tratí • obec je súčasťou Pohronske-Kremnického cyklistického okruhu • mikroregionálne partnerstvo • obec zapojená do partnerstva pre Leader (Žiarska kotlina) • vysoká biodiverzita krajiny • stavebný a územný potenciál pre rozvoj bývania • existencia podnikov	• rastúca časť obyvateľstva ekonomicky starne • nedostatočné využitie miestnych zdrojov- prírodných, ľudských aj fyzických. • množstvo technických objektov a plôch znehodnocujúcich krajinný obraz (vzdušné vedenia VN, NN, a iné) • nedostatočné ekologické a miestne povedomie obyvateľstva • nízka zapojenosť verejnosti na verejnom živote • neriešené dopady hluku a prašnosti dopravy na životné prostredie • nedostatočne rozvinuté malé a stredné podnikanie • nedostatočná propagácia územia, nerozvinutý informačný systém • malá väzba na tradície a históriu obcí, absencia múzeí o tradíciách a histórii obcí • nevhodné objemové a architektonické riešenia objektov občianskej vybavenosti, objektov IBV a verejných priestorov • nedostatok pracovných príležitostí, odchod za prácou • nedostatok príležitostí pre mladých ľudí • s možnosťou zokruhovania dopravy • zastaranosť verejnej kanalizácie
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
• budovanie komunitného života • oživenie kultúrneho a spoločenského života • využitie existencie známych rodákov a osobností v propagácii obce • zapojenie obce do regionálneho rozvoja • rozvoj bývania a služieb obyvateľstvu • využitie existujúceho stavebného potenciálu • rozvoj netradičného a extenzívneho poľnohospodárstva • využitie tradícií a znalostí predkov pri hospodárskom využití územia a obnove tradičných remesiel • rozvoj lesného hospodárstva a poľovníctva • zhodnocovanie drevnej suroviny • možnosti bývania v atraktívnom prostredí • možnosti tradičnej letnej rekreácie spojenej s prírodnými, krajinárskymi a kultúrnymi hodnotami územia (cykloturistika, horská turistika, poznávacia turistika, zber lesných plodov) • zvýšenie atraktívnosti a príťažlivosti územia	• neefektívne a záťažové využívanie prírodných zdrojov (ťažba) • neuváženým rozvojom určitých aktivít v území • strata identity a kultúrnych hodnôt • nezájum ľudí o veci verejné • nedostatočná osвета a informovanosť • nepripravenosť ľudí na podnikanie • únik mladých a vzdelaných ľudí • nevysporiadané vlastnícke vzťahy • nedostatok peňazí • uprednostnenie krátkodobých efektov • problémy legislatívne, nedôsledná legislatívna podpora vyplývajúce z vonkajšieho prostredia obce • nárast chudoby • nezamestnanosť • znižovanie počtu zamestnávateľov • neúnosný rozvoj motorovej dopravy a jeho tlak na prírodné a životné prostredie

(odstránením, prebudovaním, sanáciou, zakrytím neestetických krajinotvorných objektov) • zvýšenie informovanosti o území • zjednotenie identity obce a mikroregiónu • využívanie vnútorných vonkajších zdrojov vrátane podpory z EÚ a štátnych zdrojov	• chýbajúca podpora štátu malého a stredného podnikania • znižovanie financovania samosprávneho výkonu zo strany štátu
---	--

4. PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

5. HODNOTENIE

5.1. Hlavné smery rozvoja obce (v širších súvislostiach)

POTENCIÁL OBCE PRE TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

VÝHODY A NEVÝHODY OBCE Z HĽADISKA POLOHY V REGIÓNE

1. VÝHODY Z HĽADISKA POLOHY:

Obec sa nachádza v území s bohatými prírodnými hodnotami s predpokladmi rozvoja.

- Poloha v spádovom území mesta Kremnica s dostupnosťou nadštandardnej dopravnej infraštruktúry. Mestá Žiar nad Hronom a Zvolen plnia pre záujmové územie funkciu sídiel s vyššou občianskou vybavenosťou a aj funkciu centier zamestnanosti.
- Zvolenská a Žiarska kotlina je ťažiskovým dopravným priestorom Slovenska, v ktorom sa križujú medzinárodné / celoštátne významné diaľkové ťahy v smere: západ - východ a sever - juh
- V priestore Banská Bystrica – Zvolen je letisko Tri Duby (Sliač) /.
- Atraktívna krajina, vyvážená krajinná štruktúra, dramatický a zaujímavý reliéf.
- V území mikroregiónu sa nachádzajú strediská cestovného ruchu nadregionálneho, celoštátneho až medzinárodného významu s perspektívami ďalšieho rozvoja.
- Významné kúpeľníctvo a zázemie zdravotnej a kúpeľnej turistiky v neďalekom okolí mikroregiónu.

Miestni obyvatelia vidia z hľadiska polohy a lokality obce:

VÝHODY:

- Poloha obce v blízkosti mesta Kremnica
- Dostupnosť za prácou do miest Kremnica, Žiar nad Hronom a Zvolen je priaznivá
- Existencia vodných zdrojov

Obec je členom Mikroregiónu Kremnica a okolie. Združenie vzniklo v roku 2000 za účelom rozvoja obcí, regiónu a cestovného ruchu. **Rozvoj mikroregiónu je podmienený priestorovo aj funkčne vyváženým rozvojom všetkých obcí nachádzajúcich sa v tomto priestore vrátane obce Horná Ves.** Územie disponuje takým potenciálom, ktorý ho zvyhodňuje oproti ostatným územiam práve v existujúcej primárnej ponuke, ktorú územie partnerstva poskytuje.

2. NEVÝHODY Z HĽADISKA POLOHY:

- V obci nie sú rozvinuté podnikateľské aktivity v súvislosti s ťažbou, napriek tomu je obec dotknutým územím.
- Poloha územia v blízkosti väčšieho mesta eliminuje záujem obyvateľov o vnútorný spoločenský život v území.

Miestni obyvatelia vidia z hľadiska polohy a lokality obce

NEVÝHODY:

- blízkosť štátnej cesty
- veľa ľudí na kúsku zeme (sídliisko)
- zver v záhradách
- mesto Kremnica nedostatočne „žije“
- chýba železnica
- ďaleko za kultúrou
- väčšia časť roka je chladno - dlho treba kúriť.

POTENCIÁL PRE TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ OBCE A OKOLIA (MIKROREGIÓNU)

Prírodné zdroje

- Atraktívne prírodné prostredie, s prírodou dáva predpoklady na rozvoj všetkých foriem cestovného ruchu a turistiky. Banskú minulosť územia je možné využiť v rámci cestovného ruchu ako súčasť mikroregiónu Kremnica a okolie.
- Menej vhodné podmienky pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu dávajú predpoklady pre rozširovanie tradičného horského poľnohospodárstva (salašníctvo, chov koní, včelárstvo, ovocinárstvo, pestovanie liečivých rastlín ...), s čím súvisia možnosti využitia pre agroturistiku.

- Lesný pôdny fond poskytujúci drevnú surovinu na výrobky z dreva, stavebný materiál a pre energetické využitie. Lesy s bohatým zastúpením lesnej zveri podmieňujú rozvoj poľovníctva.

L'udský potenciál

- Nedostatočná komunikácia medzi obcami a nejasná rola obce v širšom území
- Aktivizácia obyvateľov a zvýšenie ich záujmu o veci verejné.
- Využitie zručností ľudí vo všetkých oblastiach poľnohospodárstva, v lesnom hospodárstve, v spracovaní drevenej suroviny a v remeselnej výrobe.
- Zaškolenie najmä mladých ľudí v poskytovaní služieb obyvateľstvu a turistom mesta Kremnica. Kvalitné a profesionálne služby sú základom úspechu v rozvoji všetkých druhov vybavenosti.
- Oživenie ľudových tradícií a zvyklostí, ktoré v uplynulých 50-tich rokoch takmer úplne zanikli, v objektoch ľudovej architektúry zriadenie expozícií ľudových tradícií, bývania a histórie jednotlivých obcí ale i mikroregiónu.
- Rozšírenie podnikateľských aktivít – v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, drevospracujúcich a potravinárskych remeslách, v tradičných ľudových remeslách, v službách pre rekreáciu a turizmus, v poľovníctve a doprave.
- Založenie, resp. obnovenie tradície trhov, jarmokov, kultúrnych festivalov a športových súťaží spoločne s obcami iných mikroregiónov, resp. udržanie a rozširovanie už existujúcich kultúrnych podujatí a aktivít.
- Vybudovanie cyklotrasy vedúcej všetkými atraktívnymi miestami mikroregiónu a spájajúcej všetky obce mikroregiónu.

Odstránenie nedostatkov, ktoré brzdia rozvoj mikroregiónu

- Vybudovanie chýbajúcej technickej infraštruktúry v čo najkratšom čase. Využiť k tomu všetky dostupné možnosti získavania finančných prostriedkov z podporných zdrojov
- Zabezpečenie protipovodňovej ochrany územia.
- Rozšírenie siete zariadení sociálnej infraštruktúry o zložky, ktoré obohatia ponuku pre obyvateľov.
- Vytvorenie nových pracovných príležitostí, ktoré pozdvihnú ekonomickú silu mikroregiónu, čo sa následne prejaví v priaznivejšom demografickom vývoji obcí, rozvoji sociálnej infraštruktúry obcí, v lepšej údržbe domového fondu i verejných priestranstiev.
- Vybudovanie ubytovacích a stravovacích kapacít, predovšetkým s využitím existujúcich objektov po ich rekonštrukcii. Systém založiť na malokapacitnom rodinnom spôsobe ubytovania a stravovania.
- Vybudovanie nových turistických a cykloturistických trás, odpočinkových, vyhliadkových a orientačných miest pre turistov.
- Zvýšenie osvetly obyvateľstva prostredníctvom miestnych novín a informačných tabúl.

Identifikované problémy z hľadiska širších vzťahov:

- nejasné smerovanie obce a stagnujúci rozvoj
- nekoordinovaný rozvoj obce s mikroregiónom
- nedostatočná ekonomická stabilita
- nízka aktivita verejnosti na prospechu a rozvoji obce
- slabá podpora verejnoprospešných a ekonomických aktivít
- izolovaný rozvoj podnikania, nezáujem o spoluprácu s obcou a nezainteresovanosť na jej prospechu
- nedostatočné profesionálne zázemie pre zabezpečovanie rozvoja (životné prostredie, miestny rozvoj a iné)- obmedzený výkon samosprávy
- znehodnocované krajinné prostredie ťažbou
- nedostatočné príjmy do obecného rozpočtu

Príčiny: vnútorné

- nedostatok spolupráce medzi obcami, absentujú spoločné investície obcí, regulovaný cestovný ruch, účinná ochrana ŽP, spoločná sociálna politika, spoločný manažment a vyhľadávanie podporných zdrojov
- slabá spolupráca s podnikateľskou a občianskou verejnosťou
- nedôvera a nezáujem občanov, nízka angažovanosť občanov na veciach verejných a rozvoji obce
- nedostatočné malé a stredné podnikanie a malá ponuka služieb
- nedostatočné využitie existujúcich zdrojov, prírodných, ľudských
- neukončená technická vybavenosť
- nízka informovanosť verejnosti

vonkajšie

- nedostatok finančných prostriedkov a existenčné problémy, dopady hospodárskej (finančnej) krízy
- podnikatelia sú ekonomicky nezávislí na rozhodnutiach obce a jej profitu (daňová politika)
- nízka podpora vidieka zo strany štátu, nedostatok podporných programov pre rozvoj a ťažký prístup k podpore
- tlak investícií zvonku na úkor domáceho prostredia (kto má peniaze ovplyvňuje rozhodovanie)
- nepriaznivé podnikateľské prostredie malému a strednému podnikaniu

STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

Strategická a Programová časť obsahuje :

1. zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
2. inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
3. finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
4. systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
5. časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov **podľa § 4 ods. 2 zák. č. 539/2008 Z.z.**

Vízia (dlhodobá):

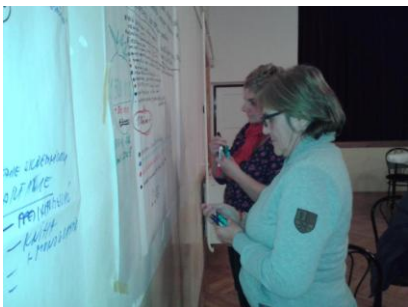
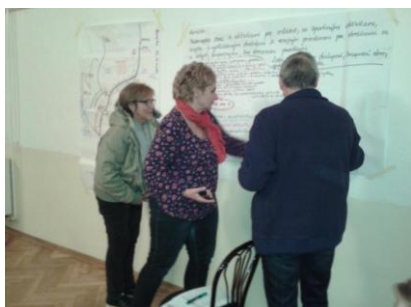
Modernejšia obec a aktivitami pre mládež, so športovými aktivitami, krajšia – s vydláždenými chodníkmi a verejným priestorom pre stretávanie sa a oddych, bezpečnejšia, bez ohrozenia povodňami.

Čistá, väčšia, dobre dostupná, bezpečná obec, spokojní a hrdí ľudia.

Citácia z verejného stretnutia dňa 26.11.2014

Vízia s dlhodobým časovým horizontom má charakter želania obyvateľov a aktérov obce. Počas uplynulého obdobia v rozvoji obce nedošlo k takým celospoločenským zmenám a lokálnym zmenám, že by to vyvolalo zvlášť závažný obrát v smerovaní rozvoja oproti rokom 2007-2013. Počas obdobia realizácie programu rozvoja do roku 2013 neprešla obec takou výraznou zmenou, ktorá by ovplyvnila základné smerovanie rozvoja obce aj v budúcom období do roku 2021.

Programovanie a tvorba strategických cieľov.

1. STRATEGICKÝ CIEĽ A OPATRENIA (plánovacie obdobie 2014 – 2020)

VÍZIA (dlhodobý výhľad)

*Modernejšia obec a aktivitami pre mládež, so športovými aktivitami, krajši, s vydláždenými chodníkmi a verejným priestorom pre stretávanie sa a oddych, bezpečnejšia, bez ohrozenia povodňami.
Čistá, väčšia, dobre dostupná, bezpečná obec so spokojnými a hrdými ľuďmi.*

Strategický cieľ 2015 – 2021

Zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu dosiahnuť modernejšiu obec so zvýšeným počtom obyvateľov a zvýšenou návštevnosťou v užšej väzbe na mesto Kremnica.

PRIORITY:

1. Bývanie a služby obyvateľstvu
2. Rozvoj ľudí
3. Ekonomický rozvoj

Špecifické ciele a opatrenia

číslo	Špecifický cieľ	
	č.	Opatrenie
1	Zvýšenie atraktivity obce, dobudovanie technickej a sociálnej vybavenosti a zlepšenie podmienok pre rozvoj bývania	
	1	Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu
	2	Zlepšiť vzhľad, kvalitu krajiny a stav životného prostredia obce
2	Budovanie komunity a zvýšenie kvality ľudí	
	1	Aktivizovať obyvateľov pre budovanie miestnej komunity a zvýšiť miestne povedomie
3	Zlepšením využitia miestnych zdrojov a polohy obce dosiahnutie ekonomického rozvoja	
	1	Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikania v obci a zvýšiť schopnosť obyvateľov uplatniť sa na trhu práce
	2	Rozvíjať a modernizovať podnikateľské prostredie

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu dosiahnuť modernejšiu obec so zvýšeným počtom obyvateľov a zvýšenou návštevnosťou v užšej väzbe na mesto Kremnica.
PRIORITA	BÝVANIE A SLUŽBY OBYVATEĽSTVU
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1. Zvýšenie atraktivity obce, dobudovanie technickej a sociálnej vybavenosti a zlepšenie podmienok pre rozvoj bývania
OPATRENIE	1.1. Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu
AKTIVITY	1. územná príprava rozvojových lokalít pre bývanie a vybavenosť, príprava stavebných pozemkov pre bývanie a územnoplánovacia príprava (majetko-právne vysporiadanie, územnotechnické a územnoplánovacie podklady, územný plán, technická a dopravná infraštruktúra, a i.) 2. vybudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry nových lokalít na bývanie (IBV „Nová obytná zóna“) 3. výstavba nových bytových domov pre mladé rodiny a nájomných bytov 4. podpora zvyšovania štandardu bývania v porovnaní z EÚ štandardami 5. zlepšenie základných služieb a malej infraštruktúry a prístupu k miestnym službám 6. modernizácia infraštruktúry efektívnej verejnej správy a dovybavenie infraštruktúry pre poskytovanie služieb obyvateľstvu 7. zavádzanie elektronizácie do verejného života obce (samospráva, knižnica, archív atd.) 8. budovanie efektívnej verejnej správy optimalizáciou procesov a organizácie, bojom proti korupcii a efektívnou správou daní 9. rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) - aktivity na zlepšenie signálu mobilných operátorov a prístupu k internetu 10. zavádzanie inovatívneho prístupu rozvoja vidieckej obce s využitím miestneho potenciálu územia a endogénnych zdrojov „zdola nahor“ 11. rozvoj služieb verejnej správy (zriadenie a vybavenie spoločného technického parku pre techniku na zimnú údržbu ciest, úprava povrchov ciest, remeselné služby a pod.) 12. dobudovanie centrálnej časti obce ako miesta pre umiestnenie malých služieb (tržnica, služby malých remesiel, a pod.) 13. budovanie prístupovej a rekonštrukcie miestnej dopravnej infraštruktúry – miestne komunikácie, chodníky pre peších, eliminácie zosuvov pôdy a premostenia, oporné múry, odvodnenie, spevnenie a pod (hlavná cesta v obci – oporný múr.) 14. budovanie verejných investícií na zvyšovanie atraktivity územia (športové možnosti, prístupy k prírodným prameňom, náučné chodníky, atrakcie a pod.) 15. vybudovanie nových parkovacích miest a dobudovanie odstavných plôch a zariadení pre vozidlá

	16. riešenie hromadnej dopravy počas zvýšenej návštevnosti vybudovaním spevnených a prírodných parkovísk 17. budovanie a rekonštrukcia rozvodov elektrického vedenia, miestneho rozhlasu, verejného osvetlenia a technických zariadení (zvýšenie kapacity, káblovanie do zeme, rekonštrukcie zdrojov, dopravné značenie atď.) 18. budovanie zariadení pre sociálne slabších spoluobčanov s bezbariérovými vstupmi (hospic, dom sociálnych služieb, domovy a kluby pre dôchodcov, opatrovateľská služba, sociálne byty, vývarovne, denný stacionár, a iné) 19. zriaďovanie podmienok pre zdravotnú starostlivosť a predaj liekov 20. zavádzanie alternatívnych foriem adaptability a starostlivosti o starších, sociálne slabších a neprispôsobivých obyvateľov 21. aktivity na zlepšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti s prioritným využitím existujúcich objektov (dobrovoľná sociálna a zdravotnícka pomoc, starostlivosť o deti a matky s deťmi, opatrovateľstvo, charita, rozvoz stravy, pomoc starším a imobilným obyvateľom, aktivity pre mobilnú pomoc lekára, poradenstvo a iné) 22. budovanie zariadení základnej vybavenosti pre obyvateľov 23. zavádzanie bezbariérových prístupov do verejných objektov a objektov verejných služieb 24. budovanie a rekonštrukcie zariadení pre deti školského a predškolského veku (klubová a záujmová činnosť,) 25. budovanie a rekonštrukcie zariadení pre verejnosť na podporu zachovania kvality verejného života (obecný úrad, kultúrne stánky, knižnice, cintoríny, domy smútku a pod s bezbariérovým prístupom) 26. budovanie a rekonštrukcie objektov pre združovanie záujmových skupín, klubovne, herne a pod.(spolkový dom) 27. budovanie a rekonštrukcie zariadení pre šport a oddych (fitnescentrum, areál futbalového ihriska, ihriská, tribúna, šatne, lavičky, detské ihriská, multifunkčné ihriská a i) 28. modernizácia vybavenia kultúrnych zariadení (kultúrny dom, knižnica, klubové miestnosti, kultúrne centrum a pod.) 29. podpora uplatňovania oživenia miestnej kultúry zriadením špecifických služieb (tradičná kuchyňa, zariadenie tvorivých dielní apod.) 30. zvyšovanie bezpečnosti a ochrana majetku obyvateľov a znižovanie kriminality (kamerový systém a iné) 31. aktualizácia a modernizácia web stránky obce
OPRÁVNENOSŤ	obec, subjekty podnikajúce v službách verejnosti, , charite, kultúre, vzdelávaní, športe a sociálnych službách, vlastníci pozemkov a objektov,
	Obec leží južne od mesta Kremnica, v jeho tesnej blízkosti a je s ním dopravne spojená. Po roku 1985 sa na jej zastavanom území začala realizovať vysokopodlažná sídlisková bytová výstavba (KBV), ktorou sa porušila historická urbanistická štruktúra obce a v dôsledkoch zmenila jej sociálna štruktúra. Bol vybudovaný menší celok dvoch osempodlažných sekciových bytových domov so 168 bytmi. Stúpa záujem o IBV, resp. kúpu a rekonštrukciu

ODÔVODNENIE	existujúcich objektov. Územný plán obce počíta so zvýšením dopytu po nových bytoch, ktorého príčinou bude predovšetkým prílev obyvateľov z Kremnice a okresného mesta. K bývaniu je nevyhnutné dobudovanie základnej infraštruktúry, príprava pozemkov a vysporiadanie majetko-právnych vzťahov. Vidiecke prírodné prostredie obce predstavuje vhodný rozvojový potenciál s možnosťou využitia prírodných zdrojov nielen v bývaní ale aj v oddychových a relaxačných aktivitách ako napr. šport, turistika, a iné. Vzhľadom k prímestskému charakteru obce, svojim zastavaným územím prakticky nadväzujúcej na zástavbu Kremnice je občianska vybavenosť minimálna. Za väčšinou zariadení základnej občianskej vybavenosti a za všetkou vyššou špecifickou občianskou vybavenosťou obyvatelia obce dochádzajú do Kremnice alebo do Žiaru nad Hronom. Nové plochy občianskej vybavenosti komerčného charakteru sú navrhované medzi cestou I/65 a potokom. V rámci návrhu územného plánu sú navrhované nové plochy sociálnej vybavenosti, ktoré vzniknú čiastočne prestavbou jestvujúceho územia v severnej časti obce v blízkosti cesty I/65, ktoré budú slúžiť najmä ako denný stacionár pre starších a zdravotne postihnutých občanov. V dôsledku toho, že mladí ľudia za vzdelaním odchádzajú na stredné a vysoké školy trávia svoj voľný čas mimo obec. V obci chýbajú ďalšie zariadenia pre trávenie voľného času mládeže preto, aby sa viac zapájali do života obce. Možno konštatovať, že obecné budovy a objekty je potrebné rekonštruovať a u niektorých navrhnuť zmenu využitia pre potreby obyvateľov obce. Stavebnotechnický stav je čiastočne vyhovujúci avšak chýba riešenie zníženia energetickej náročnosti budov zateplením, výmenou okien. Nedobudované sú aj vnútorné priestory a chýba dostatočné vybavenie. Okrem rekonštrukcie a obnovy budov si investície vyžadujú aj verejné priestranstvá pri budovách aj mimo nich. Sociálna starostlivosť o obyvateľov je zabezpečovaná opatrovateľskými službami v meste Žiar nad Hronom a Kremnici podľa potreby a požiadaviek. Školské zariadenia sa v obci nenachádzajú. Stav technickej a dopravnej infraštruktúry v obci je uspokojivý. Pre ďalší rozvoj obce je nevyhnutné dobudovať a rekonštruovať technickú infraštruktúru a riešiť stav dopravnej infraštruktúry (miestne komunikácie a chodníky pre peších, signal mobil.operátorov,). Dopravná dostupnosť obce k mestu je veľmi dobrá. Dopravné spojenie verejnou hromadnou dopravou s mestami a okolím zabezpečuje hromadná autobusová doprava a narastúca automobilová doprava.
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	- počet pripravených lokalít pre rozvoj obce - počet nových bytových jednotiek pre mladé rodiny - počet pripravených stavebných pozemkov pre bývanie - počet nových bytových domov - počet nových bytových jednotiek - počet vybudovaných zariadení základnej vybavenosti - počet prisťahovaných mladých rodín - počet verejne dostupných internetových bodov v obci - počet elektronických programov v obci - počet nových plôch a vybudovaných zariadení športu a rekreácie - počet vybudovaných sociálnych a kultúrnych zariadení - počet zariadení sociálnej starostlivosti (stravovanie,

	ubytovanie, charita,) - počet modernizovaných obecných budov a objektov - počet vybudovaných zariadení vybavenosti pre obyvateľov - počet dobrovoľníkov v dobrovoľnej sociálnej a zdravotníckej pomoci, - počet modernizovaných zariadení občianskej vybavenosti - počet nových verejných služieb obyvateľstvu (vrátane zdravotníckej pomoci a pomoci sociálne slabším) - počet nových verejných bezbariérových vstupov - počet km nových alt. obnovených prístupových komunikácií - počet km vybudovaných, obnovených chodníkov pre peších - počet m ² vybudovaných odstavných plôch - počet rekonštruovaných premostení - počet m rekonštruovaných miestnych komunikácií - počet m podzemného elektrického vedenia - počet domácností pripojených na internet - počet bodov prístupných k verejnemu internetu - dĺžka obnovených, rekonštruovaných sietí technickej infraštruktúry - počet km rekonštruovaného rozhlasového vedenia - počet rekonštruovaného verejného osvetlenia - počet web stránok zameraných na informovanie obyvateľstva
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Pripravené rozvojové lokality pre bývanie, ďalšiu vybavenosť a služby obyvateľstvu. Dobudované služby obyvateľstvu vrátane dopravnej a technickej infraštruktúry, zlepšené podmienky pre rozvoj bývania v obci, atraktívne bývanie, nárast obyvateľstva
ODHADOVANÉ DOPADY	Lepšie územné a technické podmienky pre bývanie s dostatočnými službami obyvateľstvu
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2018 V EURO	1 350 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu dosiahnuť modernejšiu obec so zvýšeným počtom obyvateľov a zvýšenou návštevnosťou v užšej väzbe na mesto Kremnica.
PRIORITA	BÝVANIE A SLUŽBY OBYVATEĽSTVU
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1. Zvýšenie atraktivity obce, dobudovanie technickej a sociálnej vybavenosti a zlepšenie podmienok pre rozvoj bývania
OPATRENIE	1.2. Zlepšiť vzhľad, kvalitu krajiny a stav životného prostredia obce
AKTIVITY	1. realizácia obnovy obce v duchu Programu obnovy dediny 2. aktivity na záchranu architektonických hodnôt a obnovu ulice a verejných priestorov (projekt obnovy dediny,

	architektonické a urbanistické štúdie, design verejného priestoru apod.) 3. budovanie tradičného obrazu dediny (význam prímestského satelitu, humanizácia výrazu bytoviek s tradičným obrazom typickej zástavby, pôvodná architektúra, krajina, pôvodná zeleň apod.) 4. obnova stavebného potenciálu obce a podpora multifunkčného využitia obecného nehnuteľného majetku (obecný úrad a kultúrny dom, objekty verejného života a iné) 5. obnova kultúrnych a prírodných pamiatok, obnova architektonických, technických pamiatok, pamätihodností obce a iných objektov s miestnou kultúrnou hodnotou (morový stĺp, kríže) 6. príprava architektonických riešení verejných priestranstiev, drobná architektúra oddychových zón 7. obnova, rekonštrukcia, úprava, údržba a budovanie verejných priestranstiev (oporný múr, terénne úpravy, detské ihriská, oddychové zóny s lavičkami, zeleň, cintoríny, oplotenia, spoločenské a kultúrne priestory, pietne miesta a pod.) 8. aktivity na odstránenie objektov znehodnocujúcich prostredie 9. obnova zelene a budovanie parkov, obnova a rekonštrukcia zelených plôch a objektov rekreácie (verejná zeleň, cintoríny, ľudová architektúra, a iné.) 10. ochrana prírodných zdrojov a hodnôt a budovanie ekologickej stability vrátane spodných vôd a prameňov 11. obnova a údržba krajiny a ekologickej stability, (eliminácie erózie a zosuvy pôdy, úpravy a regulácie v krajine, vodné toky, rekultivácie, odstraňovanie neregistrovaných skládok TKO, ozdravenie sídelnej a krajinnej zelene, pozemkové úpravy, revitalizácie krajiny, obnova lúčnych, obnova a údržba lesných komunikácií, obnova lesa prirodzeným omladením lesných plôch a pod.) 12. obnova a následná starostlivosť o prírodné lokality, (ekosystémy, biotopy, korytá potokov, prameňov a minerálnych prameňov, odpočívadlá, chodníky, apod.) 13. budovanie a zavádzanie technológií vykurovania a výroby elektrickej energie šetriacich životné prostredie (solárna energia, spaľovne drevných štiepkov, veterné elektrárne, stimuly, informácie, osвета a pod.) 14. aktivity na podporu zavádzania „čistej“ a neškodnej (na životné prostredie) výroby (programy podpory a stimulácie, apod.) 15. výstavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcej environmentálnej infraštruktúry (vodovod, kanalizácia, zdroj pitnej vody apod.) 16. eliminácia dopadov na životné prostredie v dôsledku znečisťovania ovzdušia vykurovaním a spaľovaním odpadu lokálnymi zdrojmi 17. aktivity zamerané na protipovodňové opatrenia, regulácie vodných tokov s efektom udržania vody v mieste (úpravy a regulácie potokov a vodných tokov, riešenie odvodnenia z miestnych spevnených komunikácií - rigoly, priekopy atď.) 18. aktivity v teréne zamerané na ochranu prírody a krajiny (budovanie vzťahu k prírode, čistenie, kontrola a pod.) 19. zlepšenie stavu a efektivity likvidácie tuhého komunálneho odpadu a separovaného zberu odpadu
--	---

	z domácností a verejných objektov (zberný dvor, kompostoviská, recyklácia separovaného odpadu, a iné) 20. aktivity zamerané na zamedzenie a likvidáciu „čiernych“ skládok (prevencia, kampaň, zberne, uskladňovanie a recyklácia triedeného odpadu a pod., atď.), 21. zavádzanie využívania alternatívnych zdrojov energie (BIOMASA, BIOPLYN, solárna energia, atď.) 22. aktivity monitoringu a verejnej kontroly životného prostredia a bezpečnosti 23. aktivity zamerané na osvetu a výchovu obyvateľstva v oblasti starostlivosti o krajinu a životné prostredie (prednášky, semináre, letáky ...) 24. aktivity zamerané na zvýšenie environmentálneho povedomia detí a mládeže (likvidácia odpadu a triedený zber v domácnostiach, vypaľovanie tráv, likvidácia odpadov v záhradách, údržba uličných fasád, oplotení a pod.) 25. aktivity zamerané na budovanie vzťahu turistov a obyvateľstva k prírodným hodnotám a ochrane prírody (ekologická výchova, alternatívne zdroje energie, príroda, vzhľad a čistota obce, školy v prírode, letné školy a pod.)
OPRÁVNENOSŤ	<i>obec, inštitúcie a organizácie a miestne iniciatívy v životnom prostredí, vlastníci pozemkov, správcovia tokov, podnikatelia hospodáriaci s pôdou, užívatelia pôdy</i>
ODÔVODNENIE	Stav environmentálnej infraštruktúry je vyhovujúci. Obec má vodovod aj kanalizáciu prepojenú na kanalizačný zberač z Kremnice. Časť kanalizácie vo vlastníctve vodárenskej spoločnosti je v zastaranom stave. Obec nemá vlastný zdroj pitnej vody ale je napojená na regionálne zdroje. Aby bol rozvoj obce trvalo – udržateľný má veľký význam pre atraktivitu a modernizáciu obce starostlivosť o jej vzhľad, zachovanie kvalitného životného prostredia a rešpektovanie únosných limitov zaťaženia územia obce vrátane krajinného prostredia okolo nej. Podstatou skvalitnenia životného prostredia je skvalitnenie vzhľadu obce, verejných priestranstiev a súkromných priestorov. Prostredie obce potrebuje zvýšenú starostlivosť v oblasti úprav verejných priestranstiev, budovania oddychových zón, rekonštrukcií autobusových zástaviek a starostlivosti o zeleň. Možno konštatovať, že obecné budovy a objekty je potrebné rekonštruovať a u niektorých navrhnuť zmenu využitia pre potreby obyvateľov obce. Stavebnotechnický stav je čiastočne vyhovujúci avšak chýba riešenie zníženia energetickej náročnosti budov zateplením, výmenou okien. Nedobudované sú aj vnútorné priestory a chýba dostatočné vybavenie. Okrem rekonštrukcie a obnovy budov si investície vyžadujú aj verejné priestranstvá pri budovách aj mimo nich. Stavebnotechnický stav budov je rozmanitý, prevažujú však objekty vyhovujúce. Časť pôvodných domov bolo zrekonštruovaných na rekreačné chalupy. Veľký význam má miestne povedomie o životnom prostredí obce. Množstvo technických objektov a plôch znehodnocuje krajinný obraz (vzdušné vedenia VN a NN a i.). Obec sa nachádza v hodnotnom prírodnom prostredí okolia Kremnice. Je potrebné zvýšiť starostlivosť nielen o zložky životného prostredia ale aj zabezpečiť komplexnú starostlivosť o krajinu ako celok. Obec zabezpečuje riešenie odpadového hospodárstva separovaním odpadu a vývozom bez uskladnenia. Dopady hluku a prašnosti ovplyvňujú

	životné prostredie v obci. Prevažujúci spôsob vykurovania obcí je plynové avšak v posledných rokoch častejšie lokálne na tuhé palivo. Napriek skutočnosti, že obec rieši vykurovanie obecných budov plynom, má stále obec vysoký potenciál vo využívaní ďalších obnoviteľných zdrojov energie ako napr. drevo, voda, pôda, biomasa, bioplyn, slnečné systémy a pod., ktoré sú riešením aj pre problémy s neobhospodarovanými TTP a drevným odpadom z lesných ekosystémov. Spôsob hospodárenia v krajine je problematický najmä z dvoch protichodných dôvodov – prílišná exploatacia a nevyužívanie. Oba spôsoby vedú k zníženiu biodiverzity. Nevyužívanie horšie dostupných častí krajiny je predovšetkým problémom trvalých trávnatých porastov. Lesy mimo lesných pozemkov sa postupne formujú najmä na nevyužívaných trvalých trávnatých porastoch zarastaním drevinami. Udržaním trávnych porastov pre aktívne využívanie ako pasienkov je možné aj udržanie kvality krajiny.
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	- počet plánov, štúdií a projektov obnovy dediny - počet zrekonštruovaných obecných budov a budov s multifunkčným využitím - počet zrekonštruovaných autobusových zastávok - počet obnovených kultúrnych a prírodných pamiatok - počet obnovených architektonických a technických pamiatok - počet obnovených stavieb, diel a úprav pre zvýšenie príjmov z podnikania (obnova verejných priestranstiev, objektov, zelených plôch, drobnej architektúry a uplatnenie vhodných prvkov architektúry do obnovy stavieb a do novostavieb) - počet pripravených architektonických riešení verejných priestranstiev - počet m2 nových resp. obnovených plôch verejných priestranstiev - počet nových resp. obnovených stavieb, diel a úprav objektov - počet obnovených obecných objektov - počet obnovených kultúrnych zariadení - počet asanovaných objektov - počet obnovených obytných objektov - počet domácností zapojených do separovaného zberu - počet zariadení na výrobu energie - dĺžka protipovodňovej ochrany - počet km vybudovanej kanalizácie - počet vybudovaných ČOV (obecné, domové a skupinové) - počet napojených domácností na ČOV - počet km zrekonštruovaného a novo - vybudovaného vodovodného potrubia - rozsah vybudovanej obecnej kanalizácie - dĺžka obnovených vodných tokov - rozsah zásahov ochrany v prírode - počet vybudovaných oddychových miest - počet aktivít zameraných na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva - zlepšenie hodnôt kvality zložiek životného prostredia - počet zapojených domácností do separovaného zberu - rozsah ušetrených zdrojov na zber tuhého komunálneho odpadu

	- počet zberných nádob - počet zlikvidovaných skládok TKO - počet zriadených plôch pre odpadové hospodárstvo - počet realizovaných zariadení čistenia odpadových vôd - počet zariadení na výrobu energie - počet realizovaných krajinnoekologických opatrení - počet jednotiek dĺžky protipovodňových úprav - hodnota zníženia negatívnych vplyvov na zložky životného prostredia - počet jednotiek plochy rekultivácií - počet prednášok, seminárov a podujatí zameraných na životné prostredie a starostlivosť o krajinu - počet programov, súťaží a pozitívnych príkladov v obnove objektov - počet materiálov pre environmentálnu propagáciu a osvetu
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Zlepšené životné prostredie obce a obnovená obec aj krajina. Modernizovaná environmentálna infraštruktúra a lepšie environmentálne povedomie.
ODHADOVANÉ DOPADY	Kvalitné životné prostredie obce
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2018 V EURO	537 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu dosiahnuť modernejšiu obec so zvýšeným počtom obyvateľov a zvýšenou návštevnosťou v užšej väzbe na mesto Kremnica.
PRIORITA	ROZVOJ ĽUDÍ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2. Budovanie komunity a zvýšenie kvality ľudí
OPATRENIE	2.1. Aktivizovať obyvateľov pre budovanie miestnej komunity a zvýšiť miestne povedomie
AKTIVITY	1. zavádzanie inovatívneho prístupu rozvoja obce s využitím miestneho potenciálu územia a endogénnych zdrojov „zdola nahor“ 2. zlepšenie prístupu a informovanosti verejnosti (letáky, podujatia, miestne médiá a tlač, informačné kanály, ankety, podnety, články verejnosti, technológie, internet a pod.) 3. aktivity pre účely zapojenia občanov do vecí verejných, verejnej diskusie, komunikácie a informovanosti 4. aktivity na zvýšenie kvality kultúrneho a spoločenského života s dôrazom na zachovanie kultúrneho a historického dedičstva obce 5. aktivity na posilnenie miestneho manažmentu územia obce (spolurozhodovanie, spolupráca, spoluzodpovednosť a pod.) 6. aktivity zamerané na zvýšenie miestneho povedomia a lokalpatriotizmu obyvateľstva 7. zvyšovanie miestneho povedomia a osvetu v oblasti

	identity a obnovy duchovných tradícií 8. zlepšenie informovanosti o dianí v obci 9. podpora existujúcich a vznik nových verejnoprospešných iniciatív, združení a spolkov na podporu verejného života a rozvoja (občianske iniciatívy, kultúrne a športové kluby, zväzy, spolky apod.) 10. podpora aktivít rozvoja činnosti spolkov, klubov, záujmových a občianskych združení zameraných na podporu kultúrneho a spoločenského života a zachovania tradícií a kultúry vrátane pozitívneho rozvoja jednotlivých oblastí života v obci - priestory, vybavenie pre činnosť, organizovanie podujatí apod., (Tieleschovský dom) 11. zavádzanie procesov participatívneho plánovania a rozhodovania o živote a rozvoji v obci 12. aktivity na podporu koordinácie rozvoja a spoločné programy riadenia rozvoja (rozvojové dokumenty, územné plány, koncepcie, stratégie, projekty a iné), 13. aktivity na podporu združovania zdrojov a zakladanie koordinačných združení zapájania sa aktívnych subjektov do činnosti obce a mikroregiónu (partnerstvá, spoločné produkty a projekty, zimná údržba, sociálna pomoc, apod.), 14. aktivity na podporu zlepšenia komunikácie a medziludských vzťahov v obci aj medzi obcami a miestnymi rozvojovými aktérmi (občania, inštitúcie, podniky, organizácie atď.)- stretnutia, facilitácia, web diskusie online, dotazníky, prieskumy apod.), 15. aktivity na rozvoj športu, kultúry a záujmových činností 16. aktivity na podporu miestnych talentov (kultúra, remeslá, šport) 17. zriadenie obecných muzeálnych expozícií, domov remesiel, izieb tradícií a pod. 18. udržanie a obnova zachovaných tradícií a ich obnova duchovného bohatstva (folklór, remeslá, zručnosti, podujatia, výstavy, udalosti, zachovanie historických odkazov, tvorba fondov a iné) 19. obnova a podpora miestnych a regionálnych tradícií vo všetkých oblastiach života obce, obnova a zavádzanie nových zvykov a tradícií (kultúrno – spoločenské podujatia, koncerty, divadlo, súbory, umelecké remeslá, jarmoky a iné) 20. aktivity práce s deťmi a zapájanie detí a mládeže do komunitného života a budovanie vzťahu k prostrediu (genius loci) 21. aktivity spolupráce miestnych a regionálnych inštitúcií – <i>obec- mikroregión- miestne iniciatívy- bytové spoločenstvá -odborné inštitúcie</i> 22. rekonštrukcie a vybudovanie kultúrnych zariadení, priestorov a plôch určených na stretávanie, kultúru a šport (knihnica, kultúrny dom, komunitné centrum, klubové miestnosti, divadlo, a pod.) 23. podpora uplatňovania oživenia miestnej kultúry zriadením špecifických služieb (tradičná kuchyňa, zriadenie tvorivých dielní apod.) 24. aktivity na podporu rozvoja kultúrno- spoločenského života obce 25. organizovanie obecných a mikroregionálnych podujatí (súťaže, futbalové turnaje, športové podujatia, koncerty, a pod.)
--	--

	26. organizovanie študijných ciest obyvateľov obce a osвета (spolupráca, exkurzie, výstavy, výmena skúseností, získavanie informácií a pod.) 27. aktivity zamerané na osvetu a výchovu obyvateľstva v oblasti starostlivosti o krajinu a životné prostredie (prednášky, semináre, letáky ...) 28. podpora programov proti kriminalite 29. aktivity na podporu tvorby nových projektov rozvoja obce
OPRÁVNENOSŤ	<i>obec, školy, inštitúcie, organizácie a miestne iniciatívy v rozvoji, vzdelávaní, kultúre, športe a sociálnych službách, bytové spoločenstvá</i>
ODÔVODNENIE	Obec Horná Ves je obytným satelitom mesta Kremnica s prevažujúcou obytnou funkciou. Napriek skutočnosti, že ide o bývanie v 8 podlažných obytných domoch s vyššou koncentráciou obyvateľov má bývanie v obci viac vidiecky charakter. Myslí sa tým vyššia kvalita spolunažívania miestnych obyvateľov založená na komunitnom princípe. Od roku 2000 dochádza k miernemu úbytku trvale žijúceho obyvateľstva v dôsledku nedostatku financií na kúpu bývania a dôvodu lepších ekonomických príležitostí v iných regiónoch. Napriek záujmu o bývanie dochádza prevažne k riešeniu bývania formou podnájmu bez trvalého pobytu. Toto má za následok znížené čísla počtu obyvateľov napriek tomu, že v skutočnosti v obci ich žije ďaleko viac. Z hľadiska vekovej štruktúry môžeme hodnotiť obec pozitívne. V obci je dobrá situácia, čo sa týka vzdelania. V obci je bohatý spoločenský život. Miestne iniciatívy pomáhajú, podporujú a realizujú život v komunite a podieľajú sa na rozvoji obce. V záujme vyššej účasti na verejnom živote a rozvoji vrátane následnej udržateľnosti je potrebné viac aktivizovať obyvateľov obce pre tento životný štandard nielen v záujme zvýšenia atraktivity bývania v obci ale aj v záujme zvýšenia vzdelanosti, schopnosti samozamestnania sa, konkurencieschopnosti a miestneho povedomia obyvateľov. U obyvateľov obce je nedostatočný tzv. lokalpatriotizmus ako vzťah k obci a jej prostrediu. Veľa mladých (cca do 30 rokov) nemá záujem o aktívnejší život. Prevláda mestský spôsob trávenia voľného času. Za oddychom aj prácou obvykle odchádzajú mimo obec, čo má za následok ich slabú spolupatričnosť ako aj záujem o trvalé bývanie a založenie si rodiny. Obec sa pre mladých stáva nedostatočne modernou, oslabuje sa vzťah k obci, klesá ich záujem o dianie v obci a veci verejné. Odchádzajú za štúdiom a následne prácou do väčších miest. Všetky aktívne subjekty obce by mali viac navzájom spolupracovať a informovať sa. Chýba im spoločná platforma spolupráce. Jednou z príčin je aj nedostatočná informatizácia a modernizácia verejnej správy tak, aby bolo možné zabezpečiť intenzívnejšiu spoluprácu s miestnymi a regionálnymi aktérmi pôsobiacimi v obci a zapájať ich do rozvoja. Rozvojové možnosti by sa mali sústreďovať na rozvoj ľudského potenciálu, na zvýšenie uvedomelosti a vedomia, vzdelávanie, prácu s deťmi a mládežou ako aj na zlepšovanie podmienok pre sociálne odkázaných spoluobčanov a kultúrno-spoločenský život. Rovnakým predpokladom podpory komunity obce je existencia dochovaných kultúrohistorických hodnôt, tradícií a zachovaných zvykov z minulosti. Do života obce preniká vplyv mestského spôsobu života. Na základe

	demografických odhadov a očakávaného nárastu obyvateľov produktívneho veku (mladých rodín) možno očakávať, že percento obyvateľov v predproduktívnom veku bude vyššie ako v poproduktívnom, čo dáva dobré predpoklady pre dosiahnutie cieľa.
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	- počet verejných stretnutí - počet zapojených občanov do prieskumu verejnej mienky - počet programov práce s verejnosťou - počet zapojených aktívnych subjektov do činnosti na veciach verejných - počet uskutočnených vzdelávacích a osvetových programov pre obyvateľstvo - počet uskutočnených exkurzií, študijných ciest - počet organizovaných podujatí - počet obnovených tradícií - počet nových kultúrno spoločenských podujatí - počet návštevníkov podujatí obce a pod. - počet zapojených obyvateľov do verejného života a do rozhodovania o veciach verejných - počet osôb zapojených do sociálneho programu - počet zapojených mladých ľudí - počet programov/ projektov pre deti a mládež - počet vyškolených obyvateľov - počet obyvateľov zapojených do spolkového života - počet obnovených tradícií - počet výtlačkov obecných novín, periodík - počet zriadených obecných tabúl - počet facilitácií, prednášok - počet podporených spolkov, klubov, záujmových a občianskych združení - počet účastníkov na podujatiach - počet rozvojových dokumentov, územných plánov, koncepcií, stratégií, projektov - počet založených partnerstiev – miestnych iniciatív - počet partnerských projektov - počet podujatí, študijných ciest, exkurzií
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Vybudovaný komunitný život v obci, vyššie miestne povedomie, kvalifikovaná pracovná sila pre služby obyvateľstvu a podnikanie a bohatý kultúrny a spoločenský život
ODHADOVANÉ DOPADY	Kvalitnejší ľudský potenciál obce
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2018 v EURO	193 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu dosiahnuť modernejšiu obec so zvýšeným počtom obyvateľov a zvýšenou návštevnosťou v užšej väzbe na mesto Kremnica.
PRIORITA	EKONOMICKÝ ROZVOJ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3. Zlepšením využitia miestnych zdrojov a polohy obce dosiahnutie ekonomického rozvoja
OPATRENIE	3.1. Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikania v obci a zvýšiť schopnosť obyvateľov uplatniť sa na trhu práce
AKTIVITY	1. vzdelávacie a informačné akcie, výmenné návštevy podnikov, poradenské služby, spolupráca – zameranie na zavádzanie inovácií, zlepšovanie výkonnosti podnikov, prenos vedomostí v oblasti vidieckeho cestovného ruchu 2. aktivity marketingu a propagácie obce a vidieckeho cestovného ruchu, agroturistiky, rekreačnej turistiky horského a podhorského typu vrátane okolitých obcí (propagačné materiály, web stránky o obci a mikroregióne, miestne príbehy a povesti a pod.), 3. budovanie verejných investícií na zvyšovanie atraktivity územia (športové možnosti, a školy remesiel, rozhľadňa, zábavno-náučné chodníky a pod.) 4. vybudovanie a obnovenie existujúcich tratí a cyklotrás obecnej a mikroregionálnej siete pre zimnú a letnú prevádzku a chodníkov v prírode (turistické chodníky, bežecké trate, pre cyklistov a kolieskové korčule a bežecké lyžovanie) 5. zapojenie sa do budovania regionálnych náučných, kultúrno-poznávacích a tématických produktov a trás (historický náučný chodník, história v blízkych obciach mikroregiónu, prírodné hodnoty, atď.) 6. aktivity zamerané na údržbu a značenie všetkých obecných a nadobecných existujúcich a nových trás športu (bežkárske a zjazdové trate, turistické, cyklistické, ai.) 7. budovanie oddychových miest s prístreškami (zastávky v obci, odpočívadlá, studničky a pod.) 8. dobudovanie kvalitného informačného a orientačného systému v obci a krajine (informačné panely, poradenské služby, orientácia v obci, doplniť informačné tabule a pod.), 9. nadobecné aktivity spoločnej propagácie obce, mikroregiónu a turistických lokalít (informačný systém, organizovanie súťaží, kongresov, výstav, podujatí, prezentácií apod.) 10. budovanie a organizovanie doplnkových podujatí blízkyh strediskám zimnej a letnej turistiky (divadelné letá, koncerty, bály, trhy miestnych produktov, prezentácia zručností, zo života obce, animácia historických procesov, a pod.) 11. komunikácia a spolupráca s podnikateľským prostredím a pomoc na začatie podnikania pre mladých podnikateľov a farmárov 12. rozvoj služieb verejnej správy pre malé a stredné podnikanie

	13.rekonštrukcie existujúcich obecných zariadení budov a plôch s viacfunkčným využitím pre šport a relax – ubytovanie, klubovne, posilňovne, futbalové, volejbalové, detské a multifunkčné ihriská, kúpalisko, kolkárne, klziská, rybník a pod., 14.aktivity zamerané na zakladanie podnikateľských a verejno-súkromných partnerstiev (združenie cestovného ruchu, odbytové združenie pre miestne produkty a pod.) 15.vytváranie administratívnych a priestorových podmienok pre podporu zamestnanosti priamo v obci (rozvoj verejných investícií, pracovné príležitosti vo verejnom sektore, verejných službách, podpora neziskových združení, priemyselné a technologické parky a pod.) 16.tvorba a podpora rozvojových projektov zameraných na vznik nových pracovných príležitostí
OPRÁVNENOSŤ	<i>obec, subjekty podnikajúce v službách verejnosti, miestne iniciatívy v rozvoji, inštitúcie, združenia podnikateľov</i>
ODÔVODNENIE	Obec Horná Ves má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj turistiky vrátane agroturistiky (ktorá je forma vidieckej turistiky poskytovaná podnikateľmi v poľnohospodárskej výrobe a slúži im ako dodatočný alebo ďalší finančný zdroj k udržaniu alebo rozšíreniu hlavného podnikateľského programu). Tieto aktivity sú bezprostredne späté s prírodou, krajinou a krajinným prostredím, prispievajú k celkovému rozvoju obce najmä tým, že umožňujú zhodnotiť danosti vidieckeho prostredia a to i pri pomerne nízkej finančnej náročnosti, vytvoria nové pracovné príležitosti a napomáhajú obnove a rozvoju obce. Obec má dostatočný územný, ľudský aj kultúrny potenciál pre rozvoj podnikania v oblasti remeselnej výroby, spracovania dreva, poľnohospodárstva, včelárstva, lesníctva aj agroturistiky. Obec má bohaté tradície a v jej katastri sa nachádza veľa možností pre doplnkové aktivity. Predpokladom pre miestny ekonomický rozvoj je existencia zručného a vzdelaného ľudského potenciálu a polohy obce v blízkosti Žiaru nad Hronom a Kremnice a. Množstvo existujúceho stavebného fondu obce zostáva nevyužitým pre možné služby a podnikanie. Miestne zdroje nie sú dostatočne využívané, zanikli pôvodné remeslá využiteľné napr. v cestovnom ruchu. Cykloturistika, pešia a náučná turistika, bežecké trate nie sú na dostačujúcej úrovni hlavne vo väzbe na regionálne trasy. Cestovný ruch má v obci odôvodnenie jedine vo väzbe na okolité regionálne strediská a zaujímavosti vo väzbe na banícku históriu a lyžiarske strediská (Kremnica, B.Štiavnica, Krahule a Skalka) Orientačný a informačný systém v prepojení obec-krajina chýba. Informácie o obci poskytuje obecný úrad. Propagácia obce je minimálna, chýbajú obecné a mikroregionálne propagačné materiály. Je nutná podpora vzniku nových podnikateľských aktivít, vybudovania jednotného informačného systému s ponukou doplnkových služieb vrátane predaja miestnych produktov s využitím blízkosti okolitých obcí a atrakcií (kúpele, banské mestá). Obec takmer nevyužíva svoje tradície, históriu ako aj prírodný potenciál v prospech vlastnej ekonomickej prosperity. Obec sa pripravuje na realizáciu ďalšieho rozvoja prostredníctvom programu LEADER a buduje spolu s okolitými obcami rozvojovú stratégiu, čím vytvára priestor

	pre miestnych rozvojových aktérov a podniky vidieckeho hospodárstva.. Pracovné príležitosti však nachádzajú obyvatelia mimo obce, čo spôsobuje odliv obyvateľov produktívneho veku na dlhší čas, čím vyvoláva ďalšie potrebné investície na prepravu. Následkom je aj nedostatok tzv. samozamestnanosti obyvateľov v podnikaní a v zakladaní vlastnej živnosti. S cieľom zapojiť obyvateľstvo obce do rozvojového a pracovného procesu, je potrebné vytvoriť podmienky a realizovať vzdelávacie a informačné aktivity za účelom pre zvyšovanie zručností, vzdelanostnej úrovne, jazykovej zdatnosti, informovanosti o možnostiach získavania finančných prostriedkov a následne zabezpečiť podporu pri začatí podnikania, samozamestnania a pod. Všetky aktívne subjekty obce by mali viac navzájom spolupracovať a informovať sa. Jednou z príčin je aj nedostatočná informatizácia a modernizácia verejnej správy tak, aby bolo možné zabezpečiť intenzívnejšiu spoluprácu s miestnymi a regionálnymi zamestnávateľmi, štátnymi lesmi a inými aktívnymi subjektmi pôsobiacimi v obci a zapájať ich do rozvoja. Obec takmer nevyužíva svoje tradície, históriu ako aj prírodný potenciál v prospech vlastnej ekonomickej prosperity. Predpokladom pre miestny rozvoj je existencia zručného a vzdelaného ľudského potenciálu, ktorý sa v neprospech územia zamestnáva v meste, čím vyvoláva ďalšie potrebné investície na prepravu a spôsobuje odliv zdrojov. Nielen v obci ale hlavne v jej okolí chýba ponuka služieb pre ubytovaných hostí ako doplnková forma zážitkovej turistiky aj pre hostí, ktorí po športových aktivitách vyhľadávajú pokojný relax (wellness ai.). Tieto predpoklady vytvárajú priestor pre nové aktivity a nové zámery, ktoré v súčasnosti v obci absentujú.
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	- počet stavieb, diel a úprav pre zvýšenie príjmov z podnikania (obnova verejných priestranstiev, objektov, zelených plôch, drobnej architektúry a uplatnenie vhodných prvkov architektúry do obnovy stavieb a do novostavieb) - počet nosičov informácií - počet návštevníkov na web stránke - počet nových produktov pre turistu v obci - počet sprievodcov v cestovnom ruchu - počet km siete poznávacích trás - počet zriadených náučných chodníkov - počet turistov prechádzajúcich náučnými chodníkmi a sieťou poznávacích trás - počet vybudovaných oddychových miest s prístreškami - počet informačných a orientačných objektov - počet vydaných propagačných materiálov - www stránka / počet návštev na stránke - počet zriadených pamätných izieb, obecných domov - počet návštevníkov - počet m vybudovaných resp. rekonštruovaných lyžiarskych vlekov, tratí - počet zorganizovaných výstav a kongresov - počet novovzniknutých a obnovených remesiel - počet nových verejných služieb turistom - počet rozvojových plánov, štúdií a projektov - počet obnovených tradícií a zručností

	- počet pripravených architektonických riešení verejných priestranstiev - počet uplatnených marketingových nástrojov - počet atraktivít, podujatí a akcií pre návštevníka - počet účastníkov vzdelávania a získavania skúseností v cestovnom ruchu a podnikaní (vzdelávanie, osвета, exkurzie a pod.) - počet projektov na podporu rozvoja v podnikaní
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Pripravená obec a občan na rozvoj podnikania – plochy a objekty vhodné na podnikanie, podnikateľské zámery, obec pripravená na turistu a návštevníka – zariadenia, produkty, informácie, podujatia
ODHADOVANÉ DOPADY	Zvýšený počet podnikov, pracovných miest a návštevníkov obce
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2018 V EURO	217 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu dosiahnuť modernejšiu obec so zvýšeným počtom obyvateľov a zvýšenou návštevnosťou v užšej väzbe na mesto Kremnica.
PRIORITA	EKONOMICKÝ ROZVOJ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4. Zlepšením využitia miestnych zdrojov a polohy obce dosiahnuť ekonomického rozvoja
OPATRENIE	3.2. Rozvíjať a modernizovať podnikateľské prostredie
AKTIVITY	1. aktivity na modernizáciu, zlepšenie a rozvoj poľnohospodárskej, lesníckej a remeselnej výroby 2. podpora diverzifikácie poľnohospodárskych a lesohospodárskych činností v turizme (agroturistika, malé výrobné, prezentácia výroby apod.) 3. podpora malých, mladých farmárov, podpora rozvoja malých, rodinných agrofariem s využitím aj v agroturistike 4. investície do nepoľnohospodárskych činností, podpora živnostníkov, remeselníkov a pod. 5. vybudovanie agroturistických zariadení vidieckeho typu (rodinné farmy a agrofarmy, konská farma, salaše, ubytovacie zariadenia s tradičným hospodárením a pod.) 6. budovanie kapacity na spracovanie produktov ekologického poľnohospodárstva 7. usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, sceľovanie a arondácia pozemkového vlastníctva 8. podpora vzniku biofariem, spracovanie a predaj produktov (med, syr, apod.) 9. zabezpečenie propagácie a marketingu biopotravín a „predaja z dvora“ 10. podporovanie vzniku odbytových združení 11. aktivity zavádzania inovácií, nových metód a nástrojov práce v poľnohospodárskych, potravinárskych a lesníckych podnikoch pre zvýšenie ich efektívnosti

	12.zdokonalenie a zracionalizovanie pestovania a ochrany lesa, ťažby dreva, manipulácie a dopravy dreva, zberu ostatnej lesnej produkcie a pestovanie reprodukčného materiálu v lesných škôlkach 13.obnova strojov a zariadení na ťažbu a spracovanie drevnej hmoty 14.budovanie zariadení pre výrobu obnoviteľných zdrojov energie 15.zvyšovanie hospodárskej hodnoty lesov 16.ekologická stabilizácia a ochrana krajiny realizáciou vodohospodárskych, protieróznych, ekologických a rekultivačných opatrení 17.zvyšovanie počtu fariem, ktoré získajú moderné budovy, nové technológie a technické zariadenia s úspornou spotrebou energie (výroba biomasy) 18.zakladanie malých podnikov a vytváranie pracov. miest 19.dobudovanie centra obce ako miesta pre umiestnenie malých služieb (reštaurácia, kaviareň, cukráreň, letné terasy, služby malých remesiel, darčeky a pod.) ako doplnkového zdroja príjmov 20.zriaďovanie služieb obyvateľstvu a obchodu (ihriská, krajčírstva, opravovne, obchody, drobné služby, služby motoristom, cukráreň a pod.) 21.podpora rozvoja malých a stredných podnikov 22.budovanie malého podnikania v oblasti služieb a obchodu (obecné vidiecke centrum obchodu a služieb pre malých podnikateľov a iné) 23.zriadenie prevádzok na spracovanie dreva a miestnych surovín 24.budovanie zariadení pre rozvoj tradičných aj moderných remesiel 25.zavádzanie moderných technológií do existujúcej výroby a pre prácu „z domu“ 26.zvyšovanie inovačnej schopnosti podnikov 27.znižovanie energetickej náročnosti hospodárenia 28.zavádzanie technológií „čistej“ a neškodnej (na životné prostredie) výroby do existujúcich prevádzok 29.finalizácia produkcie výroby s uplatnením predaja v miestnom až regionálnom rozsahu 30.investície do spracovania a marketingu a obchodu s predajom miestnej výroby - miestnych produktov 31.zriadenie malých remeselných výrobných prevádzok (hrnčiarstvo, výroba mliečnych produktov, práca s ovčou vlnou, tkanie kobercov, drevovýroba, kamenárska výroba, spracovanie využiteľných odpadov a pod.), 32.budovanie výrobných prevádzok a prevádzok služieb s využitím exist. stavebného a iného hmotného potenciálu
OPRÁVNENOSŤ	obec, podnikatelia, poľnohospodárske družstvo, SHR, urbár, Lesy SR, živnostníci
	V oblasti zamestnanosti je v obci neuspokojivá situácia, ktorá nastala vďaka privatizácii Závodu SNP v Žiari nad Hronom, Preglejky v Žarnovici, Strojární v Hliníku nad Hronom. Obec na to doplatila zvýšenou mierou nezamestnanosti a nutnosťou cestovať za prácou. Najväčším zamestnávateľom je AMI steelglass, spol. s r.o. – 20 zamestnancov. V roku 2013 bolo v obci evidovaných cca 45 nezamestnaných, čo je takmer 8% produktívneho obyvateľstva. Obec Horná Ves má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj turistiky. Aktivity cestovného ruchu sú bezprostredne späté s prírodou, krajinou a vidieckym prostredím, prispievajú k celkovému rozvoju obce najmä

ODÔVODNENIE	tým, že umožňujú zhodnotiť danosti vidieckeho prostredia a to i pri pomerne nízkej finančnej náročnosti, vytvoria nové pracovné príležitosti a napomáhajú obnove a rozvoju obce. Za týmto účelom je nutné uchovanie ucelených skupín domov vrátane hospodárskych stavieb a rozšírenie turistického vybavenia. Aktuálny výrobný potenciál obce je veľmi nízky. Väčšina obyvateľov za prácou dochádza, prevažne do blízkej Kremnice a Žiaru nad Hronom. Charakter územia a jeho poloha predurčujú spôsob využívania pôdneho fondu a možnosti celkového hospodárskeho využitia územia. Lesy pokrývajú približne 63% územia, poľnohospodársku pôdu v prevažnej miere tvoria trvalé trávne porasty. Na severnom okraji obce sa nachádzajú menšie zariadenia výroby a výrobných služieb, väčšie výrobné zariadenia, ani poľnohospodárske, v obci nie sú. V súčasnosti nie sú v Hornej Vsi žiadne zariadenia alebo areály pre poľnohospodárske alebo lesnícke výrobné aktivity. Obec má dostatočný potenciál pre rozvoj podnikania v oblasti remeselnej výroby, spracovania dreva, poľnohospodárstva, včelárstva, lesníctva aj agroturistiky. Priemyselná výroba nie je v obci zastúpená. Miestne zdroje nie sú dostatočne využívané. Existujúce podniky v obci majú potenciál pre ďalší rozvoj a modernizáciu výroby. Významným ekonomickým príjmom z agrosektora okrem poľnohospodárstva a lesníctva sú včelárstvo, remeslá a tzv. „predaj z dvora“. Nevyhnutnou zmenou v hospodárení by mala byť finalizácia výroby z produkcie agrosektora. Obec disponuje aj rekreačným potenciálom pre zabezpečenie ekonomickej prosperity a vytvorenie pracovných príležitostí pre obyvateľstvo. Aby bol rozvoj efektívny je dôležité podporovať využívanie a zhodnocovanie miestnych zdrojov, tradičné formy hospodárenia, remeselnú činnosť, rôzne doplnkové aktivity a služby, ktoré vedú k samozamestnávaniu občanov. Za týmto účelom je nutné uchovanie ucelených skupín domov vrátane hospodárskych stavieb a rozšírenie turistického vybavenia. Súčasné využitie ubytovacích kapacít v obci je nulové. Aby aj obec mala ekonomický prínos z podnikania je nevyhnutné zlepšenie a zvýšenie využitia existujúcich vnútorných kapacít akými sú prírodné, ľudské a hmotné zdroje a postaviť svoj vnútorný rozvoj na existujúcich danostiach nielen samotnej obce ale celého mikroregiónu. V obci absentujú menšie ubytovacie zariadenia. Ubytovanie na súkromí prakticky neexistuje z dôvodu nepripravenosti obyvateľstva. Nielen v obci ale hlavne v jej okolí chýba ponuka služieb pre ubytovaných hostí ako doplnková forma zážitkovej turistiky aj pre hostí zo širokého okolia, ktorí po športových aktivitách vyhľadávajú pokojný relax (turistika, pohostenie, podujatia.). Potenciál v obci je možné nájsť v budovaní doplnkových zdrojov príjmov obyvateľstva v službách obyvateľstvu, poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve, agroturistike a remeslách.
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	- počet nových podnikov a služieb - počet modernizovaných podnikov - počet realizovaných inovácií - počet novovzniknutých pracovných miest - počet zamestnaných obyvateľov s trvalým bydliskom v obci - počet malých podnikateľov

	- počet stavieb, diel a úprav pre zvýšenie príjmov z podnikania (obnova verejných priestranstiev, objektov, zelených plôch, drobnej architektúry a uplatnenie vhodných prvkov architektúry do obnovy stavieb a do novostavieb) - počet nových podnikajúcich subjektov - počet novovzniknutých služieb a prevádzok - počet nových rodinných fariem - počet nových spoločných hospodárskych dvorov - počet zapojených poľnohospodárskych podnikov do finalizácie produkcie - počet produktov miestnej výroby na trh - počet dobudovaných ubytovacích kapacít / počet lôžok - počet dobudovaných stravovacích kapacít / počet stoličiek - počet ubytovacích kapacít na súkromí / počet lôžok - počet návštevníkov - počet zriadených nových prevádzok pre účely doplnkových služieb - počet novovzniknutých a obnovených remesiel - počet nových služieb - počet ubytovaných hostí sezónne aj celoročne
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Dostatočný rozsah a rôznorodosť kvalitných služieb a pracovných príležitostí v hospodárskych činnostiach obce, zamestnanosť v obci a zvýšená návštevnosť
ODHADOVANÉ DOPADY	Vyššie príjmy do rozpočtu obce a vyššie príjmy obyvateľstva z hlavných aj doplnkových ekonom. činností
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2018 V EURO	970 000

2. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie programu

Aktérmi programu sú:

- riadiace orgány
- koneční realizátori
- užívatelia jednotlivých opatrení a aktivít

2.1. Riadiaci orgán Programu rozvoja – PHSR

Pre zabezpečenie realizácie programu je ustanoveným riadiacim orgánom programu volená resp. obcou zriadená tzv. „**Rada rozvoja obce- obecné zastupiteľstvo**“, ktorá zabezpečuje postupy inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov resp. plánu investičných a neinvestičných zámerov rozvoja obce.

Výsledkom činnosti Rady rozvoja je rozdelenie úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR, inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie, komunikačná stratégia PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia a akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov (viď príloha č. 1).

Orgán navrhuje, riadi a zlepšuje procesy rozvoja s cieľom podporovať politiku a stratégiu definovanú v schválenom programovom dokumente tak, aby ním zabezpečované činnosti boli s ostatnými orgánmi koordinované a prispievali k efektívnosti a účinnosti podpory rozvoja aktivít na území obce.

Obec podľa zákona č. 539/2008 a zákona č. 309/2014 Z.z.:

- ☐ spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce
- ☐ poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu
- ☐ poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov
- ☐ spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí
- ☐ zriaďuje s inými obcami združenie obcí k ekonom.-sociál. rozvoju obce a VÚC
- ☐ spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja

adresa a kontakty riadiaceho orgánu pre program

Obecný úrad Horná Ves

Horná Ves 17

967 01 Kremnica

Tel. č. 045 - 67 42 518,

Email: ocu@obechornaves.sk,

zodpovedná osoba: starostka obce Horná Ves : **Simona Holicová**

(tel. kontakt : 045 67 42 518, mobil: 0915 821 957, email: starostka@obechornaves.sk

(schváli zastupiteľstvo obce uznesením)

Aktérmi programu sú:

- riadiaci a monitorovací orgán
- koneční realizátori (obec, občania, podnikatelia, združenia, spolky, kluby atď.)
- užívatelia jednotlivých opatrení

2.2. Hlavné zásady administratívy Programu rozvoja – PHSR

Opatrenia na organizačné zabezpečenie efektívnej realizácie, monitorovania a hodnotenia
Programu rozvoja je potrebné záväzne zabezpečiť v zmysle uznesenia „Rady rozvoja obce“ a uznesenia zastupiteľstva obce takto:

1. stanoviť spracovanie hodnotiacej správy Programu za príslušný rok každoročne v termíne do 15.2. nasledujúceho roka (napr. správu za rok 2014 v termíne do 15.2.2015)
 2. zostaviť spôsob hodnotenia podľa ukazovateľov programu (zodpovednosť a metodika)
 3. stanoviť zjednodušený spôsob zverejnenia príslušnej správy (letáky, médiá, tlač)
 4. zabezpečiť spôsob monitoringu a koordinácie spoločných rozvojových projektov (zodpovednosť a harmonogram)
 5. zabezpečiť spôsob financovania riadiacej, monitorovacej a administratívnej činnosti Programu
 6. zabezpečiť súlad rozvojových zámerov z územia s Programom rozvoja
 7. zabezpečiť informovanosť verejnosti o programe a jeho plnení
 8. zabezpečiť prístup k informáciám pre prípravu rozvojových projektov a fundraising
 9. každoročne zostaviť koncentráciu finančných zdrojov obce na prípravu kofinancovania rozvojových projektov (rezerva v rozpočte obce)
 10. zabezpečiť profesionálne účtovníctvo pre projekty zo štrukturálnych fondov EÚ (vyškolenie a financovanie)
 11. zabezpečiť mobilizáciu zdrojov z územia a vyškolenie vlastných resp. externých odborníkov pre projektovú činnosť.
-

3. Finančné zabezpečenie - Horná Ves

Odhad objemu potrebných finančných zdrojov a možnosti ich zabezpečenia pre roky 2015-2018 –tabuľka cieľov a opatrení z Akčného plánu - príloha č. 2

číslo	Špecifický cieľ (Priorita)		%	2015 -2016	EUR	%	2017 - 2018	EUR	SPOLU
	č.	Opatrenie							Eur
1	Zvýšenie atraktivity obce, dobudovanie technickej a sociálnej vybavenosti a zlepšenie podmienok pre rozvoj bývania								
	1.1	Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu	58		780 000	42		570 000	1 350 000
	1.2	Zlepšiť vzhľad, kvalitu krajiny a stav životného prostredia obce	15		80 000	85		457 000	537 000
		Opatrenie celkom	46 26,32		860 000	54 31,44		1 027 000	1 887 000
2	Budovanie komunity a zvýšenie kvality ľudí								
	2.1	Aktivizovať obyvateľov pre budovanie miestnej komunity a zvýšiť miestne povedomie	20		38 000	80		155 000	193 000
		Opatrenie celkom	20 1,16		38 000	80 4,74		155 000	193 000
3	Zlepšením využitia miestnych zdrojov a polohy obce dosiahnutie ekonomického rozvoja								
	3.1	Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikania v obci a zvýšiť schopnosť obyvateľov uplatniť sa na trhu práce	41		89 000	59		128 000	217 000
	3.2	Rozvíjať a modernizovať podnikateľské prostredie	29		280 000	71		690 000	970 000
		Opatrenie celkom	31 11,29		369 000	69 25,05		818 000	1 187 000
	SPOLU (Opatrenia na rok)				1 267 000			2 000 000	3 267 000
	SPOLU (Priority) 100%		39			61			

4. Monitoring

4.1. Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu - Príloha č. 2 s ustanovením merateľných ukazovateľov

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii Programu, jeho strategických cieľov a opatrení bude v termíne do 3 mesiacov od schválenia Programu v zastupiteľstve obce zriadený Monitorovací výbor, ktorého úlohou bude v pravidelných intervaloch hodnotiť zabezpečovanie programu v zmysle **tabuľky na doplnenie ukazovateľov vid'. príloha č. 2.**

4.2. Monitorovací orgán Programu rozvoja –PHSR

Monitorovacím orgánom bude zvolený orgán združenia v zmysle organizačného zabezpečenia.
adresa a kontakty monitorovacieho orgánu pre program

Obecný úrad Horná Ves

Horná Ves 17

967 01 Kremnica

Tel. č. 045 - 67 42 518,

Email: ocu@obechornaves.sk

zodpovedná osoba: (tel. kontakt :)
(meno zodpovednej osoby navrhne a schváli zastupiteľstvo obceuznesením)

5. Časový harmonogram realizácie programu

5.1. Krátkodobé plánovanie do roku 2018

Plánovanie na 2-4 roky sa uskutočňuje za účelom plánovania a kumulácie vnútorných zdrojov (ľudských, materiálnych a finančných) a za účelom koordinácie a súladu s prijatými prioritami obce.

Ide o podrobný prieskum záujmov miestnych a regionálnych rozvojových aktérov a ich koordináciu v záujme skutočných potrieb a možností. Rovnako takéto plánovanie vytvára výborné predpoklady pre partnerskú spoluprácu a spoločné rozvojové projekty s vyššou uskutočniteľnosťou a trvalou udržateľnosťou. Kvalitným plánovaním je možno predchádzať nesprávnym rozhodnutiam ako aj možným stretom záujmov rôznych záujmových skupín v rozvoji obce.

Akčný plán obvykle zabezpečuje:

- Úlohy
- Personálna náročnosť
- Časová náročnosť
- Finančná náročnosť
- Zodpovednosť za realizáciu.

Akčné plánovanie sa v nasledujúcej etape vo väzbe na priority rozvoja obce bude zaoberať programovaním jednotlivých rozvojových oblastí v zmysle špecifických cieľov a opatrení na obdobie 2 – 4 roky.

VZOR PRACOVNÉHO LISTU IDENTIFIKÁCIE PROJEKTU
ROZVOJOVÉHO AKTÉRA (obec, podnikateľ inštitúcia, združenie a pod.)

Krátkodobé plánovanie aktivít rozvoja v časovom horizonte 2-4 roky.

Aktivita (presné pomenovanie):	
Zodpovedná osoba / organizácia	
Čas realizácie, doba trvania (od-do)	
Rozpis realizačných etáp (akcií) v rámci aktivity	
Rozpočet (celkový náklad, rozpis podľa etáp)	
Možné finančné zdroje (vlastné, národné a zahraničné zdroje)	

Poznámka: Akčný plán je krátkodobý plán a je nutné ho min. 1x dvojročne vyhodnotiť a aktualizovať. Jeho význam je v plánovaní krátkodobých investícií ako záväzný podklad pre plánovanie doplnkových finančných zdrojov (vlastných, obecných, úverových a pod.)

5.2. Plán investičných a neinvestičných zámerov obce na roky 2015-2018
príloha č. 1

INFORMOVANOSŤ A PUBLICITA

Informovanosť a publicita Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Horná Ves 2015 -2021 (skr. PHSR 2015-2021)

Program rozvoja obce bude po schválení jeho znenia zverejnený na web stránke obce www.obechornaves.sk, tlačenou formou letáka pre verejnosť a v miestnej tlači. Súčasťou zverejnenia informácie o Programe je nevyhnutné zabezpečiť formu diskusie s verejnosťou (tlač, televízia, rozhlas a pod.) za účelom zrozumiteľnosti o možnostiach širokého uplatnenia Programu, ktorý sa stáva programom každého obyvateľa a užívateľa územia aj vo vzťahu k žiadostiam o podporu z EÚ fondov.

Rovnako bude zverejňovaná každoročná Správa o monitoringu a hodnotení Programu.

„Rada rozvoja obce“ zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

„Rada rozvoja obce“ zabezpečí slávnostné uvedenie Programu rozvoja „do života“ za účasti regionálnych partnerov, orgánov štátnej správy, regionálnej samosprávy a susedných obcí za účelom poskytnutia informácie o možných dopadoch resp. spolupráci v budúcom rozvoji.

Účastníkmi programovania sú: viď. prezenčné listiny, fotodokumentácia a iné

- manažment obce
- akčná plánovacia skupina obce
- formálne štruktúry – mimovládne a neziskové organizácie a komunitné nadácie
- neformálne – miestne záujmové skupiny (spolky, kluby apod.)
- rôzne skupiny založené ako lokálne partnerstvá so spoločným záujmom
- podnikateľské siete, zväzy, únie, združenia výrobcov, spracovateľov
- regionálne profesné zväzy
- rôzne partnerstvá verejného a súkromného sektoru
- jednotlivci a výrazné osobnosti
- experti - odborníci
- podporné orgány (národné, regionálne aj medzinárodné organizácie)

Prieskum verejnej mienky: viď dotazníky pre verejnosť a dotazník pre podnikateľov

Prílohy k dokumentu

Príloha č. 1 : Plán investičných a neinvestičných zámerov obce na roky 2015-2018

Príloha č. 2 : Monitorovacia tabuľka

Príloha č. 3 : Ako pracovať Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu

- Kavčáková I.a kol.: Programovanie trvaloudržateľného rozvoja obcí, miest a vidieckych mikroregiónov – metodika ako spracovať strategický dokument Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, 2002, aktualizácia 2014
- Územný plán obce Horná Ves 2012 a jeho doplnky.
- Kronika obce
- ÚPN VÚC Banskobystrického kraja a jeho Zmeny a doplnky
- PHSR Banskobystrického kraja 2007-2013
- Súpis pamiatok na Slovensku- KPÚ SR, MK SR
- Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť
- Geoportál VÚPOP Bratislava
- Geoportál a registre Štátnej ochrana prírody SR
- Geoportál Národného lesníckeho centra, Zvolen
- Atlas krajiny SR – digitálny on - line
- Mapový server Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ)
- Štatistický úrad SR k 31.12.2013
- Kolektív, 2002 : Atlas krajiny SR. MŽP SR Bratislava
- Kolektív, 1979 : Encyklopédia Slovenska. Veda Bratislava
- Kolektív, 1985 : Encyklopédia Zeme. 1.vyd. Bratislava
- Kolektív, 1985: Encyklopédia Zeme.1.vyd. Bratislava
- Kolektív: Klimatické pomery na Slovensku. Vybrané charakteristiky. Zborník prác SHMÚ. Zväzok 33/I. Bratislava
- Kolektív: Zborníky prác SHMÚ. Bratislava
- Otruba J., 1964 : Veterné pomery na Slovensku. Bratislava
- SAŽP, 1995 : RÚSES okresu Žiar nad Hronom, Správy o stave životného prostredia 2012
- P.Bielek, B. Šurina, b. Ilavská, J.Vilček, Naše pôdy (poľnohospodárske), VÚPÚ Bratislava 1998
- Michal Džatko, Hodnotenie produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd a pôdno-ekologických regiónov Slovenska,VÚPOP 2002
- Milan Demo a kolektív, Usporiadanie a využívanie pôdy v poľnohospodárskej krajine, SPÚ Nitra 1998
- Štátne registre a evidencie k 31.12.2013
- Brožúrky o obci, poskytnuté obecným úradom
- Propagačné materiály o obci a web stránky obce a ubytovacích zariadení